

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

RIGHT LIVELIHOOD-PRiset 2006: CHICO WHITAKER FERREIRA, DANIEL ELLSBERG, RUTH MANORAMA SAMT TRE REPRESENTANTER FÖR FESTIVAL INTERNACIONAL DE POESIA DE MEDELLIN I COLOMBIA. I BAKGRUNDEN STIFTELSENS GRUNDARE OCH LEDARE JAKOB VON UEXKULL. (FOTO KARI M KUURNE.)

"2006 ÅRS RIGHT LIVELIHOOD-PRISTAGARE UPPMANAR OSS ALLA ATT HÖJA VÅRA RÖSTER OCH AGERA NU FÖR SANNING, ICKE-VÅLD OCH RÄTTVISA. DE DEMONSTRERAR HUR PERSONLIGT MOD, ÄVEN UNDER HOT AV MÄKTIGA INTRESSEN OCH FÖRTRYCK, KAN UPPNÅ ENASTÅENDE FÖRÄNDRINGAR."

JAKOB VON UEXKULL

Right Livelihood Award

TVÅ MILJONER KRONOR TILL
RÄTTVISA, SANNING, FRED

Daniel Ellsberg talar med Sökarens Åsa Freij.

Text Åsa Freij Foto Kari M Kuurne

än några av dem får uppmärksamhet genom Right Livelihood-priset. Tacksamheten för detta uttrycker de översvallande i sina tal. Och för alla är det en självklarhet att föra den uppskattning, som prismottagaren får, vidare till alla sina medarbetare.

För den som inte redan vet det kan nämnas att Jakob von Uexkull erbjöd Nobelstiftelsen en större summa pengar, som han lösgjort genom att sälja en värdefull frimärkssamling, för att lägga grunden till ytterligare ett nobelpris för betydande verksamhet inom ett område som stiftelsen enligt hans mening borde uppmärksamma, i överensstämmelse med Alfred Nobels vilja att belöna människor som under året "gjort mänskligheten den största nyttan", det vill säga gjort insatser för att möta mänsklighetens mest grundläggande behov och värden, såsom fred och miljö och mänskliga rättigheter. När Nobelstiftelsen tackade nej till Jakobs erbjudande, instiftade han ett eget pris.

Vid utdelningen av Right Livelihood-priset hörs tillsammans med varningar, "domedagsprofetior", även hoppfulla röster, som talar om möjliga lösningar. Mest framträdande är detta i stiftaren Jakob von Uexkulls tal, som alltid hålls före pristagarnas. I år kunde Jakob glädja sig själv och sina medeldsjälar med exempel på hur stiftelsen och dess pris allt mer i media lyfts fram som viktigt. I fjol skrev till exempel en stor tidning: "Nobelpriset har pengarna och publiciteten. Men det är Right Livelihood Award som har de livsavgörande frågorna och de mest spännande pristagarna."

Jakob själv har fått motta en rad utmärkelser runt om i världen. I fjol utnämndes han av den stora amerikanska tidningen Time till en av de 100 viktigaste personerna i världen och ägnades en stor artikel.

NATUREN KAN INTE AVSKRIVA SKULDER

Sitt sedvanliga tal om tillståndet i världen inledde Jakob von Uexkull med att citera Winston Churchill som lär ha myntat uttrycket "konsekvensernas tid". Idag kunde detta uttryck gälla vår vårdslöshet med vår jord och våra egna liv; konsekvenserna av detta har blivit så allvarliga att det inte längre finns någon plats på jorden där vi kan gömma oss undan dessa konsekvenser. Det fullständigt okloka sätt som vi sköter vår jord på, har skoningslöst kommit i dagen.

– Men fortfarande försöker den ekonomiska tillväxtens förespråkare få oss att tro att det är ekonomisk tillväxt som är det rätta också för de fattigaste, sa Jakob.

Som ett exempel på den exploderande negativa utvecklingen nämnde Jakob något han nyligen sett med egna ögon: Fiskarna i kustbyar i södra Indien, som gått ut på havet varje dag i tusentals år, stannade i år i land. Det fanns inte längre nog fisk i havet för att det skulle löna sig att ge sig ut. De visste att de skulle

komma hem med nästan tomma nät. Den fisk som finns tar stora moderna trålare hand om, och för de traditionella fiskarna blir mycket litet kvar.

Från någon källa kommer uppgiften att all fisk på jorden kan vara slut om 50 år, om vi inte snabbt ändrar inriktning. Men det är inte troligt att vi gör det med det globala ekonomiska system vi har, menade Jakob.

– Systemets företrädare är blinda och döva för dess konsekvenser och oförmögna att planera långsiktigt.

Jakob sa att vi nu står inför en nödvändig historisk vändpunkt, och den måste komma snabbt. Vi kan inte lämna utvecklingen åt marknadskrafterna. Det gäller att värna miljön, för det är jordens ekologiska balans, luften och vattnet som är förutsättningarna för livet. Man kan tänka sig att diskutera och köpslå med meningsmotståndare, även fiender. Men man kan inte förhandla med smältande glaciärer. Naturen avskriver inga gamla skulder.

Daniel Ellsberg inledde sitt tal med orden:

– Det är stor ära för mig att nu ha fått samma pris som Mordechai Vanunu fick 1987.

Därefter hyllade han denne fredskämpe med ungefär följande ord:

– Vanunu är den enda person bland alla kända bekämpare av kärnvapen under de 61 år som kärnvapen funnits, som gjort ALLT han kunde göra för att fästa världens uppmärksamhet på de faror som kärnvapen utgör för hela jorden och mänskligheten.

Och han tillade:

– Vanunu har gjort det som jag vill uppmana andra att göra i mitt pågående sanningssägarprojekt. Och här står jag i Sverige och mottar Right Livelihood Award före honom, trots att han fick det nitton år före mig. Vanuni är fånge i sitt land, Israel, för sina avslöjanden om dess hemliga kärnvapenprogram, som fortsätter fast regeringen förnekar det. Om han någonsin blir fri, så beror det på att ni protesterar, på att världen protesterar och engagerar

sig – däribland ni, denna publik, och befolkningen i detta land.

Nu är detta vidarebefordrat, och Daniel Ellsbergs vädjan om att så många som möjligt skall höja sin röst i en annan fråga skall också här vidarebefordras. Den gäller en protest mot hans eget lands, USAs, kärnvapenprogram och mot de planer som Ellsberg hävdar att USA har att använda kärnvapen mot Irans underjordiska kärnkraft. Ellsberg framhöll att journalister i USA, med Seymour Hersch i spetsen, har avslöjat att landets högsta ledning verkligen har sådana planer, och att det finns en beredskap att omedelbart sätta planerna i verket, när presidenten ger order om det.

Ellsberg riktade en uppmaning till de relativt få personer som finns på sådana poster i USA, som han själv tidigare, att de skulle "läcka" hemliga dokument, som de har tillgång till. Men dessa skulle då förstå att de skulle riskera samma öde som Vanunu, att dömas till långa fängelsestraff. Ellsberg var själv nära att dömas till lång tid i fängelse, sedan han tagit, kopierat och publicerat 7000 sidor av topphemliga dokument.

Ellsberg riktade också en maning till Sveriges regering och andra regeringar i Europa, att tillkännage vad de avser att göra vid en kärnvapenattack från USA och kanske också från Israel mot Iran – och även vid en sannolik vedergällning från Iran. Ellsberg betonade att europeiska länder också måste kräva garantier från USA att kärnvapen inte skall komma att användas mot Iran och att USA inte heller kommer att bomba de kärnvapen-anläggningar som kan finnas i Iran – detta med tanke på en vedergällning MED kärnvapen som då kan komma.

Om USA inte ger de begärda garantierna, måste Europa lämna NATO.

– Jag ångrar inget av vad jag gjort, sa Ellsberg till sist, och jag skulle inte heller ångra det om jag hamnat i fängelse så som Vanunu har, som heller inget ångrar. Jag ångrar bara att jag inte gjort mer och tidigare.

Ellsberg vänder sig främst till dem som sitter i nyckelpositioner, har maktställning, men också till var och en.

GLOBALT SOCIALT FORUM BRASILIANARES LIVSVERK

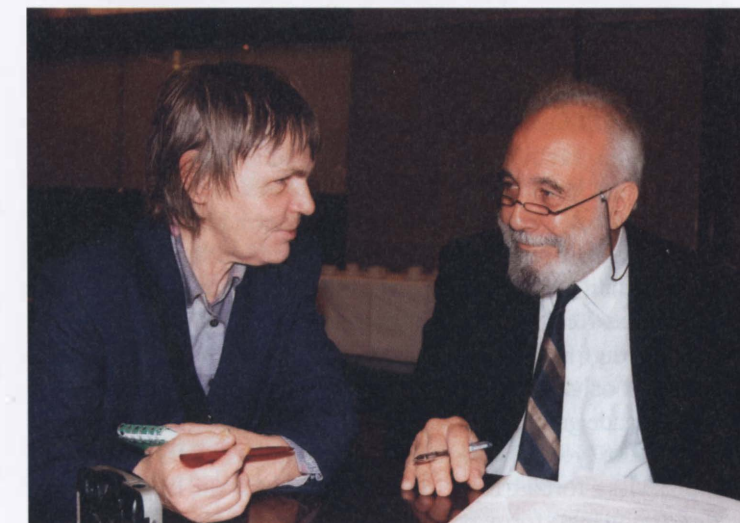
"Det finns många fler människor än vi kan föreställa oss som vill skapa förändringar till det bättre i världen. Vad som behövs är många fler sätt och möjligheter att samarbeta." Med de orden inledde hederspristagaren, brasilianaren Chico Whitaker Ferreira, sitt tal i samband med prisutdelningen.

Whitaker själv är en "doer", en som gör något. Han fick priset för att han "vigt sitt liv åt arbete för social rättvisa, vilket stärkt demokratin i Brasilien och hjälpt till att skapa World Social Forum, som visat att en annan värld är möjlig".

I hela sitt liv har han arbetat för sociala förbättringar såväl i sitt eget land som internationellt, och han har de senaste sju åren gjort detta genom det kraftsamlande World Social Forum, där man går in för att framför allt finna vägar till mer samarbete och därmed större genomslagskraft.

– Det var en kyrkans man, som var min och andra unga studenters lärare på 50-talet och som öppnade mina ögon för behovet av sociala insatser, berättade Whitaker.

– Jag förstod att det skulle vara en grov kränkning av Gud,

Åsa Freij samtalar med Chico Whitaker Ferreira.

av kärleken och kärleksbundsskapet – av det goda över huvudet taget som vi lärde oss att eftersträva – om vi nonchalerade den sociala misär som rådde på många håll.

– Vårt eget land, Brasilien, präglades, då som nu, av stora skillnader i levnadsstandard, stora orättvisor, så vi kunde inte annat än känna oss utmanade att försöka göra något åt missförhållandena.

Och det gjorde Whitaker och hans likasinnade vänner främst genom att försöka göra folk mer oberoende av de krafter, som lever på det som beroende skapar. Han framhöll hur pengar blivit ett medel för förtryck efter att från början ha varit ett praktiskt medel i ett naturligt byte av tjänster.

– Denna makt vi har tillsammans, när vi arbetar för ett allmänt bästa, kan vi öka genom att minska beroendet av dem som använder makten över resurserna till makt över människor, förklarade Whitaker.

– Och vi behöver agera med kraft nu mer än någonsin, ty makten koncentreras alltmer och missbruket av denna ökar i takt därmed.

Whitaker ställde begreppen "common-power" och "dominate-power" mot varandra och visade att vi alla – även de som tillhör de minst privilegierade – kommer i situationer där vi kan

välja mellan att använda den lilla makt vi har vid olika tillfällen till att tjäna eller till att dominera. Och vi väljer ofta fel, ofta av ren omedvetenhet. Ibland kan det synas oundvikligt i kampen för överlevnad att dominera när vi kan... Men det är inte oundvikligt. När vi lär oss se hur vi blir starkare genom att samarbeta och att tjäna varandra i stället för att konkurrera med varandra, så kommer vi också att bli starkare och att försvaga de krafter som lever på vårt beroende av dem. Och de inbördes olikheter och motsättningar vi har kan vi lära oss se som utvecklande utmaningar som i sin tur lär oss att komma fram till gemensamma lösningar genom konsensus som i sin tur ger mer kraft än så kallade demokratiska beslut.

Whitaker betonade vikten av att medborgarna i varje land – även i ett land med demokratiskt statsskick – blir aktiva. Ett passivt medlemskap i en formell demokrati räcker inte. Och tendensen hos politiker att överrösta och bekämpa varandra måste bytas ut mot en lyssnande attityd och öppna ögon för gemensamt bästa och möjligheter till samarbete.

Whitaker slutade sitt anförande med att proklamera sin absoluta övertygelse att vi kan förändra världen, om vi vill. Det krävs vilja och ansträngningar, kanske mycket vilja och mycket stora ansträngningar – men det går!

INDISKA GER RÖST ÅT "KASTLÖSA" KVINNOR

Indiskan Ruth Manorama kallas i pris-motiveringen för indiska halvöns mest effektiva organisatör och talesman för de så kallade "Dalit"-kvinnorna, de före detta oberörbara inom kastsystemet. Kastsystemet är ju sedan länge formellt borta och förbjudet i Indien. Men i praktiken lever det kvar. De som tidigare stod så lågt i rang i kastsystemet att de var utanför – eller under – detta, kallades då för oberörbara, alltså så låga och så orena att man inte – om man var däröver, om än i lägsta kasten – skulle ha något att göra med dem. Och bland de oberörbara, de lägsta människorna var kvinnorna de lägsta av de lägsta.

I dag kallas de dock något annat än oberörbara eller kastlösa. De kallas "Dalit". Själv en Dalit har Ruth Manorama dock vägrat att acceptera denna kränkande och diskriminerande kvarvarande rangordning av människor och både gjort sin egen röst hörd och gett röst åt sina många medsystrar. I hela sitt vuxna liv har hon arbetat för att uppnå åtminstone en relativ jämlikhet för Dalitkvinnorna i detta ojämlika land. Och de framgångar hon uppnått har främst skett genom att hon lyckats organisera kvinnorna.

Först lyckades hon dock själv skaffa sig en god utbildning, en Master's degree vid universitetet i Madras. Madras i sydöstra Indien var hennes hemstad, där föräldrarna tog första steget ur den värsta misären genom att bli kristna och upptagna i en kristen församling, där kastsystemet inte gällde.

Tidigt började hon ta sig an dem som hade det sämst i samhället och fick både dem och omgivningen att se vad de längst stående hade gemensamt vare sig de var tiggare, tjänstefolk eller Dalits. Hon lyckades organisera dessa fattiga och förtryckta och uppnå vissa förbättringar för dem. Det i sin tur ledde till viss yttre framgång i form av flera pris och utmärkelser, bland annat blev hon utnämnd till hedersdoktor 2001.

Ruth Manorama från Indien, en tidigare kastlös kvinna, som lyckats organisera fattiga och förtryckta i sitt land så att förbättringar uppnåtts för dem.

Hennes engagemang har inte stannat inom Indiens gränser. Hon har gjort stora insatser för att skapa internationellt samarbete för mänskliga rättigheter och är aktiv inom ett flertal organisationer, till exempel är hon generalsekreterare i Women's Voice, huvudman för The National Alliance of Women och The National Federation of Dalit Women och har en rad betydelsefulla poster också i internationella organisationer, och hon har lett massdemonstrationer för bl a rätten till tak över huvudet för alla. Naturligtvis har hon hamnat i klammeri med den så kallade rättvisan ett antal gånger, men hon har huvudsakligen uppnått ganska stora framgångar och tvingat maktbärarna att lyssna på de tidigare röstlösa och ge efter för en hel del av deras krav. Ruth Manorama betonade i sitt tal först – som också de övriga pristagarna gjorde – hur mycket ett pris som Right Livelihood Award betydde för att ge hennes och hennes medarbetares arbete uppmärksamhet och respekt. Hon påminde om den historiska kamp

som förts i Indien av de underprivilegierade och nämnde särskilt dr R. Ambedkar, som själv var en Dalit men spelade en framträdande roll vid den indiska konstitutionen som trädde i kraft 1950. Den betydde mycket, var en milstolpe, men lika fullt finns än i dag ca 80 miljoner kvinnor i Indien, som dagligen möter diskriminering och lever utan någon social trygghet. Trots förbättringar har förhållandena på vissa andra sätt blivit sämre. De jordreformer, som gav fattiga egen mark, har upphört och globaliseringen har medfört nedskärningar av statliga satsningar på hälso- och sjukvård och utbildning och annan "public service", som främst drabbar de fattigaste och eliminerar i praktiken vad lagen föreskriver. Ruth Manorama, som själv engagerat sig utanför sitt lands gränser och utöver det som rör de gruppen som står henne närmast, vädjade till omvärlden att ställa upp för de mest behövande i världen – för en gemensam bättre värld.

PRIS FÖR ATT MAN VISAT HUR KREATIVITET OCH SKÖNHET KAN BESEGRA VÅLD OCH SKRÄCK

Kan en festival få ett pris? Ja, Festival International de Poesia de Medellin i Colombia har fått det. Det är en unik återkommande poesifestival, som bidragit till det fredsbyggande arbetet i en av världens våldsammaste städer. Juryn hedrar festivalen "då den visar hur kreativitet, skönhet, yttrandefrihet och solidaritet kan blomstra bland – och överkomma – även djupt rotad rädsla och våld".

Poesifestivalen, som fått namn efter staden där den hålls, Medellin, har nu funnits i 15 år – och därmed visat stor livskraft och stor förmåga att främja livskraft. Det första är anmärkningsvärt, då den växt i förtryckets motvind. Men just därför har den också haft en särskilt stor betydelse som inspiration för den prövade colombianska befolkningen.

En av grundarna och inspiratörerna under åren, Fernando Rendón, var den som mottog priset, åtföljd av medarbetarna och poetkollegerna Gloria Chvatal och Gabriel Jaime Franco.

Rendón radade upp våldshändelser i sitt land så att åhörarna nästan kippade efter andan, då han i sitt tacktal berättade om sitt land.

Och utanför riksdagshuset hade en liten lugn men målmedveten grupp demonstranter samlats och delade ut informationsblad till gästerna för att upplysa om hur illa det var ställt med de mänskliga rättigheterna i Colombia. Man uttryckte samtidigt sin glädje över att den internationella poesifestivalen uppmärksammats med priset – vilket man såg som ett stöd till frihetsrörelsen i landet.

Colombia lider dock inte bara av förtryck uppifrån utan också av en utbredd våldsmentalitet bland vanligt folk, främst bland rivaliserande kriminella grupper. Bara i staden Medellin var det inte ovanligt med ett hundratal mord under en weekend. Poesifestivalen föddes som en protest mot våldet, förtrycket, skrällen och hatet – en mild protest som ett ljus i mörkret. Och det var kanske på grund av den milda formen av protest som man kunde överleva och växa sig stark. En tuffare, tydligare form av protest hade sannolikt kvävts i sin linda.

Poesifestivalen är en folkets röst, och den har också blivit en av världens mest uppmärksammade poesifestivaler, till vilken utvalda poeter från olika länder bjuds in.

Festivalen hålls inte bara kring en stor scen utan också – i tio dagar – på gator och torg, i bibliotek, universitet, teatrar, restauranger, tunnelbanestationer samt i fabriker, skolor, kyrkor och fängelser.

Jakob von Uexkull och poeter från Colombia: Rendón, Chvatal och Franco.

ranger, tunnelbanestationer samt i fabriker, skolor, kyrkor och fängelser.

Fernando Rendón sa att genom att ha poesiläsning överallt, återtog människorna kulturlivet och sin stad. Det negativa övervanns – utan att därför förträngas – genom att det positiva sattes i fokus.

– Det är ett faktum att våldet minskat i vår stad sedan festivalen startade, sa Rendón också. Och det är en effekt som inte bara märks under festivalen.

Ärligen kommer cirka 80 poeter från ett 50-tal länder och läser ett hundratal dikter. Omkring 200 000 personer lyssnar.

Det finns också andra aktiviteter i anslutning till festivalen, såsom kurser i poesi och konst, en del särskilt för barn och ungdomar, TV-program om poesi och tävlingar i poesi.

Man har också inspirerat till startandet av poesifestivaler i andra länder och samarbetar med sådana.

2003 vågade man sig på att för första gången protestera mer direkt mot den politiska situationen i Colombia genom att anordna en internationell konferans på temat "poesi för fred", som utformade en deklaration för demokrati. Festivalen har ett eget motto: "För en fred som är aktivare än alla krig".

Tanken ter sig inte längre som en inkräktare i materiens värld. Vi har börjat misstänka att vi snarare borde hylla den som "materiens skapare och dess ledare".

Sir James Jeans, astronom

Kroppen är en helig skrud. Iklädd den träder du såväl in i livet som ut ur det. Den bör behandlas med vördnad.

Martha Graham

"Den felande länken" mellan djuren och den civiliserade människan – det är vi.

Bates

Vi lever i en samhällslögn. Det kallas civilisation, när 2000 djur dödas på löpande band i en fabrik.

Magnus Linton

Därför att ett gudomligt medvetande upprätthåller universum finns det också en gudomlig visdom och kärlek i detta universum.

Paul Brunton

Det fortsätter att dyka upp fakta som ger vid handen att världen innehåller mycket mer än vad ögat kan se. Det kommer fram forskningsrön som mycket klart visar att den materialistiska världsåskådningen inte är så mycket felaktig som inskränkt, partisk, ofullständig.

Mark Satin

Universum i sig självt är ett enda pågående drama och vi och vårt arbete är en del av det.

Matthew Fox

Jag söker den fråga på vilken människolivet är ett svar.

Willy Kyrklund

Viljan kan ej bestämma vad som är sant.

P. M. Möller

Det skall komma ett ädlare släkte än världen någonsin känt, ett som har frihetens flamma i sin själ och kunskapens ljus i sina ögon.

John Symonds

Liv utan forskning är död.

Johannes Messenius

Jag tror vi är på väg mot en mer "andlig" syn på universum. Och detta är något som fysikerna har varit på det klara med i över femtio år.

Paul Davies, fysiker

Acceptera den stående inbjudan från stillheten att smaka på dess sötma och lyssna till dess lågmälda vägledning.

Paul Brunton

Medlidande är alltid samma känsla, oavsett om det gäller en annan människa eller en fluga.

Leo Tolstoj

Tvivel bör inte vara annat än vaksamhet, annars kan det bli farligt.

Lichtenberg

Tvivla på allt åtminstone en gång, om det så också vore på satsen två gånger två är fyra.

Lichtenberg

Vi hemfaller åt den andliga döden, om vi står likgiltiga inför det stora mysterium, som vi tangerar, när vi nämner orden "människa" och "mänsklighet".

Thomas Mann

Låt oss bygga altaren till den välsignade Enheten, som tvingar varje atom att tjäna ett universellt mål.

Ralph Waldo Emerson

Jag är inte atenare, inte heller grek, utan världsmedborgare.

Sokrates

Hela rymden är örnens rike, hela jorden är människans fosterland.

Euripedes

När en människa planterar ett träd, samarbetar hon med den stora anden som styr vårt universum.

Haydn Pearson

Hur en nation behandlar sina djur är ett mått på dess storhet och moraliska framsteg.

Mahatma Gandhi

Adress SÖKAREN
Box 10
663 21 SKOGHALL
Telefon 054-51 89 00
Fax 054-51 89 02
E-post red@sokaren.se
PlusGiro 70 60 47-8
Bankgiro 372-8128
Hemsida på Internet www.sokaren.se

Redaktör och ansvarig utgivare Sven Magnusson

Prenumeration Helår (6 nr) 250:-
Halvår 150:-

Annonser Ring för prislista

Tryckeri Wallin & Dalholm
Lund

ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Åsa Freij:

Right Livelihood Award: 2

Visdomsbladet 6

Kjell Ulander:

Intelligent design 8

Magnetterapi 12

SM:

De två akademiska kulturerna 13

Erland Lagerroth:

Att överskrida gränser 14

Erland Lagerroth:

Kvadratens fyrkantiga tänkande 18

Rolf Ejvegård:

Etzel Cardeña, professor 20

Bokfloden 22

Från Internet 29

Läsarforum 30

Notiser 32

Agneta Milde:

Att vara eller inte vara! 34

Göte Andersson:

Psi-spår, slagruta och "jordstrålning" 38

Redaktörens tankar

Agnostiker i botten

För min del har jag en hel del tankar om världen – filosofiska, kanske religiösa, men jag är agnostiker i botten. Gnosis betyder kunskap, och a är en negation. En agnostiker menar alltså att han inte har någon kunskap om Gud eller svar på de största livsfrågorna. Men den filosofiska agnosticismen omfattar även uppfattningen att människan – alla människor – inte kan ha någon kunskap om de yttersta tingen; människan är så att säga agnostiker till sin natur.

Men vi kan tro en hel del, och gör det också.

En agnostiker kan ha många åsikter/tankar/övertygelser om de yttersta tingen. Men detta uppfattas inte som verklig kunskap.

En agnostiker anser att det inte finns något facit till de viktigaste frågorna, inga svar som vi kan slå upp någonstans och därmed öka vårt vetande.

Många är *troende*, men en troende är inte en vetande person.

Ateister och skeptiker anser gärna att de har vetande: Gud finns ej, och inte heller någon "själ" eller något "övernaturligt". Men de misstar sig. De tror på sitt eget negativa sätt.

För min del ser jag att världen inte kan förklaras genom mekaniska slumpprocesser samt mutationer och s k naturligt urval. Det fordras en intelligent skapande kraft.

Men: det är lätt att missta sig. Det som man är allra mest övertygad om, kan visa sig vara fel. Därför är det en klok inställning att, som det heter, uppskjuta sitt omdöme, dvs man tar inte ställning *nu* med övertygelse. Man lämnar en dörr öppen för att andra tankar kan vara riktiga (när det gäller det ovetbara).

Men en tro kan vara mycket stark, så stark att tvivlet försvinner ur medvetandet. Det kan vara skönt att leva i en sådan tro. För min del tror jag mycket på Vedantafilosofin. Ändå vill jag inte säga att *sådant är universum*. Det är i stället *fina tankar* om världen.

Det går utmärkt att leva med denna osäkerhet som vidlåder människolivet.

SM

Intelligent design

- en hypotes med vetenskapliga ambitioner

av KJELL ULANDER

Slutsatsen *intelligent design* flödar idag naturligt från laboratorier, framhåller Michael Behe, en av förespråkarna för *design*-hypotesen. Så var det inte på Darwins tid, då mycket fortfarande var okänt. Men ett långt och mödosamt arbete har fört oss fram till en punkt där bilden börjat klarna, och vad vi ser är tydliga tecken på vad intelligent aktivitet kan åstadkomma. *Intelligent design* är ingen ideologisk "trollslända" som plötsligt väckts till liv av vår oförmåga att ge naturalistiska förklaringar till komplexa biologiska processer, utan vad det handlar om är slutsatser som vilar på vad vi idag *vet* om dessa processer.

Endast naturalistiska förklaringar

En viktig fråga som ofta dyker upp i samband med *intelligent design* är: hur ser vetenskapens ideologiska grund ut? Är nutidens vetenskapliga modell, som enbart räknar med naturalistiska förklaringar, sann mot den verklighet den försöker beskriva? Frågan kan verka egendomlig för den som trott att vetenskapen alltid söker sanningen, vart det än leder. Men faktum är att vetenskapliga metoder och principer idag förbjuder vissa slutsatser. Detta fick biologiprofessorn vid San Francisco State University, Dean Kenyon, uppleva när han i en introduktionskurs i biologi delgav sina elever ytterligare en möjlighet att tolka uppkomsten av allt levande. Tillsammans med traditionell darwinistisk tolkning visade han också på möjligheten att livet skulle kunna vara ett resultat av *intelligent design*. Trots kunnighet och en mångårig, framgångsrik vetenskaplig gärning bakom sig beordrades Kenyon av universitetsledningen att inte delge eleverna sina "ovetenskapliga" slutsatser. Han uppmanades att följa den vetenskapliga traditionen, avlägsna *design*-argumentet ur diskussionen och enbart hålla sig till darwinistiska förklaringar. Lägga märke till att Kenyon på intet sätt framfört bibliska argument till eleverna, utan hans vetenskapliga arbete hade övertygat honom om att *intelligent design* var något att räkna med. Vad detta och många liknande exempel visar är att vetenskapen idag har en ideologisk slagsida som skadar dess trovärdighet.

Naturlagarna utgör grunden

Vilka förklaringar eller slutsatser kan då betecknas som "vetenskapliga"? Om vi först börjar med att tala om vilka slutledningar som inte får plats inom dagens vetenskap, så är det uppenbart att slutsatser som rymmer *intelligent design* betraktas av många som ovetenskapliga, eftersom de strider mot grundläggande vetenskapliga principer inom vetenskapen idag. Vetenskapliga upptäckter skall förklaras med hjälp av naturlagarna, anses det, och inte genom hänvisning till en intelligent kraft av något slag. Det är därför som vi inte längre förklarar

åskan och blixten med hjälp av asaguden Tor, utan finner förklaringar inom elektrostatisken, menar det vetenskapliga etablissemangets företrädare.

Frågan kan tyckas avgjord med detta enda exempel. Men låt oss ändå titta närmare på detta argument och se vilka konsekvenser det får för vetenskapen i stort, om vi generellt utesluter *intelligent design* som en logisk slutsats. Vad skulle det t ex innebära för radioastronomin, en vetenskapsgren där man bl a av söker rymden för att finna tecken på intelligent liv, om vi begränsar vetenskapliga upptäckter enbart till naturens regelbundna mönster (naturlagarna)? Är det inte just avvikelser från detta mönster eller radiobrus som sökandet går ut på? Skulle SETI (*search for extraterrestrial intelligence*) lyckas urskilja meningsfull information i det interstellära radiobruset, så skulle det vara en stor vetenskaplig triumf och ett bevis för existensen av utomjordisk intelligens, oavsett hur vi väljer att gestalta avsändaren. Men en förutsättning för succén är att man kan skilja mellan *intelligent design* och naturligt brus.

Arkeologin möter i princip samma slags svårigheter om vi hävdar att naturlagarna är allt som räknas. Arkeologernas uppgift är att skilja tillverkade föremål som exempelvis spjutspetsar, bruksföremål osv från naturliga objekt, även i de fall där skillnaden kan vara hårfin. Dessa artificiella spår av intelligent aktivitet är mycket värdefulla vid historiska rekonstruktioner. Att per definition ta ifrån *intelligent design* dess vetenskapliga betydelse skulle inverka menligt på många nu etablerade vetenskapsgrenar.

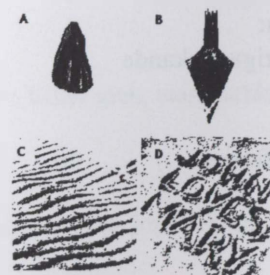

Fig. Den grundläggande skillnaden mellan ett flintstycke format av naturen (A) och en pilspets (B) eller sanddynor formade av vinden (C) och en inskription i sanden (D) är av helt annat slag än vad som kan uppkomma ur en jämförelse grundad på enbart materiell basis. Detta gäller också vid jämförelser mellan den kemiska ordningen hos en molekyl och den kodade information som t ex DNA-molekylen rymmer. Varje naturalistisk teori som blundar för denna intelligenta – icke-materiella – aspekt på tillvaron är starkt förenklad. Att beskriva verkligheten utifrån en starkt reducerad verklighetssyn kan bara ge ett resultat, en vrågbild.

Skapar oreda

Ett annat argument som ofta framförs mot *design*-hypotesen är att det skulle bringa oreda i forskarnas arbete, om hypotesen fick vetenskaplig status. En nyckfull designer skulle med andra ord sätta oförutsedda och osammanhängande spår i den vetenskapliga väven, menar man. Men varför skulle en intelligent kraft uppvisa egenskaper som står i stark kontrast till den ordning vi normalt finner i naturen? Är det inte troligare att naturlagarna mera uttrycker ett karaktärsdrag än en avvikelse? Det faktum att vetenskapliga förklaringar bygger på naturlagarna behöver således inte innebära att intelligent inblandning är satt ur spel. Låt oss ta en jämförelse ur vardagen, där vi tänker oss ett flygplan som svävar högt över marken. För den oinvigde, som aldrig sett ett flygplan, kan det se ut som ett brott mot tyngdlagen. Men bakom finns en konstruktör som på ett intelligent sätt utnyttjat naturliga principer och därmed fått en metallkropp på flera ton att bete sig till synes mycket onaturligt, åtminstone i novisens ögon. Även om jämförelsen har sina brister, så är det ändå uppenbart att vår eventuella oförmåga att kunna förklara det vi ser inte nödvändigtvis behöver böttna i "vimsighet" hos en intelligent designer.

Historiskt sett finns många exempel som visar att tron på en intelligent designer inte alls behöver vara ett hinder för vetenskaplig framgång. Den är lika lite ett hot mot framgångsrik vetenskap som mirakulösa och oförklarliga tillfrisknanden är mot den medicinska vetenskapen. Ingen behöver därför misstänka att asagudarna skulle få fotfäste i ett koncept där *intelligent design* ingår.

Avstannande vetenskap

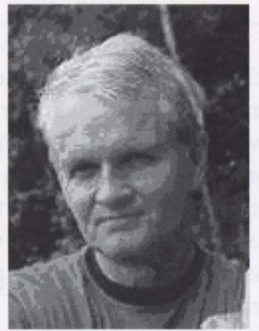
Finns det då inte en risk att *design*-argumentet avhåller många vetenskapsmän från att göra gränsöverskridande upptäckter, långt innan de traditionellt vetenskapliga alternativen utforskats? Till viss del kan det ligga en sanning i påpekandet, men som professor Philip Johnson skriver i boken *Reason – in the balance* är risken för en "avstannande" vetenskap starkt överdriven. "Om det verkligen finns en materialistisk förklaring till livets uppkomst och till människans medvetande, kommer det säkert att avslöjas av vetenskapsmän som fortsätter att söka, utan att ta någon som helst hänsyn till de invändningar som jag och likasinnade personer har."

Icke observerbar

En invändning som ofta riktas mot *design*-anhängarna är att hypotesen inte är vetenskaplig på grund av att den indirekt implicerar en osynlig designer. För att vara vetenskapligt måste ett koncept eller en idé kunna observeras genom experiment av olika slag. Om nu detta vore ett vetenskapligt kriterium som togs på allvar, skulle många nu accepterade teorier vara ovetenskapliga. Ta som exempel Big Bang, en gigantisk explosion som inträffade innan fysikens lagar (sådana vi känner dem idag) ännu var formade. Här används indirekta slutledningar för att beskriva en unik tilldragelse som ingen har observerat. Vågmekaniken är ett annat område där vår möjlighet att synliggöra är (av naturliga skäl) starkt begränsad. Där används med framgång något så abstrakt och visuellt svårfångat som vågfunktionen för att beskriva subatomära fenomen som vi inte kommer åt på annat sätt. En matematisk abstraktion får beskriva det icke-observerbara.

Även neo-darwinismen tillhör denna kategori. De

Kjell Ulander
lärare i naturvetenskap
expert på Intelligent Design

Kjells hemsida:
<http://web.telia.com/~u03601124/origin/hemsida.htm>

mutationshändelser som sägs ha givit upphov till reptiler, fåglar och däggdjur har ingen observerat. Ändå utgör de en hörnsten i den darwinistiska läran. Dagens paleontologer gör heller ingen hemlighet av att de fossila bevisen ser ut att vara långt mindre "darwinistiska" än vad man tidigare ansett. Fossilerna tenderar att dyka upp plötsligt, fullt färdiga, och visar inte heller någon riktad förändring under sin existens, därav stora fossila luckor.

Den neo-darwinistiska standardförklaringen till dessa luckor är att det fossila vittnesbördet är ofullständigt. På grund av att fossilering endast sker under speciella förhållanden, så har vi gått miste om stora delar av den evolutionära historien. På senare tid har dock nya teorier framtagits som säger att evolutionära förändringar sker hastigt och i små isolerade populationer, utan att de hunnit avsätta fossila spår i jordlagren. Man kan säga att avsaknaden av synliga bevis gett upphov till en ny teori – jämvikt med bruten kontinuitet (punctuated equilibrium). Uppenbart är att om vi accepterar principen att icke-observerbara entiteter är otillåtna inom vetenskapen, då innebär detta en total revidering av nuvarande vetenskap. Darwins teori måste då avvisas och inte bara det utan också hans sätt att bedriva vetenskapligt arbete.

Möjligt att falsifiera?

Men är det möjligt att falsifiera hypotesen "intelligent formgivning"? Ja, tittar vi närmare på vilka anspråk som döljer sig bakom den, så är det uppenbart att den går att falsifiera. Särskilt förutsäger hypotesen att komplex information, liknande den som finns inbäddad i ett funktionellt genom, aldrig kan uppstå genom enbart kemiska och fysiska processer. Experiment har visat att information av detta slag endast kan komma från en icke-materiell källa. Det som behövs för att falsifiera hypotesen *intelligent design* är att ta fram exempel på att sådan information kan uppstå genom enbart materiella orsaker. I sin bok *Darwin's Black Box* ger Michael Behe flera exempel på icke-reducerbara biokemiska processer och strukturer som Darwin inte hade någon aning om och vars evolutionära historia är så svårfångad att dagens evolutionsforskare undviker ämnet. Behe menar att det vi känner till om dessa biokemiska strukturer, är så väl utforskat idag, att vi kan säga att den förklaringsgrund som Darwin gav (i mitten av förra århundradet) inte längre håller. Gapet mellan den explosionsartade kunskapsökningen och den stagnerande förklaringsförmågan är ett växande problem, åtminstone för de som menar att allt har en naturalistisk grund. Det är således inte utan sakliga skäl som vetenskapshistorikerna Eathy och Collingridge framhåller att darwinismen som paradigm förlorat förmågan att lösa viktiga vetenskapliga problem.

Om dagens darwinister ”med framgång lyckas besvara Behes invändningar, då kommer det att vara ett starkt belägg för darwinismen”, skriver filosofiprofessorn Peter van Inwagen, med syftning på nämnda bok. Det finns således konkreta egenskaper som skiljer *intelligent design* från naturalistiska förklaringar. Tvärt emot vad många idag tror vilar *design*-hypotesen på vad vi känner till om komplexa biokemiska processer och inte på vår oförmåga att ge naturalistiska förklaringar till dessa.

Dessutom finns det anledning att påminna om att det finns en betydande flexibilitet hos de tolkningar vetenskapsmän idag framlägger. Vi har redan nämnt hur neo-darwinister handhar problemet med saknade fossiler. Hur falsifierar man egentligen en teori där fossila luckor tolkas som "övergångar" i små avgränsade populationer? Vilken ny upptäckt krävs för att dessa fossila språng ska tolkas som en verklig diskontinuitet mellan olika slags djurgrupper? Det är också känt från vetenskapshistorien att man ofta tillgripit *ad hoc*-förklaringar för att rädda omtyckta teorier. Problemet är speciellt uttalat i de historiska vetenskaperna, där slutsatser måste dras från ofullständiga eller preliminära bevis. Om därför flexibilitet är något som oroar vetenskapens försvarare, ska naturligtvis varje vetenskapsgren skärskådas i det avseendet, och inte bara uppstickaren *intelligent design*.

Intelligent design – förtäckt religion?

Den kanske vanligaste invändningen som görs mot konceptet *intelligent design* är att det helt enkelt handlar om förtäckt religion. Den skulle med andra ord vara jämförbar med en dogmatisk trosåskådning. Hur är det med den saken?

Undersöker man vilka kategorier av människor som kan omfatta en planmässig och intelligent skapelse, i dess allmänna betydelse, så finner man att det är en mycket utbredd uppfattning. Det är inte bara kristna och andra religiösa teister, som finner detta naturligt, utan också många vetenskapsmän som betecknar sig själva som religiösa agnostiker. På en direkt fråga om icke-teister skulle kunna bejaka *design*argumentet, så svarade Behe att detta visst är möjligt, även om det skulle innebära vissa svårigheter på det personliga planet. Som exempel nämner han Francis Crick som fick nobelpriset för sin upptäckt av DNA:s spiralstruktur. Svårigheter att komma med naturalistiska förklaringar till livets uppkomst här på jorden fick honom att föreslå ett utomjordiskt ursprung. Han tänkte sig att livsfrön hade kommit utifrån rymden med en rymdfarkost av något slag. Om Crick hade sagt att intelligent rymdvarelser inte bara planterat livet utan också designat det, så "skulle jag inte kunna peka på ett biokemiskt system och argumentera mot honom", säger Behe, som ett direkt svar till de som vill ge *design*anhängare en sekteristisk stämpel. Det som förenar Crick och Behe är således en vetenskaplig insikt om livets komplexitet och slumpens otillräcklighet.

Förespråkare för *design*hypotesen är därför mycket noggranna med att hålla isär vetenskapliga slutledningar om *intelligent design* från specifika trossatser inom religiösa eller filosofiska läror. En vetenskapsman ska kunna fastslå att biokemiska strukturer troligen blivit till genom en intelligent aktivitet av något slag. (Detta borde vara lika självklart som att hävda dess motsats, nämligen att livets mästerverk sällas fram "ur slumpvisa variationer – planlöst, utan syfte, men med ett mirakulöst resultat", vilket är mycket vanligt bland evolutio-

nister idag.) Däremot kan man inte på vetenskaplig grund identifiera "konstruktören". På motsvarande sätt ska en neo-darwinist med en naturalistisk vetenskapssyn kunna "tillbaka-visa" *design*hypotesen genom att ge en trolig materialistisk förklaring till komplexa strukturers successiva tillkomst och utveckling. Det är dock bristen på en rimlig materialistisk förklaring (utifrån känd kunskap) som fått Michael Behe och andra vetenskapsmän att starkt ifrågasätta vetenskapens nuvarande grund. Hur man privat igenkänner "konstruktören" eller vilka trossatser en neo-darwinist drar av sin naturalistiska övertygelse, får bli vars och ens personliga ställningstagande.

Om olika experiment och undersökningar visar att vi har att göra med en planlagd struktur av något slag, så ska det inte vara ett brott mot vetenskapliga regler att delge andra dessa slutsatser. En vetenskapsman av Kenyons kaliber ska således kunna dra slutsatser från sitt vetenskapliga arbetsfält, utan att behöva bli beskylld för att vara ovetenskaplig. Om vetenskapens målsättningen är att beskriva verkligheten sådan den låter sig avslöjas, så är det viktigt att metodiska hinder som begränsar synfältet avlägsnas. Vetenskapens materialistiska grund utgör idag ett sådant hinder.

Chockerande

Det var en chock för människor som levde under förra århundradet, när de upptäckte att många drag i den biologiska världen kunde tillskrivas det naturliga urvalets eleganta princip, skriver Michael Behe. Idag är det lika chockerande att upptäcka, från de observationer vetenskapen gjort, att fundamentala biokemiska mekanismer inte kan tillskrivas naturlig selektion utan visar tydliga tecken på planmässig utformning. *Intelligent design* kan innebära att livets slutgiltiga förklaring ligger utanför den traditionella vetenskapen. Mycket tyder på det. Och skulle det medföra en oönskad metodisk inskränkning för vetenskaplig verksamhet, så får vi acceptera det. Vetenskapen får inte nöja sig med den metodiskt bästa förklaringen utan den sannaste, låt vara att vi därmed tvingas tillstå vissa begränsningar i vår förklaringsförmåga.

På sin hemsida med rikt innehåll har Kjell Ulander bl a en del reflexioner om auktoritetstro som förblindar. I den akademiska världen finns en utbredd okritisk tilltro till auktoriteter och till andra forskares upprepning av gamla teser, som lätt leder till en social rikriktning vilken förblindar och medför att man inte litat på sitt eget omdöme. Många akademiker betar sig som de astronomer som tittade i Galileis teleskop. Genom teleskopet kunde man i strid med vedertagen uppfattning se månarnas rörelser kring Jupiter. Men de närvarande var så säkra på riktigheten i rådande världsbild och det man lärt sig av auktoriteter att de förnekade vad de såg genom teleskopet. De såg att månarna rörde sig runt Jupiter, och inte runt jorden, men ingen trodde sina ögon.

Man måste vara klar över, skriver Kjell Ulander, att vetenskapsmän, i högre grad än andra, är utsatta för ett socialt tryck eller, om man så vill: ett *värdegemenskapens tyranni*. Det handlar om en social likriktning orsakad av den värdegemenskap man känner med likasinnade. Berättigad sund kritik hålls tillbaka till förmån för enhet och samstämmighet.

Om ID på Internet

På Internet finns mycket att läsa om inlligent design, för och mot. Vidstående artikel av Kjell Ulander är hämtad från nätet och återgiven här med författarens tillåteelse.

Pelle Poluha skriver på sin hemsida Basun en del om intelligent design. Han upplyser att ett av de centrala begreppen inom ID är *icke reducerbar komplexitet* och erinrar om vad Darwin skrev om vad som skulle kunna få hans evolutionsteori att falla samman: *Om det kunde visas att det finns något komplext organ som omöjligen kan ha bildats genom många, successiva, små förändringar, då skulle min teori absolut falla samman.*

Idag vet vi att det finns organ med sådana egenskaper som Darwin avsåg, nämligen de som uppenbart har en icke reducerbar komplexitet. Michael Behe skriver att icke reducerbart komplexa system är sådana som består av flera delar, vilka i samverkan åstadkommer systemets funktion och där varje del är nödvändig för funktionen. Om någon av delarna tas bort, så upphör systemet att fungera.

Det existerar flera icke reducerbara system i naturen. Pelle Poluha skriver att ett välkänt exempel är den så kallade flagellen, den svans på bakterien som driver den framåt. Flagellen är en komplex liten motor med inte mindre än 50 sammansatta delar. Alla dessa krävs för att motorn skall fungera.

Flagellen kan inte ha uppkommit steg för steg genom små förändringar undan för undan, utan alla delarna måste ha blivit till samtidigt; utan en enda av delarna fungerar flagellen inte.

Pelle Poluha berättar också litet om den brittiske filosofi-professorn Antony Flew, som i många år var en framträdande aktiv ateist men som blivit övertygad om existensen av något högre.

I 80-årsåldern har Flew kommit fram till att det finns någon sorts högre intelligens eller första orsak bakom universums tillkomst. En superintelligens är den enda goda förklaringen till livets uppkomst och naturens komplexitet.

Flew säger att han helt enkelt måste gå åt det håll som bevisen pekar.

Men Antony Flew har inte blivit kristen. Han beskriver sig som deist.

I en intervju säger han att de mest slående argumenten för Guds existens är de som stöds av vetenskapliga upptäckter under senare år. Han menar att argumenten för Intelligen Design är oerhört mycket starkare nu än de var när han först stötte på dem.

Av de gamla bevisen för Guds existens framträder för honom det teleologiska gudsbeviset som starkt. Det utgår från livsformernas ändamålsenliga uppbyggnad.

Inläggen *mot* Intelligent Design på nätet kännetecknas genomgående av okunnighet och dålig tankeförmåga, och detta tar vi inte upp här. Det sägs bl a att det vetenskapliga samfundet karakteriserar ID som pseudovetenskap med religiös grund. I verkligheten finns många starka inlägg för ID från tänkare inom vetenskapen.

Frågor och svar

Varför är isen hal?

— För att vi skall kunna åka skridskor på den.

Varför sitter örnen där de sitter?

– För att vi skall kunna hänga upp glasögon på dem.

Varför har vi naglar på fingrarna?

– För att kvinnor skall kunna måla dem röda.

Varför har män skäggväxt?

– För att som krigare ge ett skräckinjagande intryck.

Varför omsluter prostatakörteln hos män urinröret så att äldre män kan få svårigheter med urineringen?

– Det är ett konstruktionsfel.

Varför finns vackra blommor?

– För att sätta piff på människors liv.

Varför finns ögon?

– För att själen skall kunna se utanför sin egen bubbla.

Varför finns vatten?

– För levande livets skull.

Varför finns människor?

– För att likna Skaparen.

Varför finns elektriciteten?

– För att vara en kraft, väl dold i materien.

Varför kan fåglarna kvittra?

– För att kunna uttrycka sin glädje.

Varför finns två kön, manligt och kvinnligt?

– För att lust och två är en naturlig princip för liv och ökning av liv.

Varför ligger Sverige där det ligger?

– För att det är fint att det ligger där det ligger.

Magnetterapi

I september förra året sände Ivan Troäng, 95, i Laholm, en skrivelse till Sveriges nya regering med "informationer som helt kan eliminera våra hemska väntetider i sjukvården". Det gällde användningen av magneter.

Det är obekant om ingenjör Troäng ännu fått någon reaktion på sin skrivelse. Men eftersom det han åberopar ligger utanför det medicinska etablissemangets tankevärld, är det väl osannolikt att så skett eller kommer att ske.

Men det är klokt att ta Ivan Troäng på allvar. Därför tar vi nu i Sökaren i en liten artikel upp de informationer han ger.

Troäng nämner att professor Nachemson, ortoped på Sahlgrenska sjukhuset, en gång i tiden provade en 30 cm magnet-spole och fann den mycket effektiv. Han säger också att professor Olov Lindahl i Linköping var positivt intresserad av magnet-terapi och gjorde undersökningar av metoden. En av hans doktorander utförde en dubbelblind behandling av benbrott och fann att läkningen påskyndades med drygt 30 procent under perioder när magnetismen var påslagen.

I det material som Troäng har sänt till Sökaren, finns en debattartikel av Olov Lindahl. Han skrev (1985) bland annat att djur som ympas med cancer räddas till livet med magnet-behandling, medan de som inte får denna behandling alla dör. Men han skrev också att magnetbehandling mot cancer är dåligt utredd på grund av ett fanatiskt motstånd inom läkarkåren.

I Troängs indiciematerial finns också en tidningsartikel om en kvinna som av läkarna fick ett halvt år att leva och som avstod från strålningsbehandling för att i stället prova behandling med magnetspole. När artikeln skrevs, ett par år efter dödsdomen, var kvinnan vid liv och kände sig fullt frisk och starkare än på länge. Hon berättade också att hon inte längre hade några sömnproblem och att hon haft en utsliten höft som ständigt värkte. "Magnet-spolen tog bort värken ganska snabbt och numera är leden fullt gångbar."

Ett tidningsklipp berättar om en kvinna, 40, som var dödsdömd. Hennes kropp var full av cancertumörer och läkarna gav henne högst en vecka att leva. Då började hon använda en magnet-spole från Ivan Troäng, och efter bara någon vecka kände hon krafterna återvända. När artikeln om henne skrivs, sägs att alla tumörer är borta. Två bilder visas, en av en utmärglad kvinna i en sjuksäng och en av samma kvinna, leende och med runda kinder, sedan hon tillfrisknat efter magnetbehandling.

Ett tidningseportage berättar om en man som drabbades av svår ledgångsreumatism. Hans värk försvann sedan han börjat med magnetterapi (fast problemen med lederna kvarstod).

Ivan Troäng:

Magnetism är en kraft som finns i magnetfält. Vi är skapade för att leva i jordens magnetfält. Detta magnetfält är en följd av jordens rotation.

Man kan erhålla ett magnetiskt fält genom elektrisk ström eller permanenta magneter.

En av medicinshistoriens mest kända läkare, Paracelsus (1493–1541) ansåg att magnetbehandling var värdefullare än alla andra behandlingar.

I alla levande vävnader pågår en ständig kemisk aktivitet. Molekyler kompletteras och anpassas till just de behov som är aktuella. Denna kemiska aktivitet underhålls av den termiska vibration som uppstår genom vår normala kroppstemperatur på cirka 37 grader. När vi får feber, påskyndas dessa kemiska förlopp. (Feber är alltså inget fel i kroppens funktioner och skall inte behandlas med febernedsättande medel; feber är ett sätt för kroppen att ta hand om sina problem.) Ett annat medel för att påskynda de normala kemiska förloppen är ett förstärkt magnetiskt fält.

En hängmagnet på bröstet joniserar blodet i aorta och ökar vitaliteten.

Ivan Troäng

Ivan Troäng har i sitt material en rad korta redogörelsen för patienter som behandlats med magneter. Några exempel:

Hos en patient hade cancer nästan helt omslutit njuren. Operation var omöjlig. Patienten kom helt utmärglad och mycket svag till sjukhuset. Man ansåg att han kunde leva högst fyra veckor. Då började han med magnetterapi. Behandlingen blev framgångsrik. I ett brev fem år senare berättade han att han var helt frisk.

En patient hade cancer i strupen från magsäcken och 12 cm uppåt. Han var opererad, utan positivt resultat, hade svårt att svälja och mycket ont, när han åt. Allmäntillståndet var ytterst dåligt. Efter 8 dagar med magnetterapi hade smärtorna försvunnit och strupen hade börjat fungera bättre. Efter en månad var han helt frisk.

I oktober 1978 kom en patient till S:t Eriks sjukhus i Stockholm då han misstänkte blindtarmsinflammation. Det visade sig att han var helt infekterad av cancer i tarmarna. Inoperabel. Han skaffade en magnetisk spole från Ivan Troäng på cirka 40 gauss. Han behandlade sig en timme om dagen. I mars 1979 besökte han Troäng i Laholm – helt frisk.

En patient, som hade opererats för bröstcancer, fick metastaser under ena armen men vägrade ta strålbehandling. Hon började med magnetterapi trots läkarnas protester. Inom kort försvann metastaserna. Hon ringde till Ivan Troäng fem år senare och berättade att hon var helt frisk. Också hennes kroniska huvudvärk var borta.

Adress: Ivan Troäng, Stora Strandvägen 5, 312 72 Laholm.

De två akademiska kulturerna

Det finns en klyfta mellan naturvetenskaperna och humaniora, en skillnad i metoder, tänkesätt och värderingar. Ibland har företrädare för det ena lägret riktat kritik mot det andra; ibland har det gjorts försök att överbrygga klyftan.

En del naturvetare klandrar humanisterna för att de inte sysslar med vetenskap i strikt mening och är okunniga om eller nonchalerar grundläggande rön inom naturvetenskapen. Humanister å sin sida kan klandra naturvetarna för ensidighet och nonchalans gentemot humana värden.

Inte minst rör det sig om olika bildningsideal och olika slag av vetenskap. Humanisterna menar att humaniora skall vara centrum inom kulturen. Naturvetarna sätter kunskap om naturvetenskapens rön i första rummet.

Naturvetenskapen, och matematiken, är saklig och kall, medan humaniora är mänsklig.

Det är skillnad mellan matematik och poesi. Några dras till matematik och naturvetenskap, andra mer till poesi, och kanske religion, mystik. Bör bildning innefatta lika delar naturvetenskap och humaniora? Är de lika viktiga? Säger Fröding något lika viktigt om livet som Newton?

Emma Eldelins doktorsavhandling *De två kulturerna flyttar hemifrån* är en bred studie av debatten mellan naturvetare och humanister i Sverige under de senaste 50 åren.

Eldelin sammanfattar skillnaderna: – Naturvetenskaper är självklart vetenskap, men naturvetarna vill också höra till bildningen och kulturen. Humaniora hör självklart till bildning och kultur, men vill också vara vetenskap. Naturvetarna anser att humaniora inte är riktig vetenskap, mätt efter naturvetenskapliga kriterier.

Ett inte oviktigt inslag i debatten utgörs av skilda meningar om hur världen sannolikt har uppkommit och skall förklaras. I det naturvetenskapliga lägret är den helt dominerande uppfattningen att mekaniska slumpprocesser är grunden för universum som det är idag och

att tron på något "högre" därför är meningslös – även om avvikanderöster hörs. Bland humanisterna finns de som ifrågasätter naturvetarnas slumphypotes. Några av dessa är "religiösa" eller har en mystikerläggning och kan se en högre makts styrande hand bakom världsalltet.

En av dem som deltagit i den offentliga debatten är Erland Lagerroth som har uttryckt tvivel på slumphypotesen i dess vanliga nydarwinistiska form. Han är också en av dem som uppmärksammas i Emma Eldelins avhandling.

Vad är nu den stolta naturvetenskapens metod när det gäller att förklara världen?

En grundtanke är att ingenting får förklaras genom hänvisning till skapande intelligens. Att se *intelligent design* i naturen är inte tillåtet. Det skall vara mekaniska slumpprocesser.

Människan har alltså inte fått ögon för att kunna se, inte öron för att kunna höra, utan genom slumphändelser och naturligt urval har hon fått ögon och öron. Ingenting har blivit till genom avsikt hos en intelligens.

En *formskapande kraft* bakom världen betecknas som något *övernaturligt*, och sådant kan inte finnas. Endast naturliga (materiella) processer kan existera. Gud eller någon annan skapande kraft finns inte.

Att trotsa förbudet mot att skönja ett medvetet skapande i naturen är som att svära i kyrkan. Den som gör det, har brutit mot vad som är skick och bruk och gjort sig omöjlig.

Fantisera om en övernaturlig kraft får man göra i en religiös församling, inte inom vetenskapssamfundet.

Den ateistiska grundtanken anses vara aprioristisk, självklar.

Iakttagelsen att det finns *icke reducerbar komplexitet* i naturen ses som utslag av ett icke-rationellt religiöst tänkande. Det kan synas som att fåglarnas vingar inte kan ha byggts upp bit för bit undan för undan enligt darwinismen utan att de från början måste ha blivit till som

en färdig helhet som följd av en idé, men eftersom naturen inte kan tänka (anses det) finns ingen medveten tanke bakom uppkomsten av vingar.

Att blicka ut över universum och tycka att det är så fantastiskt, så underbart att det inte kan vara ett verk av mekaniska slumphändelser betecknas inom naturvetenskapen som en yttring av mänskliga känslor.

Naturvetenskapen arbetar alltså inte förutsättningslöst, eftersom slumphypotesen klart är fastslagen som sanning och skapelsehypotesen därmed framstår som omöjlig.

Det där var min beskrivning. Naturvetarna själva ser helt visst sin vetenskap annorlunda. De hänvisar till orubbliga naturlagar, som styr allt. Dessa lagar tillåter inte någon andlig kraft att verka.

Levande kroppars uppbyggnad förklaras i hög grad genom kemiska reaktioner.

Det kan invändas att naturvetenskaperna förklarar *detaljer* i den fysiska världen, men inte de fungerande helheter som allt levande består av, helheter inom helheter inom helheter...

För min del tror jag att världsgrunden är ande, inte materia, och att den äger medvetande, intelligens och skapande förmåga.

SM

Att överskrida gränser

Av ERLAND LAGERROTH

Naturvetenskap och humaniora i svensk idédebatt

I september 2006 disputerade Emma Eldelin vid Linköpings universitet på en avhandling kallad *"De två kulturerna"* flyttar hemifrån. C. P. Snows begrepp i svensk idédebatt 1959–2005.

Jag skall inte här presentera och recensera boken, utan nöja mig med det sista avsnittet, "Att överskrida 'de två kulturerna'".

De två olika akademiska kulturerna är naturvetenskapen och humaniora. I den svenska debatten kommer från naturvetenskapen bl a P. C. Jersild, Lars Gyllensten, Georg Klein och Peter Nilson, och deras inlägg bemöts vanligtvis med aktning. Från det andra hållet kommer Harry Martinson med Aniara, som snarast bemöts med vördnad, men också Nina Burton, Elisabet Hermodsson och jag själv, och då är aktningen betydligt reducerad.

Naturvetarna anser sig veta bättre och sågar därför sina meningsmotståndares tankemödror. De är också främmande för de mindre exakta, mer lättsamma och övergripande resonemang som vi ägnar oss åt och

söker gärna finna fel i dessa. Det är denna kritik jag här skall begrunda, närmare bestämt kritiken mot min egen insats. Jag tror nämligen att detta kan ha ett allmänare intresse.

Eldelin skjuter fram den betydelse som Ilya Prigogines teori om dissipativa strukturer, självorganiserande system, haft för mitt tänkande. Men det blir ensidigt – inte ens Erich Jantschs ofta och med rätta beundrade bok *The Self-Organizing Universe*, som för mig var inkörsporten till det nya tänkandet, blir omnämnd. Och vad mer är, hela den solfjäder av nya tänkare, som jag sedan har introducerat och diskuterat, bl a Ken Wilber, Richard Tarnas, Elisabet Sahtouris, Stephen Wolfram, Steven Strogatz och Robert B Laughlin, får det minsta omnämnande.

Detta är dock förståeligt med tanke på uppläggnings av avhandlingen. Som undertiteln anger, syftar författaren till att följa "Snows begrepp i svensk idédebatt 1959–2005", och det är därför följdriktigt att hon i första hand fäster sig vid tre av mina uppsatser, som anknyter till just denna debatt och som hon refererar ganska ingående: en uppsats "Humaniora och naturvetenskap" från 1988, ett inlägg i en artikelserie om "De två kulturerna" i *Sydsvenska Dagbladet* 1990 och ett anförande vid en konferens i Göteborg 1996, "Från 'De två kulturerna' till 'General Science' ". Men dessa uppsatser är bara detaljer i min produktion på området, som numera omfattar sex böcker. Och på det sättet bortfaller den oerhörda bredd och kraft i det nya tänkandet, som exponeras i dessa. Det är denna mångsidighet och varaktighet som gör att detta tänkande inte kan viftas bort på det sätt som ortodoxa naturvetare har för sed.

Detta utelämnande är förståeligt också ur en annan synpunkt. Mitt tänkande

är bara en liten del av det väldiga stoff, den mångsidiga problematik, som avhandlingen omfattar, och det är därför uteslutet att författaren skulle kunna gripa över hela min produktion. Jag får vara glad för vad hon gjort, och är det också. Hon har gett en *legitimitet* åt min verksamhet, som de ortodoxa fundamentalisterna i föreningen Vetenskap och Folkbildning velat frånta den, när de utnämnde mig till "Årets förvillare 1998". Men om någon tror, att hon ger en rättvisande bild av min insats, är det alltså ett misstag. (I not 695 på s. 368 förtecknas dock fyra av mina böcker på området och hänvisas till ytterligare artiklar tillgängliga på min hemsida, vilken numera kan nås under adressen www.lagerroth.com.)

I avhandlingen uppmärksammas kritiken mot mig på knappa två sidor, men det är just kritiken från Vetenskap och Folkbildning det gäller. För det första motiveringen för utnämningen till förvillare: att jag gjort "enträgn försök att göra en ytligt mystifierande attityd till naturvetenskapen akademiskt respektabel". Det är naturligtvis i sin ordning att detta noteras, men inte med ett ord nämns, att jag svarade på utnämningen i VoFs tidskrift *Folkvett* (och i samma nummer, 1/1999, fick svar av dess dåvarande ordförande Dan Larhammar). Inte heller nämns att jag tre gånger återkommit till saken, varvid jag en gång sökt få perspektiv på utnämningen genom Edwin A. Abbotts "science-fiction classic" *Flatland*. Jag vill här återge slutet av detta inlägg:

"Tilläggs kan att den här motsättningen och debatten naturligtvis inte är ny. Ytterst var det den det handlade om i striden mellan Kellgren och Thorild, upplysningen och romantiken. Men Kellgren mögande så småningom. Stridsmännen i Vetenskap och Folkbildning däremot står kvar

"Den klassiska vetenskapen, den mytiska vetenskapen om en enkel, passiv värld, tillhör det förflutna." Ilya Prigogine

med sina klara pannor och sänder bannstrålar mot 'förvillare' varje år. Liksom Kvadraten i Flatland och Monarken i Linjeland vet de med sig att de tänker rätt, företräder sunda förnuftet och därför har ett självklart tolkningsföretäde. De vill inte ändra ståndpunkt och kan därför aldrig övertygas av några debattinlägg. Som detta.

Ljusets riddarvakt slår vakt om mörkret."

(Se vidare min hemsida, länk "Personliga öden och äventyr" och där länken till Årets förvillare.)

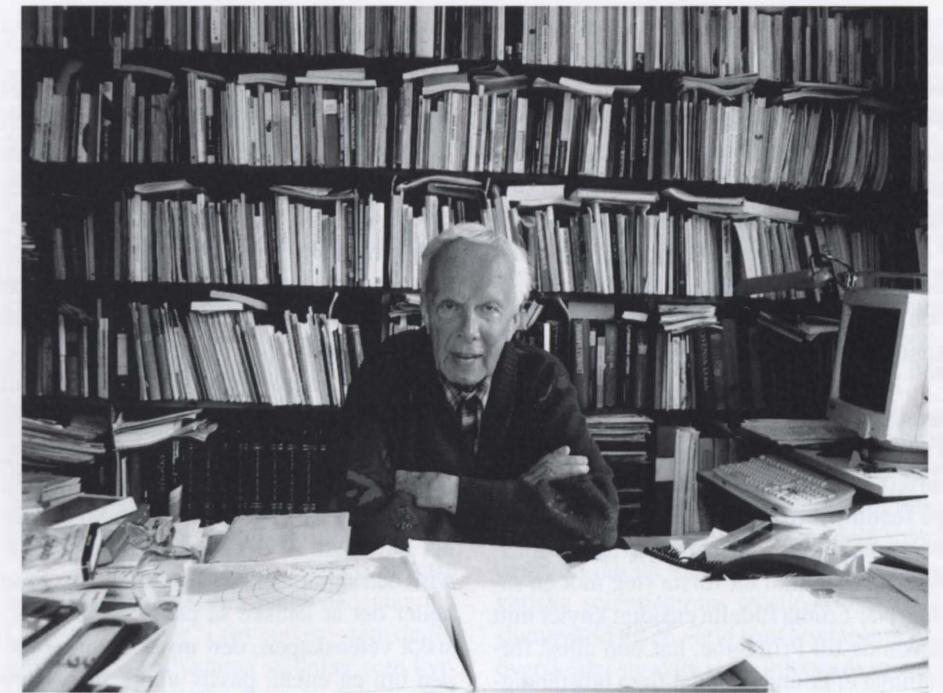
Det är förståeligt att Emma Eldelin inte ansett sig ha utrymme för detta, men liksom tidigare blir det missvisande, när nu Larhammar får stå oemotsagd. I synnerhet som medlemmen i hans förening Hanno Essén också refereras, när han, tydligen också mystifierad, söker komma till klarhet om "Nya ordfloder" i min följande bok *Nya tankar; nya världar*.

Analogiernas lockelser och frågan om professionalitet

Två av de sista noterna i avhandlingen pekar utöver denna. I not 705 har författaren samlat ett antal kritiker av mig utöver de två anförda, och i not 707 hänvisar hon för "en längre diskussion om Lagerroths debattskrifter och den kritik som riktats mot dem" till en egen uppsats "Analogiernas lockelser" i samlingsverket *Det vanställda ordet*, också det publicerat 2006 (red. Martin Kylhammar och Jean-François Battail). Nu blir kritiken mot mig huvudsaken och intrycket ett annat.

Avslutningsvis riktar Eldelin här ett "tack till Mattias Severin som inspirerade till denna text och gav tankeväckande synpunkter under skrivandet av den" (s 259). Severin är, visar det sig (s 240), "teoretisk fysiker", och Eldelin har alltså från början låtit sig inspireras av den ena parten i målet. (Huruvida detta också gäller avhandlingen är svårt att avgöra, så länge man inte vet vilket av de båda arbetena som skrevs först, men avhandlingen ter sig i alla fall mer neutral.) När man tar del av Severins rabiata kritik av min bok *Världen och vetandet sjunger på nytt* (se nedan), måste man trots allt beundra Eldelins oväld. Den vittnar om god vilja, en kvalitet som puristiska naturvetare sällan uppvisar.

I uppsatsen "Analogiernas lockelser" gäller det alltså "vanställda" ord. Och det är ju klart att, när det är fråga om överskridanden mellan naturvetenskap och humaniora, är detta en relevant synpunkt. Vad är tillåtet

Erland Lagerroth i arbetsrummet/tankesmedjan. Foto Michael Högberg, Ystads Allehanda.

och otillåtet i fråga om analogier från det ena till det andra?

I anslutning till Dan Larhammar uppmärksammar Eldelin ett problematiskt fall i en artikel av mig, "Från kaos till kosmos och tillbaka igen. Om två sorters vetenskap", som publicerades i *Tvåsnitt* nr 2, 1998 (red. Martin Kylhammar). Utgångspunkten är erfarenheten från datorn, att elektronstrålen "är märkligt lämpad att [...] återge våra tankar och följa deras ständiga växlingar. [...] Tankens snabbhet, rörlighet och föränderlighet svarar mot elektronstrålens och tvärtom." Detta ledde till tanken att "precis som strålningen utgår tanken från något materiellt – hjärnan – men precis som den utbreder den sig utan medverkan av något medium" (s 26). Detta betecknar Larhammar som "ett groteskt felaktigt påstående", därför att han läser det som ett påstående om att telepati verkligen existerar (*Folkvett* 1/ 1999, s 24).

Men jag hade aldrig en tanke på telepati, som jag förhåller mig kritiskt avvaktande till, utan för mig var det fråga om min egen tankes fria spel över världen och tillvaron, rum och tid. Tanken rörde sig lika lätt och obehindrat som en stråle "utan medverkan av något medium". Någon föreställning om att tanken "fysiskt" skulle nå fram hade jag inte, och någon mottagare nämns aldrig. Men strålen når ju onekligen fram, och därför var jämförelsen i lättsinnigaste laget (det finns också vederbörliga reservationer). Men "ett groteskt felaktigt påstående" var det inte, för det var inget påstående alls, bara ett slags tankelek. Men sådana godtas inte av våra

stränga naturvetarvänner. För Larhammar med hans kritiskt glupande intresse för parapsykologi var det självklart att omedelbart läsa in ett påstående om telepati, och därmed var bannbullen klar.

Nästa "vanställda" ord är "tröghet" och "tröghetslagen". Här är det Emma Eldelins inspiratör den teoretiske fysikern Mattias Severin, som blivit illa berörd. Han menar att jag nonchalerat "de naturvetenskapliga innebörderna i begrepp som trög massa eller tröghetslagen" (s 240). Men i detta fall tycker jag nog att kritikern varit för snarstucken. Att betänka är ju att naturvetenskapen här lånat ett ord från vardagspråket, och det är då rimligt att låna tillbaka det igen. När jag antyder att tröghetslagen gäller också tanken, är det nog ingen som uppfattar detta som ett fysikaliskt påstående i enlighet med Newton lag om kroppars tröghet.

Detta leder Eldelin till Sven Öhmans bannbulla mot populärvetenskapen: *Svindlande perspektiv: En kritik av populärvetenskapen* (1993). Här lämnas inte sten på sten, populärvetenskap blir nära nog omöjlig, professionell vetenskap är det enda som duger. Men å ena sidan är, som jag visat i en studie, som kan laddas hem från slutet av min hemsida www.lagerroth.com, Öhmans bok delvis ett pekorall. Å andra sidan befinner sig mitt tänkande närmare det professionella än kritikerna tror.

För det var som professionell forskare under ett trettioårigt år inom en bestämd disciplin, litteraturvetenskap, som jag ut-

Emma Eldelin

vecklade det tänkande som jag sedan återfann hos Nobelpristagaren Prigogine. Sambandet är en huvudlinje på min hemsida. Professionaliteten finns alltså inte bara hos honom utan också hos mig. Och därefter har jag återfunnit liknande tänkande hos en lång rad forskare inom andra områden, också de i de flesta fall professionella. Man måste här också observera att det gäller *sätt att tänka* och att det är överordnat tänkandets redskap: språket, bildspråket, analogier m m.

Därtill kommer att jag, när jag orienterade mig mot denna nya naturvetenskap, kunde falla tillbaka på en tidigare intresseinriktning, som resulterade i studentexamen på reallinjen med fysik, kemi och specialmatematik. Detta innebar ingen professionalitet, väl däremot ett första steg mot en sådan. När Emma Eldelin ensidigt knyter mitt tänkande till Prigogine, har hon alltså försummat eller underskattat flera omständigheter. Vilka ändå, naturligtvis, inte gör mig kompetent att läsa avancerade naturvetenskapliga fackskrifter, väl däremot att röra mig inom ”general science”.

New Age och kosmos’ självöverskridande kraft

Emma Eldelin kommer in på ”new age” och Magnus Brohults recension av min bok *Världen och vetandet sjunger på nytt* i *Svenska Dagbladet* den 6 juni 1995. Det vill säga artikeln utger sig för att vara en recension, men är i själva verket en uppgörelse med ”new age-rörelsen”. Min bok sveps bara med i förbifarten som en del av denna rörelse – om också under vissa reverenser.

Vad är då new age? Jo, *ett ord* (eller två). Under en sådan beteckning kan rymmas allt från de mest välgrundade och intressanta idéer till luftiga drömmar och okritiskt önsketänkande. Inte oväntat har företrädare för de sistnämnda varit särskilt angelägna att smycka sin verksamhet med dessa två ord. Men de har aldrig velat ha med mig att göra. Jag är alldeles för seriös och ”vetenskaplig” och därmed för ”svår”. Och jag sysslar inte med egotripper utan med vetenskap-världsbild-sätt att tänka. Och med förhållandet människa-natur, inte med Jagets underbara hemligheter.

Nästa kritiker är Mats Bengtsson, som i *Ordfront magasin* (5, 2003) gick i svaromål mot en artikel av mig om naturvetenskapen som ideologi i föregående nummer. Jag svarade honom i samma nummer (s 62 f), men principen hos Emma Eldelin är, som vi sett, att kritiken refereras, medan eventuella svar från min sida förbi-

går med tystnad. Här däremot något från mitt svar.

Mats Bengtsson anser sig, skriver jag, ”enkelt kunna fastslå vad som är tro och vad som är vetande, men det beror på att han talar inifrån den världsbild som han tror är vetande, den som vi indoktrinerats i sedan barnsben. Han har på sig slumpglasögonen på samma sätt som han menar att ’feministen ser världen genom sina genusglasögon’. [...]

’Endast med hjälp av vetenskap kan man avgöra vilka föreställningar som är sanna’, skriver Mats Bengtsson trosvisst. Det är ju möjligt, men det gäller då att veta vad som är vetenskap. För honom [...] är det självklart, att det är [...] Newtons, Darwins och slumptankens vetenskap. Men inte heller det är kanske så enkelt. ’Den klassiska vetenskapen, den mytiska vetenskapen om en enkel, passiv värld, tillhör det förflutna, dödad inte av filosofisk kritik eller empirisk resignation utan av vetenskapens egen inre utveckling.’ De som skriver så är Ilya Prigogine och Isabelle Stengers i boken *Ordning ur kaos* (1985, s 57). Inte heller vetenskap är något oföränderligt, ett för alla tider givet trossystem, utan något som kan utvecklas mot vidare överblickar, större djup. Om man gör det, kan man se att slumpen inte alls är så duktig, som Bengtsson och hans trosfränder tror.”

Och från Ken Wilbers *En kortfattad historia om allting* (svensk översättning 2003) hämtar jag ett resonemang om det kända tankeexperimentet med tusen apor, som slumpvis skriver på maskin och därmed så småningom åstadkommer en Shakespearepjäs. ”Det kanske skulle kunna hända på en miljard miljard år. Men universum har inte en miljard miljard år på sig, det är inte mer än tolv miljarder år.” Den traditionella vetenskapens gud slumpen ”har inte tillgång till oändlig tid, så deras gud har misslyckats grundligt. [...] faktum är att slumpen är just vad universum anstränger sig för att övervinna. Slumpen är precis det som övervinns av Kosmos självtranscenderande drivkraft.” (43 f)

Ja, där har vi det. Bengtsson skriver att naturen inte kan agera, därför att en handling ”förutsätter en intention som i sin tur förutsätter en medvetenhet som i sin tur förutsätter en aktör”. Det är inte utan att han därmed träffar huvudet på spiken. Det erbjuder onekligen svårigheter att tillämpa sådana begrepp på naturen. Men det beror på att dessa begrepp är myntade på människan, betecknar egenskaper hos henne. Varför skulle de passa lika bra för naturen?

Där gäller i stället ”*Kosmos självtranscenderande drivkraft*”. Och att en sådan existerar är lika självklart som dess fortlöpande resultat: galaxer, stjärnor, planeter, land och hav; celler, växter, djur, människor och medvetande.

Så är det *också här* fråga om att överskrida gränser. Och därtill att överskrida den traditionella naturvetenskapen. Rubriken på artikeln täcker mer än jag själv trodde!

Och man kan fortsätta med att citera Wilber: ”Det är kreativitet, inte slump, som bygger upp Kosmos. Men därav följer inte att man kan likställa kreativitet med sin speciella favoritgud. [...] Men fundamentalisterna, kreationisterna, tar fasta på de här tomma utrymmena i vetenskapens hotell för att fylla konferensen med sina delegater. Och de fyller guden med alla de egenskaper som främjar deras egna jagstyrda strävanden. Det finns utrymme för något andligt i Kosmos, men vi bör vara försiktiga med vad vi fyller det med. Det [...] är något obestämbart, men det är inte inaktivt och livlöst eftersom det ger upphov till tillblivet i sig.”

Att oskadliggöra oliktänkande

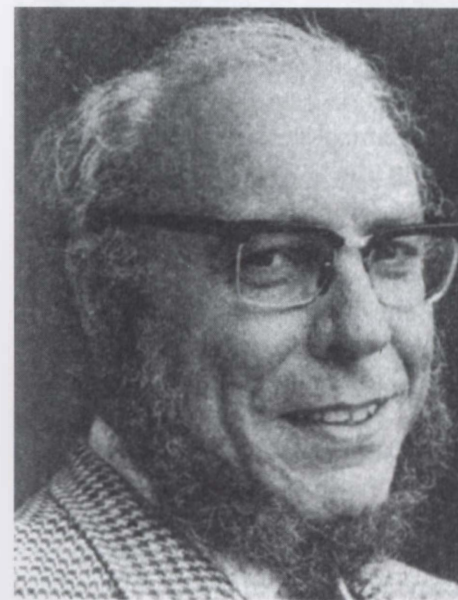
Åtminstone tre gånger noterar Emma Eldelin, att naturvetare blivit ”irriterade” på mina och andra överskridares skrifter (242 f, 256). Javisst, de retar sig på vad vi skriver, och det ligger i sakens natur, att vi kan uppfattas som utmanande. Vi hotar deras tolkningsföreträde och totalitetsanspråk. Avslutningsvis skall jag här anföra två exempel.

Först Mattias Severins recension av min *Världen och vetandet sjunger på nytt* (Östgöta-Correspondenten 21.7.1995). Den är ett gott exempel på en puristisk fysikers ovilja att läsa en bok som denna med sans och måtta. Men det är svårt att demonstrera det utan att citera hela ”recensionen” och utreda hur skribenten isolerar avvikande tankar från det sammanhang, som gör dem förståeliga, hur han förtiger förklaringar, som gör lösryckta citat meningsfulla, hur han citerar och refererar på ett sådant sätt att det ger honom möjlighet till ironier och hån, hur han själv utan motiveringar är fri att avge omdömen som ”obegriplig”, ”flummig”, ”nonsens”, hur han själv till sist snubblar över sina egna ironier, så att resonemanget blir nära nog oförståeligt. Ju längre man läser, desto klarare blir det, att hela företaget bara går ut på, inte att ge en rättvisande bild av den bok man skriver om med dess fel och förtjänster, utan att göra

ner den, förlöjliga den, *oskadliggöra* den.

Den andra recensionen gäller inte någon av mina böcker, utan en bok av en av de stora kontroversiella nytänkarna, Ken Wilber. Det fanns ingenting översatt av honom, när förlaget Caduceus 2003 satsade på att översätta *A Brief History of Everything*. Det var något av en avgörande stund för tänkandet i landet, och chefsideologen på motsidan, den första ordföranden i Vetenskap och Folkbildning, nuvarande professorn i filosofi vid KTH Sven Ove Hansson, fann sig därför föranlåten att rycka ut och skriva en recension i hus- och livorganet *Folkvett* (4/2003). Det gällde att bevaka sitt revir och förhindra att någon accepterade boken.

Men liksom Severins drapa är det naturligtvis ingen recension. Vad det gäller är att finna fel och brister, inte att ge en föreställning om bokens format och betydelse. Och så prövar Hansson vad han kallar Wilbers ”holonlära” och finner två fel. Det ena ”bevisar” han genom att ställa några frågor, som han själv besvarar, och det andra är en sådan paradox som alltid uppstår,

Över både naturvetenskap och humaniora spänner Erich Jantsch, ”vars otroliga bok om systemteori och kosmisk evolution, the Self-Organizing Universe, enligt mitt förmenande är ett av de mest fascinerande och inspirerande vetenskapliga arbeten som någonsin har skrivits”. (Allan Kazlev, citerad i min bok Världen underbarare än vi tror, s 91.) Jag kan bara instämma och hänvisa till vad jag själv skrivit om Jantsch i min Världen och vetandet sjunger på nytt, Del II.

när man ställer de yttersta frågorna. Vidare menar han att Wilber inte förstått vilken roll slumpen spelar i vetenskapliga förklaringsmodeller, och det är möjligt att han här kan göra någon nyansering. Wilber är de stora linjernas man, och kan ha gått för snabbt fram. Någon kontakt med en andlig verklighet, sådan som Wilber pläderar för, vill Hansson inte veta av.

Så mycket mer står det inte i den korta ”recensionen”, men den slutar ändå med ett totalt fördömande, en sådan som försvare av en svag sak är snabba att utfärda. Vad man finner hos Wilber är blott ”en hopfallen världsbild”. Längre från sanningen kan man knappast komma.

Sven Ove Hansson, Mattias Severin och andra scientistiska renlevnadsmän har i hög grad ”aktier” i det tankesystem de företräder. De har samma ställning som kyrkans män på 1600-talet och som aristotelikerna på de dåvarande universiteten. De känner sig hotade och slår ifrån sig efter förmåga. Men förmågan är kanske inte så stor: Hanssons ”recension” av Wilber ger intryck av dvärgens kamp mot jätten.

I den tyska versionen av Wikipedia, encyklopedin på Nätet, kan man om Erich Jantschs *The Self-Organizing Universe* bland annat läsa:

”När hans bok utkom var det den första i sitt slag, i vilken de då helt nya teorierna om självorganisation (av bl.a. Prigogine och Hermann Haken) framställdes som ett nytt paradigm för vetenskapen, och det i samband med en ny kosmologi och filosofi.

Men inte bara hans bok var då ovanlig. Jantsch själv var en ytterst ovanlig vetenskapsman. Han organiserade sitt liv [...] så kallade ’livsstrukturer’, av vilka han själv testade ungefär nio. Bland annat var han astrofysiker, musikkritiker, stadsplanerare, futurolog, en av de sex grundarna av Romklubben, författare och docent.”

Inom ramen för framtidsforskning, heter det vidare, sysslade Jantsch med systemteori och långtidsplanering. Hur kunde världen ”helt utan föreställningar om mål, under inflytande av tillfälliga fluktuationer, utveckla allt högre komplexitet, allt mer raffinerade gestalter [...]”. Om man lyckades förstå skapelsehistoriens principer och göra dem förståeliga vitt och brett, så kunde det kanske lyckas att organisera också människorna och det mänskliga så att ett livsdugligt helhetssystem uppstod.”

I förordet till den tyska upplagan

Om man går tillbaka och tittar på de skrifter som kritikerna ”recenserat”, så häpnar man inte bara över vad de avsiktligt missförstått, utan än mer över allt de bortsett från, förtigit. De har verkligen läst skrifterna som fan läser Bibeln: för att hitta så många fel och svagheter som möjligt och för att bortse från det som är av vikt och värde. Det finns ett ord för detta, om man nämligen anser att en recension skall vara informativ, ge en föreställning om den bok som recenseras: *fusk*.

Det är svårt att överskrida gränser. Den som inte håller sig till den givna spelplanen straffas med utfrysning, uteslutning, utnämning till förvillare. Och ändå måste den som fått en idé, som förvandlar de asketiska scientisternas tröstlösa materiella slumpvärld till en värld som organiserar och överskrider sig själv i en fortlöpande utveckling mot något större, bättre och meningsfullare – han måste efter förmåga och till varje pris utveckla och förkovra denna idé.

www.lagerroth.com

(1979) förklarar Jantsch att bokens grundteman ligger ”i insikten att all naturlig dynamik är inbördes förbunden i system som sträcker sig över rum och tid, [vidare] i processers och strukturers logiska primat, i fluktuationernas roll, som upphäver lagen om den stora massan och ger det enskilda och dess kreativa infall en chans, och slutligen i öppenheten och kreativiteten hos en evolution, som varken är förutbestämd till sin uppkomst, sitt förlopp eller sitt slutresultat.”

Och han fortsätter: ”I de vida perspektiven, i de naturliga processernas självöverskridande ligger en glädje, som är livets glädje. I deras samband med andra processer inom ramen för en allt omfattande evolution ligger den mening, som är livets mening. Vi är inte utlämnade till evolutionen – vi är evolutionen.”

Jantsch betonar att varken fysikalism eller vitalism spelar någon roll i boken; i stället bekänner han sig till självorganisationens paradigm. ”Trots det till stora delar naturvetenskapliga innehållet i boken är dess målsättning *humanistisk*.” Sambanden, som påvisas i boken, kan karakteriseras med ord som självorganisation, samevolution, självöverskridande och kreativitet. Utifrån dem framträder bilden av en öppen, icke-teleologisk evolution.

Kvadraterns fyrkantiga tänkande

Av ERLAND LAGERROTH

I november 2000 blev jag inbjuden till en debattkväll inom ramen för en serie "filosofiaftnar" på ABF i Stockholm under våren. Meningen var att jag skulle debattera med Dan Larhammar, ordförande i Vetenskap och Folkbildning, en förening som ser den traditionella vetenskapen som en kyrka, vars tro med alla medel måste försvaras. Till den ändan riktar man bannstrålar mot "pseudovetenskap" och utser varje år "Årets förvillare". Själv hade jag äran att bli Årets förvillare 1998, och det var i den egenskapen ABF kontaktade mig: man önskade få "en värdig 'motståndare'" till Larhammar. (Senare har bland andra Eva Moberg och Susanna Ehdin blivit utsedda till "Årets förvillare".) Det visade sig emellertid "stört omöjligt att få någon från Vetenskap och Folkbildning att delta", fastän inbjudaren menade sig ha "ganska goda kontakter med dem". Tydligt vågade ingen ställa upp mot den valda motståndaren. Fast själva hade de säkert en annan förklaring: de kunde ju inte gärna debattera med en "förvillare" (även om det i föreningens stadgar står att man skall ägna sig åt att "i en fri (!) opinionsbildning bekämpa de felaktiga (!) föreställningar som förekommer").

Det var tråkigt för ABF och mig med den uteblivna debatten, men det slog mig plötsligt att inget hindrar mig från att själv göra det debattinlägg, som jag hade börjat förbereda. Så här kommer det.

"Varför förkasta bara tusen gudar?" frågade Dan Larhammar en gång i en artikel i Svenska Dagbladet. "Den som tror på en enda gud har redan förkastat tusentals andra. Alla är de kulturellt betingade minnen som saknar motsvarighet utanför våra hjärnor" (SvD 990822).

Det sista låter lite häftigt, och man frågar sig hur Larhammar vet att gudarna bara finns i våra hjärnor. Jo, han kan "berätta om några tankeväckande rön från den biologiska forskningens frontlinjer: En fascinerande serie experiment" har visat att om man alstrar ett svagt magnetfält vid höger tinninglob, så upplever försökspersonen närvaron "av något mänskligt eller annat väsen", t ex jungfru Maria, Jesus eller Allah. Alltså är dessa ingenting annat än magnetfält vid tinningloben, om också "kulturellt betingade" (SvD 990724).

Ja, så har den grunda rationaliteten alltid resonerat, än en gång är det fråga om ingenting annat-än-tänkandets sanslösa misslag. Det förhåller sig ju också så, att om man med en elektrod vidrör olika delar av en frilagd hjärna, så kan personen uppleva

minnen från omvärlden av alla de slag. Skall vi av det dra slutsatsen att omvärlden bara existerar i vår hjärna? Den enkla förklaringen är ju att *alla* våra intryck utifrån går via hjärnan, och det är därför föga överraskande att också upplevelsen av Gud går den vägen.

Larhammar fick mycket mothugg i Svenska Dagbladet, när det begav sig, men det har inte hjälpt. Han och föreningen är på offensiven, de uppfattar sig som dagens folkbildare och föreningen som en ny folkrörelse. Och Larhammar har i Uppsala fått Hedeniuspriset – en logisk utnämning, kan det tyckas, fast pristagaren förnöjt konstaterar att Hedenius och han går skilda vägar i sin religions-kritik och att detta ger kritiken ökad trovärdighet.

Det är därför angeläget att få perspektiv på den mästande och självgoda verksamhet som "Vetenskap och Folkbildning" bedriver. Ett sådant finns att hämta, tycks det mig, i en underfundig liten engelsk "science-fiction classic", ytterst originell men samtidigt besläktad med Swifts Gullivers resor och Lewis Carrolls Alice i Underlandet. Författare är Edwin A. Abbott (1838-1926), berättelsen heter *Flatland*, och den kom i sin "andra och reviderade upplaga" 1884 (denna andra upplaga är nog en del av fiktionen, någon första har jag i varje fall inte kunnat spåra).

"Flatland" sägs vara skriven av en KVADRAT som lever i en tvådimensionell värld, befolkad av linjer, trianglar, kvadrater, cirklar etc. Den sista dagen år 1999 inträffar en märklig händelse. Kvadraterns son frågar vad 3^3 kan betyda i geometrin och får svaret att där betyder det absolut ingenting. Då hörs ett helt annat svar från en dunkel figur, som tycks vara en cirkel men som hela tiden förändrar sin storlek. Det är en Sfär som på millenniets sista dag på detta sätt uppenbarar sig i den tvådimensionella världen för att sprida kunskap om den tredje dimensionen. Det visar sig emellertid att alla försök att bibringa Kvadraten denna kunskap misslyckas. Varken retorik, logik eller praktik biter på honom. I stället blir Kvadraten alltmer rasande och söker till sist döda Sfären.

Då försätter Sfären honom till sin värld, och han får uppi från betrakta Flatland. På så sätt osynlig får han bevitna det nya millenniets första sammanträde i landets regering, där det beslutas att samma bestämmelse skall gälla som år 0 och år 1000: den som påstår sig veta något om en annan värld (dimension) skall dödas eller fängslas på livstid (beroende på social status).

Kvadraten har nu blivit så övertygad om den nya dimen-

sionen, att han begär att Sfären skall introducera honom till *nästa* dimension. Men då visar sig Sfären lika oförstående som Kvadraten nyss – tills han medger att det finns de i Spaceland som har talat om en fjärde dimension: "Thoughtland". Men Sfären kan inte försätta honom dit, och när Kvadraten blir allt påstridigare, störtas han tillbaka till Flatland. Där kan han naturligtvis inte hålla tyst med vad han varit med om och blir dömd till livstids fängelse. Det är efter sju år där som han berättar sin historia i bokens "andra" upplaga.

Det geniala med "Flatland" är att den med matematisk eller rättare geometrisk självklarhet visar att det kan finnas olika nivåer i fråga om världsbild och tänkande och att den som befinner sig på en lägre nivå är oförmögen att förstå vad som rör sig på en högre. Den som söker sprida kunskap om den högre dimensionen kommer därför att uppfattas som förvillare och efter förmåga kommer man att söka oskadliggöra honom.

Föreningen Vetenskap och Folkbildning talar särskilt i naturvetenskapens namn, och därför är det lärorikt att ta del av vad en naturvetare har att säga om "Flatland". I en introduktion till en utgåva av boken i Penguin Classics från 1999 skriver Alan Lightman, "Burchard Professor of Science and Writing and senior lecturer in physics" vid MIT, författare till tio böcker, översatta till trettio språk:

"För mig ligger [...] betydelsen av Flatlands andra del inte i dess uppenbara diskussion av geometri och dimensioner utan i dess mer fördolda varning för alltför mycken självbelåtenhet i det vetenskapliga företaget – och i förlängningen i hela livet. Vid den tiden Flatland publicerades, 1884, surrade vetenskapen, och i synnerhet fysiken, i väg i ett tillstånd av självbelåtenhet."

"I en ironisk dröm", fortsätter Lightman, "besöker Flatlands tvådimensionella berättare Lineland, där den stackars okunniga Monarken 'var övertygad om att den raka linje, som han kallade sitt kungadöme [...] utgjorde hela världen och faktiskt hela rymden'. 'Se på mig – jag är en Linje', sa Linelands Monark, 'den längsta i Lineland, över sex tum av Rymd.' 'Av Längd', genmälte besökaren. 'Dumbom', sa Monarken. Rymd är Längd. Avbryt mig inte en gång till, för då är jag färdig med dig."

Och här knyter Lightman an. För att avbrytas är just vad man får finna sig i, i vetenskapen som i livet. Det är det som de rättänkande aldrig förstår. "Det första avbrottet i 1800-talsvetenskapen kom med Röntgens upptäckt av X-strålar ett knappt decennium efter publiceringen av *Flatland*. X för det okända." Och sedan kom störningarna slag i slag: den oförutsebara strålningen från uran och radium och Einsteins nya teori om tiden. "Den slutliga förolämpningen mot allt sunt förnuft kom med Heisenbergs och Schrödingers kvantteori", en förolämpning också mot Einstein. Den teorin är "outhärdlig för mig", skrev Einstein och kom därmed att sälla sig till samma läger som Linelands stolte Monark. För det är inte bara fråga om att förstå, utan den som vet med sig att den talar för sunda förnuftet *vill* inte ändra sin hållning.

Lightman fortsätter med mer sentida störningar som strängteori, Svarta hål och ett exponentiellt expanderande universum. "Om rymdens själva dimensionalitet kan sättas i fråga, vilka övertygelser förblir då heliga? [...] Till exempel: finns det verkligen en skarp skillnad mellan levande och död materia? Kan mänskligt medvetande vara något slags kollektivt fenomen [...] Uppför sig jorden som en enda levande organism [...] Jag kan inte fatta en värld med dessa möjligheter."

För Vetenskap och Folkbildning är allt sådant en styggelse, som de med förakt benämner "pseudovetenskap". Men det finns

faktiskt en annan, större och mer insiktsfull förening med naturvetenskaplig slagsida som har sinne för just detta: den engelska "Scientific and Medical Network" med över 2000 medlemmar i 52 länder (www.scimednet.org). Här skulle den svenska föreningen med dess endimensionella, perspektivlösa värld ha mycket att lära. En lärdom vore kanske att slå igen butiken.

Nu betyder naturligtvis inte detta att allt som går utöver denna förenings trånga värld är av godo. Det vet vi ju alla att här förekommer skoj, bedrägeri och inbillning. Vad det gäller är att skilja agnarna från vetet – en uppgift svårare än de flesta. Men för den fordras inte bara kritik och skepticism – på flera håll i vårt land hyllade som enda ledstjärnor – utan också vidsyn, förståelse, fantasi. Kritik och skepticism upptäcker och förstår inte något nytt, de river bara med större eller mindre rätt ner vad andra skapat. Det krävs alltid både kritik och kreativitet (förutom naturligtvis kunskap och kompetens). Man måste vara kritisk men öppen, öppen men kritisk. I vetenskapen som i livet.

Vetenskap och Folkbildning gav inte, förrän jag påpekade det, någon definition av nyckelbegreppet i sin verksamhet: VETENSKAP. Vad vetenskap innebär var tydligen en självklarhet, liksom att denna vetenskap är något entydigt gott, något som måste försvaras mot alla "felaktiga föreställningar". Det är fråga om vetenskaplig fundamentalism. Och den fundamentalismen är inte bättre än någon annan; däremot är den farligare på grund av vetenskapens starka ställning i vårt samhälle.

Jag vill gärna rikta uppmärksamheten på vad språkprofessorn Sven Öhman skriver i sin bok "Svindlande perspektiv. En kritik av populärvetenskapen" (1993). "Vetenskapens vanliga vardag, forskarmajoritetens tillvaro, är", förklarar Öhman, "mera gråmele-rad [än populärvetenskapens], dominerad av rutinsysslor, mest befolkad av rätt så ordinära människor, i allmänhet kompetenta var och en på sitt område, visserligen, men vanligtvis varken särskilt geniala, modiga eller beslutsamma. Man sköter sin undervisning och forskning, i allmänhet utan större åthävor."

Det är nog, dessvärre, en ganska sann, om också ensidig, bild, och mindre sann blir inte fortsättningen. Forskarna är yrkesmänniskor, betonas det, var och en utövar ett hantverk. "Inför okända, revolutionerande idéer intar de därför alldeles automatiskt en skeptisk hållning. Innan man ger sig in på någonting, vill man först se att det är genomförbart." Man frågar sig hur dessa gråmelerade skeptiker någonsin skall kunna få se att något "är genomförbart". Tydligt måste någon mindre skeptisk, mer modig och färgstark person ge sig i kast med det okända för att därmed vidga vetenskapens gränser.

Hur skall nu den försiktiga forskaren kunna avgöra, om något nytt inom vetenskapen till äventyrs är värt att satsa på? Jo, framhåller Öhman, om det "en dag står klart att någon faktiskt har lyckats göra ett genombrott med helt nya idéer – så väl att etablerade auktoriteter börjar tala varmt om saken i uppmärksammade plenarföredrag – då kan attityderna vända. Man ser då kanske en öppning för egna framgångar [...]. Man är villig att ta chansen, när risken [...] inte ter sig alltför stor."

Av ett vetenskapssamhälle med sådan inställning kan man inte vänta sig några stora nyheter och framsteg, väl däremot så mycket mer av vad som har kallats "den intellektuella/institutionella trögheten i den akademiska verksamheten".

Vetenskap och Folkbildning företräder, såvitt jag förstår, ett sådant vetenskapssamhälle. Föreningen är som en inskränkt sekt vilken genomsyras av sektisternas kritiklösa tro på det trossystem som de anser sig satta att förvalta och försvara.

Etzel Cardeña professor

Av ROLF EJVEGÅRD

Professor Etzel Cardeña hälsar mig välkommen på sitt arbetsrum, som ligger tre trappor upp i Psykologiska institutionens byggnad centralt belägen i såväl universitetsområdet som i staden Lund. Han har förberett sig genom att på bordet ha en skål överfylld med chokladbitar.

Mycket snabbt får jag klart för mig att jag har framför mig en verbal person, som inte tvekar när han uttrycker sig och som dessutom förklarar saker och ting på ett tydligt och övertygande vis. Han gör helt enkelt omedelbart ett mycket gott intryck och det intrycket försvinner inte. Det slår mig att han vid ett intervjuförfarande med flera sökande för en hög, exempelvis akademisk, post tveklöst skulle stärka sin position.

Cardeña säger att han gärna använder svenska språket men att jag måste tala långsamt. Han kommer säkerligen att lära sig svenska och är redan på god väg, men han satte inte igång med den uppgiften innan överklagandetiden gått ut för den tjänst han fått. Nu när han vet att han kommer att stanna – och det i 18 år, tillägger han skrattande – så går han med själ och hjärta in för sin uppgift i alla avseenden. (Han har alltså närmare 20 år kvar till sin pensionering.)

Att han trivs med sitt nya jobb och

har bra kontakt med sina kolleger märks omedelbart. Allt har gått snabbt för honom. Att han skulle arbeta i Skandinavien hade han ju inte ens i sin vildaste fantasi drömt om för några år sedan.

Cardeña kommer från ett universitet i Texas, Pan American, som ligger alldeles vid gränsen till hans födelseland Mexiko. Såväl namn (Pan = hela, all-) som läge indikerar att man vid hans tidigare universitet var inställd på att ta emot studenter från Kanada i norr till Chile i söder. Det är således något av en internationalist som kommit till Lund.

Cardeña är "Thorsen Professor" i psykologi med hypnos och parapsykologi. Eftersom undertecknad har ett förflutet inom psykologi och har varit mycket engagerad i hypnos (till och med i Sökaren publicerat en artikel om ett experiment) och parapsykologi, så vill jag självklart ta del av uppläggningsen av den forskning han ämnar bedriva.

Han sticker dock emellan med frågor till mig om dansken Poul Thorsen, som tjänade miljoner på margarintillverkning och erbjöd flera universitet pengar till en professur, bland andra det i Köpenhamn, men endast universitetet i Lund ville ha pengar till en parapsykologi-professur. Thorsen tycks inte ha blivit översatt till

engelska eller spanska, så det får dröja litet innan Cardeña tar upp detta ämne och skriver om mecenaten. Ämnet i sig är obestridligt givande. Jag vill här endast tillfoga en upplysning som kan vara av värde i sammanhanget. Thorsens anknytning till Sverige blev permanent i och med att han 1944 flydde undan nazisterna i Danmark och fick asyl i Sverige.

Vår professor har bildat ett centrum för forskning om medvetande och anormal (avvikande) psykologi, *The Center for Research on Consciousness and Anomalous Psychology* (CERCAP) och har redan en doktorand som kommer att skriva sin avhandling inom ramen för centrets program; och han har ytterligare en person så att säga på gång. Här byggs alltså upp en forskningsmiljö av stor framtida betydelse.

Till att börja med kommer forskningen att fokuseras på följande tre områden.

1. Studier och förklaring av människans olika medvetandetillstånd, både spontana och framkallade sådana. Somliga människor är mer mottagliga för medvetandetillståndet hypnos än andra. Hur kommer det sig? Olika mätningar kan göras om hjärnaktivitet, såväl i kognitiva prestationer som registrering av bioelektriska spänningsvariationer i hjärnan.

Ett annat medvetandetillstånd är utur-kroppen-upplevelser som kan kopplas till anknytande ämnen inom psykiatri, till exempel schizofreni och dissociation samt andra förhållanden, som kan vara av vikt för uppkomsten av anomaliupplevelser.

Det kan sägas att denna forskning följer upp tidigare sådan gjord av Cardeña och hans kolleger i USA.

Ett av målen är att utarbeta en begreppsapparat lämplig att användas vid experiment och undersökningar av ovanstående natur.

2. Forskning om parapsykiska fenomen med hjälp av framför allt ett hypnotiskt framkallat medvetandetillstånd. Det finns undersökningar som tyder på att paragnoster kunnat förbättra sina prestationer med hjälp av hypnos exempelvis när det gällt telepati och klärvoajans. Här kan man fråga sig om det är möjligt att genom hypnos träna upp den parapsykiska förmågan. Att det rör sig om mycket svårhanterlig forskning står helt klart. Det är många faktorer som behöver hållas konstanta för att man skall kunna dra slutsatser om oberoende och beroende variabler.

3. Kopplingar till patologiska förhållanden. Hjärnan kan exempelvis påverkas av traumatiska händelser, av droger eller på annat vis, och vilka effekter detta kan ha på paranormala upplevelser är ett spännande och synbarligen fruktbart forskningsområde.

Det är uppenbart att Cardeña först och främst är psykolog men att hans intresse för hypnos är mycket stort och att det är där tyngdpunkten ligger, när det gäller den forskning han nu tagit initiativ till, samt att han har en klanderfri vetenskaplig inställning till parapsykologin. Jag misstänker att han i det sistnämnda ämnet kommer att lägga ner mer tid och energi än vad han tidigare gjort, men det är ju också avhängigt de ekonomiska resurser som kan komma att ställas till förfogande. Seriös, experimentell, akademisk forskning inom parapsykologi är krävande, inte minst när det handlar om merkostnader.

Jag avslutar mitt samtal genom att fråga om bevisläget inom parapsykologin av i dag. Där har vi ju ett problem, fastän det kan gälla vilken vetenskap som helst.

Ja, svarar professorn, bevissvårigheten är snarlik den som förekommer inom andra vetenskaper.

Ja, för det första är det ju generellt inte lätt att få rapporter om undersökningar av paranormala fenomen antagna i välkända och renommerade publikationer. Det är främst positiva studier (alltså försök där framlagd hypotes bekräftats) som kommer fram i forskningsvärlden. De många forsk-

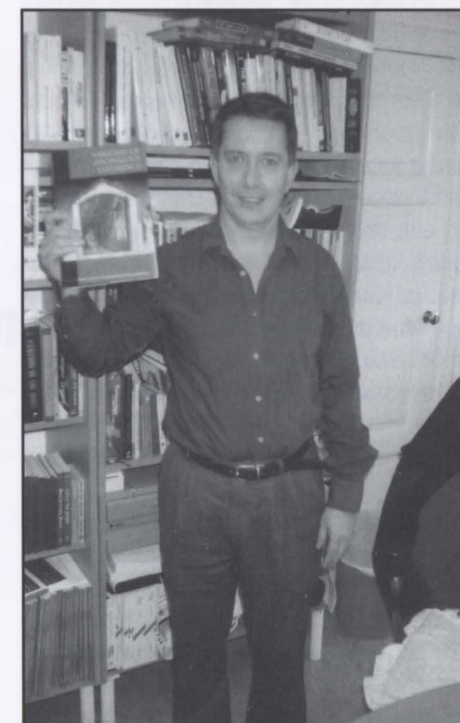
ningsresultat som varit negativa får vi aldrig veta något om, och det gäller alla discipliner. Därför framstår exempelvis psykologi, medicin, biologi och fysik som mer enhetliga och okontroversiella än de i verkligheten är. De nu exemplifierade områdena har stora resurser och kan därmed ståta med stort allmäninriktat publicerat material.

Ett litet ämne som parapsykologi har däremot ej denna dominans, och när kritik riktas mot parapsykologin, så sker det ofta i vanlig press och då står parapsykologerna nästan utan svarsmöjligheter oavsett publikation.

Om vi, för det andra, enbart ser till parapsykologin, så har det under de senaste drygt hundra åren offentliggjorts åtskilliga rapporter, som visar att någonting måste ligga bakom antagandet att det finns personer med förmågor som går utöver det vanliga. Om det skulle vara så att det inte finns några paragnoster, att de alla är bluff, eller att vanliga människor aldrig kan ha anomaliefarenheter, så skulle vända god parapsykologisk undersökning ha kommit fram till samma resultat, nämligen att det inte finns något som kan kallas paranormalt. Att förklara de positiva resultaten som vetenskaplig oskicklighet eller som fusk och bluff är bara fördomar från kritikers sida. Sådana anklagelser görs av människor som inte satt sig in i den vetenskapliga parapsykologins forskning och inte har lärt känna vetenskapsmän som intresserat sig för parapsykologi.

När detta är sagt, så är slutsatsen om bevisläget också angiven. Det finns all an-

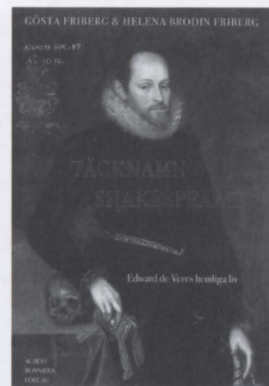
ledning tro att parapsykologin kommer att bli lika etablerad som exempelvis astronomin. Det tog mer än tvåtusen år för astrologin att utvecklas till astronomi. Parapsykologin har avverkat sitt första sekel. Det kommer inte att ta nitton stycken till, förhoppningsvis bara ett par, att nå ett resultat som kan godtagas av alla framstående vetenskapsmän. Hur det resultatet exakt kommer att se ut kan ingen uttala sig om i dagsläget, lika litet som vikingarna kunde förutse vad 2000-talet skulle innebära i fråga om kunskap och lärdom.

Etzel Cardeña visar upp en bok han skrivit.

Etzel Cardeña i sitt tjänsterum på Lunds universitet. Foto Rolf Ejvegård.

Vem var Shakespeare?

William Shakespeare, som verkade i London i slutet av 1500-talet och kring 1600, räknas som ett av de riktigt stora namnen i skönlitteraturens historia. Han skrev dramatik, och även sonetter. Av ett 40-tal skådespel är Hamlet, Romeo och Julia, Julius Caesar, Kung Lear och Köpmannen i Venedig bland de mest kända.

Shakespeare sägs ha varit född i Stratford-on-Avon 1564 och död där 1616. Han var en enkel, olärd man, köpman och skådespelare. Sitt namn skrev han Will Shaksper.

Men det har funnits tveksamhet rörande vem William Shakespeare verkligen var. Mannen från Stratford hade en del föga tilltalande karaktärsdrag som inte tycks stämma med den noble författaren. Flera personer har under åren pekats ut som den verkliga Shakespeare, bland dem filosofen Francis Bacon.

I fjol utkom på Bonniers förlag en bok på 800 sidor av författaren Gösta Friberg och skådespelerskan Helena Brodin Friberg med titeln *Täcknamn Shakespeare*, där de vill visa att earlen av Oxford, Edward de Vere (1550–1604) var Shakespeare. Han kallas i boken ganska genomgående Oxford.

Boken är, såvitt man kan förstå, ett mycket gediget arbete. Övertygande visas att den enkle Will Shaksper inte kan ha skrivit Shakespeares dramer och sonetter. Det redogörs också för en rad fakta som pekar på den högt bildade Oxford som författaren.

Men varför skulle earlen av Oxford, en av de främsta adelsmännen i England, inte ha framträtt offentligt som den berömda författaren? Jo, han var tvungen att hålla sitt författarskap dolt, bland annat eftersom där fanns kritik av mäktigt folk, och att sätta sig upp emot makten kunde kosta kritikern huvudet.

Men det är enligt makarna Friberg inte så enkelt som att Oxford har skrivit dra-

merna. Den under en tid stormrike adelsmannen hade samlat omkring sig ett antal skrivbegåvade personer, och ofta arbetade de tillsammans på dramerna under Oxfords ledning.

Denne recensent har inte läst något av de många arbeten där det hävdas att Will Shaksper från Stratford var William Shakespeare. Därför kan en viss försiktighet att ta till sig paret Fribergs slutsatser vara på sin plats. Men man blir imponerad av den massiva bevisningen, som till stor del grundar sig på flera verk.

"Täcknamn Shakespeare" innehåller också mycket intressant (och förfärande) kulturhistoria, som ökar bokens värde.

SM

Det övernaturliga

DN-journalisten Clas Svahn, mångårig ordförande i riksorganisationen UFO-Sverige, har länge haft ett öppet men kritiskt intresse för "det okända"/det övernaturliga/det paranormala. I boken *Det okända. Övernaturliga fenomen från Sverige och världen* (Bokförlaget Semic 2006) har han samlat 21 artiklar om mystiska ting.

Skeptisk är Clas, men inte på ett oresonligt, fördomsfullt sätt som medlemmarna i föreningen Vetenskap och Folkbildning. Han skriver: "Jag menar att alla fenomen, hur märkliga den än kan te sig, ska undersökas och tas på allvar. Människorna som upplever dem förtjänar att vi andra bryr oss. Om inte annat så för att dokumentera ett stycke nutida folklöre." Han skriver också att en god dos skepsis är något av det viktigaste vi människor kan bära med oss genom livet.

Egentligen tror han kanske inte riktigt på något av det han tar upp, dvs han säger aldrig säkert att något mystiskt är verkligt. En tveksamhet tillåts alltid finnas kvar.

En UFO-undersökare som Clas Svahn uppskattar är engelsmannen Hillary Evans, som beskriver sig själv som "icke helt

Oxford visste mycket väl att hans förbindelser med teatern hade skadat hans namn och rykte, trots att han hela tiden försökt att skydda sin anonymitet som författare – och faktiskt som hög adelsman varit tvungen att göra det. /.../ Och några år in på nittio-talet skulle Oxford tvingas skapa sig en ställföreträdare.

Ur "Täcknamn Shakespeare"

övertygad" och "icke helt skeptisk" och säger att hans uppfattningar skall ses som provisoriska. "Att söka svaret i rymdskepp av metall eller besökare av kött och blod tror han inte leder någon vart. Sökarluset bör istället riktas in mot vårt eget inre", anser Evans enligt Svahn. Men varför inte rikta sökandet både mot den yttre och den inre verkligheten?

Folklivsforskaren Ebbe Schön intervjuas. Han får frågan om han själv tror på spöken, troll och annat som tillhör folktron. Han svarar att han har två poler inom sig, en som är kritisk och skeptisk till max och inte tror på något, inte på Gud eller tomtar och troll. Men han har också en mjukare sida, som tror på väldigt mycket. Det förekommer en dialog mellan dessa två jag. Han tror att alla har dessa poler inom sig.

Martin Johnson, den svenske psykologen som blev professor i parapsykologi i Holland, intervjuas. Johnson är öppen för tanken att det paranormala existerar, men inte säker. Han säger att det finns ganska många experiment som är väl designade och som gett positiva resultat. Så det kanske inte bara rör sig om vidskepelse och dåliga iakttagelser, menar han. Men det största mysteriet av alla, säger Johnson, är det mänskliga medvetandet. Det förstår vi väldigt lite.

Kapitlet om den kände skeptikern James Randi är akttningsfullt och missvisande. Det som trollkarlen säger är till övervägande delen bludder, som kommer ur en snedställd uppmärksamhet. Paranormala fenomen skjuter han från sig, eftersom han bestämt sig för att göra så.

Clas Svahn berättar om två svenskar, som han mött, vilka sagt sig ha haft närtakt med utomjordingar och tyckts ha varit övertygade om att de berättat om verkliga händelser. Om den ene säger sonen efter faderns död: "Det är synd att behöva säga det, men pappa gjorde allt för att få uppmärk-

samhet. Några utomjordingar mötte han aldrig, det hittade han bara på, och påstår han att vi var med och filmade, så stämmer inte det heller." Fast kanske var fadern i god tro. Det kan nog inte helt uteslutas.

Mina reflexioner:

Kanske kan en del mänskliga iakttagelser av övernaturliga fenomen, UFO:n och utomjordingar förklaras som ett slags hal-lucinationer.

Följande är ett bekant fenomen:

Man går på en väg i skogen och ser en gumma stå längre bort. Men när man kommer närmare, märker man att det bara var en sten, eller en buske.

Man trodde att där fanns en människa, och detta fick hjärnan att skapa en bild av en människa. Bilden var nog så verklig, men den svarade inte mot en yttre verklighet.

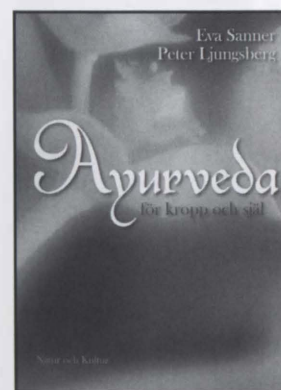
Kan detta fenomen förklara en del rapporter om tomtar och troll, gudar, änglar, djävlar, utomjordingar osv., åtminstone i sådana fall där det finns ett enda vittne?

Ett annat fenomen som kan vara relevant i dessa sammanhang är *inre upplevelser*; alltså händelser i ett anormalt medvetandetillstånd (inte drömmar), vilka inte svarar mot skeenden i vår gemensamma verklighet.

Om detta är riktigt, kan en del människor som säger sig ha upplevt något orimligt icke-normalt, faktiskt vara i god tro.

För övrigt skriver Clas Svahn om bland annat det indiska reptricket, anden i glaset och möten med spöken.

SM

Ayurveda

Ayurveda för kropp och själ. Eva Sanner och Peter Ljungsberg. Natur och Kultur 2006.

Eva Sanner är bekant för Sökarens läsare i egenskap av skribent. Hon har även skrivit böcker om massage och kreativitet. Den nya boken är ett samarbete mellan San-

[...jag ser mig inte] som en troende utan som en undersökare av det okända. Jag är öppen för att vår värld såsom vi upplever den har många överraskningar att erbjuda oss. Jag inser att vi aldrig kommer att kunna besvara alla de gåtor som världen bjuder oss.

Clas Svahn i "Det okända"

ner och Peter Ljungsberg, vilken sedan 1985 forskar i och utövar den indiska ayurvediska läketraditionen. Ayurveda betyder kunskap eller vetande om livet och baserar sig på hinduistiska vedaskrifter som vissa menar är 5000 år gamla.

"Ayurveda för kropp och själ" har en klar disposition – med sidor ofta inkluderande ljusgröna textplattor – som gör den lättläst och attraktiv för ögat. Läsare som är nya inför ayurveda studsar kanske till, när det gäller den till synes märkliga indelningen i olika kroppstyper, baserad på de tre doshorna, "dynamiska krafterna" eller energitillstånden Vata, Pitta och Kapha, vilka i sin tur innehåller två naturelement vardera: Vata är luft och rymd, Pitta är eld och vatten, Kapha är vatten och jord.

Allt som existerar kan beskrivas med hjälp av en eller två "doshor", skriver författarna, "i sällsynta fall alla tre".

Vissa fysiska organ styrs av en viss dosha, och olika fysiska funktioner kopplas till en viss dosha. Störningar i dessa leder till sjukdom. Hälsa är dock inte identiskt med frånvaro av sjukdom utan definieras istället som en människa, "vars doshor, matsmältningsprocesser, kroppsvävnader och utsöndringsprocesser är i balans, och vars själ, sinnesorgan och sinnen är i ett alert och lyckligt tillstånd, förankrade i sig själva".

Teorin hävdar att personer med en viss doshas dominans, som därmed har en viss kroppstyp, också har vissa karaktärsdrag. Exempelvis är en vataperson "till sitt sinne ofta konstnärlig, kreativ och har en livlig fantasi. Hon kan ha svårt att omsätta alla idéer i praktiken, eftersom hon ständigt får nya visioner. Hon är entusiastisk, generös, vital och gladlynt med en stark frihetslängtan".

Då det torde finnas miljoner och åter miljoner vatadominanta personer, kan vi väl fråga oss om de alla verkligen är generösa, visionära, vitala och gladlynta?

Nå, Ayurveda fortsätter differentieringen genom att presentera sju kombi-

nationstyper, exempelvis vata-pitta (med vata som dominant och pitta som subdominant). Men inte nog med det: årstiderna har olika doshor, dygnet har olika doshor, vata-pitta- respektive kaphamänniskor behöver olika slags mat och olika slag av fysisk träning. Dessutom passar de för olika yrkessysselsättningar.

Puh! Det verkar bli en i det närmaste övermänsklig uppgift för lekmannen att orientera sig rätt i den ayurvediska dimensionen. Jag drar slutsatsen att korrekt ayurvedisk-medicinsk bedömning kräver långvariga erfarenheter. Peter Ljungsberg har denna expertis, men författarna har – på publicistiska grunder får jag förmoda – valt att presentera det komplexa materialet i en bredare "populärvetenskaplig" utgåva. Själva beskrivningen av hur den ayurvediske läkaren praktiskt går till väga kommer i bakgrunden, vilket jag tycker är synd.

Mest frapperande är, tycker denne anmälare, ayurvedas uppdelning i sex sjukdomsstadier, där de fyra första inte kan avläsas som vanliga symptom. En duktig indisk läkare kan alltså diagnostisera en person och återställa doshornas balans innan en sjukdom blivit manifest.

Tänk ett Sverige, där doktorn behandlar personer innan sjukdomen brutit ut. Undrar vad försäkringskassan skulle säga!

Vad som skiljer ut den här ayurvedaboken från andra svenska jag läst, är främst ett parti betitlat "Bättre fungerande relationer". Här sägs det, att "vi kommunicerar olika beroende på vår kroppstyp", där exempelvis en pitta är "argumenterande och logisk i sitt sätt och gillar att diskutera", medan en kapha "hoppas hit och dit i sitt sätt att tala, och andra kan ha svårt att hänga med i svängarna". Avsnittet påminner om de enklare astrologiska "kärlekshoroskopen", med enormt generella påståenden.

Ett exempel: En pittaman-pittakvinnarelation kan få problem på grund av "deras tendens att vara petiga och noga med detaljer". Vatakvinnan-kaphamannen riskerar att "bråka om pengar", eftersom "hon gör ofta av med pengar lika fort som de kommer in" medan kaphamannen är ekonomisk "och ibland till och med snål".

Karaktärsteckningen känns igen från veckotidningsastrologin, och fraserna ger intryck av att vara banala och intetsägande. Om vi däremot går till den seriösa astrologin blir dock dess individanalyser betydligt mer precisa i sin beskrivning är en persons särdrag. Ett rimligt antagande är att även ayurveda egentligen är mer komplex i sin lära och vad gäller de sina analytiska red-

skap än vad texten vill tillstå.

När man går in på den terapeutiska sektorn blir problemet än mer tydligt: "Ett vatabarn som inte får stöd och uppmuntran och som inte blir lugnat utan istället kritiserat och hetsat, kan utveckla en tendens att som vuxen drabbas av ångest, fobier och utpräglat nervös läggning."

Men – ursäkta ett ögonblick: nog är det väl så, att vartenda barn (även icke-vatabarn) som inte får stöd och uppmuntran, utan ständigt kritiserats, kan utveckla ångest och osäkerhet som vuxen?

En mer djuplodande framställning, där läkarens arbete gavs större utrymme och där man måhända också anknöt djupare till förankringen i den klassiska indiska filosofin, skulle möjligtvis ha varit svårare att tränga in i, men säkert också inneburit en, tror jag, intressantare läsning.

Summa summarum: en lättläst, väl-disponerad introduktionsbok, som dock undviker att påtala möjliga invändningar mot ayurvedisk teori och dess omgärdande traditionsburna föreställningarna om hälsa och sjukdom.

Gunnar Martin Aronsson

Islam

Vid det klara morgonljuset. Essäer om islams andliga liv i urval och översättning av Ashk Dahlén. Författare: Seyyed Hossein Nasr. Proprius 2006.

"Det har länge saknats en presentation på svenska av islams inre och esoteriska liv, skriven av en muslim", noterar översättaren till denna volym, doktorn i iranska språk Ashk Dahlén. Jag är benägen att hålla med honom. Här presenteras 11 essäer av Seyyed Hossein Nasr, iranbördig professor i islamologi, med ett trettiotal böcker bakom sig om teologi, filosofi, konst och vetenskapshistoria.

Nasr är för övrigt hedersdoktor vid

Uppsala universitet och har besökt Sverige som föreläsare ett flertal gånger. Han har själv gjort essäurvalet i samråd med Ashk Dahlén.

Samlingens kvaliteter är lätta att sammanfatta: Nasr vet vad han skriver om; decennier av forskning kring Koranen och islam i en mängd aspekter har gjort honom i stånd att med naturlig auktoritet uttala sig i ämnet. För en icke-muslimsk läsare är boken, anser jag, en välkommande gest för dem som vill träda in i islams rika tankevärld. Dessutom är Nasr välorienterad i den anglo-europeiska idétraditionen – han studerade under 12 år i USA, bland annat vid Harvarduniversitetet. Även judendom, kristendom, hinduism och buddhism får avge sina synpunkter via Nasr, när han gör spännande jämförelser mellan de olika konfessionerna och islam.

Här finns minnesvärda och på vacker svenska uttryckta texter om exempelvis muslimsk konst, sufism och grundaren Muhammads liv. Nasr uttrycker sig, trots sin akademiska bakgrund, ofta kämfullt och innerligt: "Enligt islams kosmologi 'älskar' Gud att bli känd och skapar världen för den sökande själens skull och därför flödar kärleken fram genom universums ådra." Han beskriver målande hur det arabiska ordet husn betyder både Skönhet och Godhet, som är två av Guds namn och därmed två aspekter av samma verklighet. Inte undra på, att muslimska moskéer är kända för sina vackra och tekniskt avancerade utsmyckningar och mönster. Nasr kan också elegant föra vidare sina resonemang till exempelvis taoismens polaritets/harmonitänkande och grekiska spekulationer om det högsta Goda.

Vad gäller svagheter, något som ju också skall påpekas i en anmälan, vill jag peka på att Nasr ibland tycks ignorera det faktum att han själv är en del av det han studerar. Han är en del av det "levande islam" och därför påverkad av islam även i sin forskargärning. Detta understryks genom att vissa partier förlorar den analytiska skärpan. Någon strävan efter objektivitet finns inte.

Nasr hävdar utan att blinka att Koranen är Guds ord och inte Muhammads ord: "Profeten var fullkomligt passiv i förhållande till den uppenbarelsen han mottog från Gud. Han författade inte en bok, utan förmedlade en helig bok till mänskligheten."

I det finala kapitlet "Vad har islam att erbjuda den moderna världen?" blir detta extremt tydligt. "Islam skänker den mo-

derna människan de redskap som är nödvändiga för att hon skall kunna uppnå ett andligt förverkligande i dess högsta mening. /.../ Det är bara islam som kan leda den som har det nödvändiga anlaget för kontemplation till den inre lycka och fröjd som är en försmak av paradiset trädgårdar."

Tron föregår således analysen, istället för tvärtom. Det är genom ett muslimskt perceptions- och förståelsefilter som Nasr uppfattar världen och därmed färgar sin argumentation, vilket kan vara viktigt att understryka.

Speciellt intressant är essän där Nasr reder ut svaret på frågan, vem som har rätt att förklara det "mindre" jihad, det vill säga utkämpa ett försvarskrig. Svaret blir, att det enbart är vissa religiösa ledare som kan göra det. Alltså inga enskilda muslimer eller någon som enbart besitter politisk makt. Ett jihad får inte heller "bygga på vrede och hat som förblindar individens urskillning och omdöme" – och det skall enbart utkämpas "för sanningen".

Det andra, "stora" jihad är liktydigt med inre strävan, det handlar om självdisciplin och självbehärskning – att kontinuerligt korrigera sitt handlande så att det överensstämmer med Koranens föreskrifter.

Det må avslutningsvis sägas, att islamologen professor Jan Hjärpe har skrivit ett utmärkt förord om Seyyed Hossein Nasrs bakgrund och influenser, vilket skapar en förståelsefond för de – i bästa mening – lärda utläggningar om islam som följer.

Gunnar Martin Aronsson

Vetenskap är...

Sören Harnow Klausen. *Vad är vetenskap?* Översättare: Maria Hasselström. Natur och Kultur 2006.

I bokens första kapitelns första mening slår Harnow fast att "det är svårt att finna en heltäckande definition på vetenskap" Ja, det är så sant som det är sagt. Han

kommer inte heller fram till någon fullt godkänd definition. Han är allmänt resonerande, ger argument både för och mot olika åsikter. Det blir mycket å ena sidan och å andra sidan.

Boken är indelad i sju kapitel, har därtill en inledning, litteraturangivelser och ett register. Av de böcker han hänvisar till är cirka 60% danska. Kapitlet behandlar i tur och ordning vetenskapshistoria, en beskrivning av några vetenskaper, att vetenskaper hänger ihop, vetenskapliga metoder, vetenskapsteorier, vetenskapens ontologi och etik. Innehållet i kapitlet flyter ihop och författaren går sällan på djupet.

Texten är likväl lättläst och kan möjligen passa som bredvidläsningsbok på gymnasiet teoretiska linjer.

För Sökarens läsare är det väl mest av intresse att se vad Harnow säger om mer kontroversiella ämnen. Han nämner alkemi, astrologi, grafologi, homeopati och kreationism. Utgångspunkten för bedömningen är att man som vetenskapsman skall sträva efter objektivitet och ej lägga personliga värderingar på forskning – en sympatisk åsikt.

Han går till och med så långt att han anser såväl astrologin som alkemin vara vetenskapliga ämnen under antiken, medeltiden och långt fram under den nya tiden. Man måste alltså sätta in vetenskapen i sitt sociala sammanhang. Vetenskapsmän som sysslade med både astrologi och alkemi var, enligt Harnow, exempelvis Kepler och Newton. De var nog alltid seriösa i sin forskning och sitt arbete. Ibland var det, som de kom fram till, kanske inte så bra, ibland till och med felaktigt och det gällde också fysiken och astromin, men Harnow fördömer dem inte.

Homeopatin säger Harnow ingenting om men grafologin går han närmare in på. Han ger grafologerna fullt godkänt när de exempelvis i rättsfall får identifiera handstilar. Han säger att grafologerna har en "forskargemenskap", samlas till konferenser, att deras metoder förbättras över tiden, att de använder kvantitativa metoder (vilket enligt Harnow är något fint) och att grafologin i princip går att falsifiera, vilket enligt vetenskapsteoretikern Karl Popper är ett test på vetenskaplighet.

Så långt låter allt bra, men sin vana trogen måste Harnow komma med motsatt ståndpunkt: grafologi är inte vetenskap. Varför då? Jo, grafologerna bryr sig inte om sanningen, "om deras påståenden är sanna" (Harnows kursivering). Grafologerna möter "kritik med undanflykter som 'Människor är inte något som kan mätas eller vä-

gas' ". Grafologerna önskar "få lov att utöva sin grafologi, vare sig ståndpunkten är sann eller inte". Det sista Harnow säger om grafologerna är följande. "Grafologen drivs ibland – men knappast för det mesta – av ett intresse ... att klara ut hur saker och ting förhåller sig."

Jag tycker hela resonemanget är konstigt. Ibland vill grafologerna enligt Harnow vara vetenskapliga, ibland vill de det inte. Ibland är de vetenskapliga, men för det mesta är de det inte. Undertecknad recensent sätter in grafologerna bland dem som använder sig av projektiva test. När jag studerade psykologi på universitetet var det fruktansvärt viktigt med dessa projektiva test och de användes när jag jobbade för psykotekniska institutet och hade till uppgift att bestämma vilka jobb arbetssökande kunde passa till och vilka sökande som skulle antas till handelshögskolan. Jag var skeptisk då och är det fortfarande när det gäller de projektiva testens effektivitet, men nog ansåg psykologiprofessorerna att denna testverksamhet byggde på vetenskapliga rön.

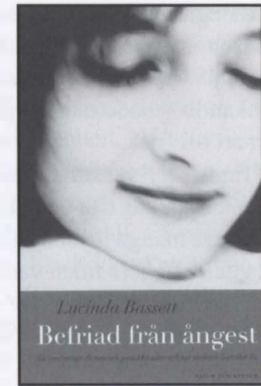
Även Harnows resonemang om kreationism är märkligt. Först säger han att det finns "inget principiellt (Harnows kursivering) ovetenskapligt med dem" men därpå säger han att kreationismens "anhängare lever upp till sina vetenskapliga ideal på ett ganska halvhjärtat sätt". De är "mer upptagna av att ta reda på om deras inställning stämmer överens med Bibeln än om den är sann".

Är grafologer och kreationister vetenskapliga eller är de det inte? Man får intrycket att Harnow vill visa något slags objektivitet genom att inte ta sällning. Detta är ett onekligen ett tilltalande drag hos honom. Tar man otvetydig ställning så är risken att man blir uppfattad som subjektiv – och det anses inte vara speciellt vetenskapligt.

Sammanfattningsvis vill jag säga att den som vill veta vad vetenskap är inte blir mycket klokare av att läsa Harnows bok. Den som misstänker att "vetenskaplighet" mest är ett tämligen innehållslöst honnörsord finner många belägg för det hos Harnow.

Rolf Ejvegård

År 2000 har vetenskapen nått en så hög grad av specialisering ... att det nästan blivit omöjligt att säga något generellt om den.
Ur *Vad är vetenskap?*

Befriad från ångest

Ångest, ångest är min arvedel, skaldade Pär Lagerkvist. "Finns det ingen medicin som kan ta väck min ångest?" frågar ofta mina patienter. Jag får ständigt göra dem besvikna med att det finns det inte – med undantag för "pärlan", dvs en rejäl sup eller två, eller tre. Men tyvärr hjälper den medicinen bara tillfälligt, och har välkända biverkningar.

Däremot finns det mängder av böcker om hur vi kan lindra ångest. En av de nygamla heter *Befriad från ångest* och är skriven av amerikanskan Lucinda Bassett. Originalet kom ut 1995, detta är andra utgåvan. Boken har 320 sidor, översatta av Per Rundgren och utgivna av Natur och Kultur 2005.

Boken har undertiteln *Så övervinner du oro och panikkänslor och tar makten över ditt liv*. Lucinda har själv många års erfarenhet av ångest, panikattacker och agorafobi (så kallad torgskräck). De började i barndomen, och begränsade alltmer hennes liv. Hon hade ideliga panikattacker och var rädd att bli galen. I tjugooårsåldern blev det allt värre. En kväll råkade hon se på TV en kvinna som beskrev liknande symtom. Lucinda kände igen sig, förstod att det fanns andra med liknande besvär. Det var en aha-upplevelse. Hon började systematiskt söka information om ångest och dess möjliga botemedel. Ett första försök att gå i terapi misslyckades, men hon gav inte upp. Hon fann strategier som hon själv kunde tillämpa. Hon träffade en läkare som blev intresserad av hennes metoder, och de började hålla kurser tillsammans. Nu driver hon sedan mer än 20 år ett center för stress- och ångesthantering, och anlitas ofta för kurser och föredrag.

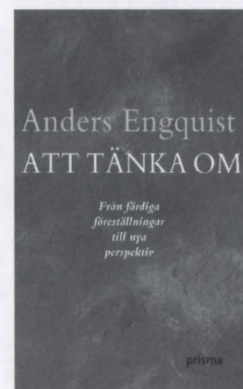
Lucinda beskriver de vanliga yttringarna av ångest och ger mängder av exempel från sitt och andras liv hur förlamande de kan upplevas. Andra halvan av boken har titeln "Att bli frisk igen"; den beskriver de

Bokfloden

viktigaste strategierna och hjälpmedlen hon har funnit. Den är mycket praktiskt inriktad, fokuserad på vad man kan åstadkomma med sitt tänkande – både när det gäller att bli sjuk och att bli frisk.

Det finns mer systematiska böcker om ångesthantering. Jag tror dock Lucindas bok kan inspirera många just därigenom att de praktiska delarna hela tiden varvas med korta berättelser om hur hon själv och andra har fastnat i ångest, och blivit fria från den.

Nils-Olof Jacobson

Att tänka om

Anders Engqvist är fil.dr., psykolog och psykoterapeut, föreläsare och författare. Som sådan har han haft framgång; enligt baksidestexten har hans nio böcker i psykologiska ämnen sålt i över 200 000 exemplar.

Jag gissar Anders är född i slutet av 30-talet. I början av 70-talet var psykoanalysen i ropet. Jag minns psykoanalytiskt intresserade kollegor och psykologer som talade lite överlägset om "Engqvists lilla gröna". Det var hans första bok, *Normalt, Nervöst, Neurotiskt?* som kom 1974. Den beskrev ett annat sätt än det analytiska att se på människans förmågor och begränsningar. Det är längesen jag läste den, men jag minns att jag fann den inspirerande.

Anders nya bok är blå och heter *Att tänka om – Från färdiga föreställningar till nya perspektiv*. Den har 222 sidor och är utgiven av Prisma 2004, redan i 12:e tusendet.

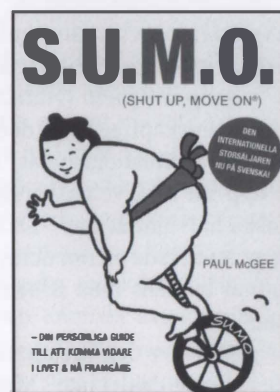
Boken innehåller inte i första hand psykologiska analyser eller metoder för självhjälp. Den är mer översiktlig och introducerande. Anders börjar med att beskriva sin egen yrkesmässiga utveckling med tonvikt på de väsentliga vägskälen och de "nyckelhändelser", som fick honom att

att välja en väg i stället för en annan. Hans första utbildning var till tågklarerare. Så småningom fann han att han var mer intresserad av passagerarna än av tågen, vilket ledde honom till att studera först pedagogik och sedan psykologi och psykoterapi.

Anders använder nyckelhändelserna i sin egen utveckling som exempel i det följande huvudavsnittet, "Att hjälpa sig själv". Han ger många exempel på hur vi lätt fastnar i våra tankebanor, och på att det går att finna nya vägar och komma loss. I förbifarten får vi korta introduktioner till flera olika psykoterapeutiska strategier, med rikliga hänvisningar till litteratur. Sista avsnittets 90 sidor handlar om att stimulera kreativitet på olika områden, och att finna mål och mening i livet.

Boken är lättläst och kräver inga särskilda förkunskaper. Jag tycker den är intressant och stimulerande, och ger en hel del praktiska knep och tips jag kan ha nytta av.

Nils-Olof Jacobson

SUMO!

Paul McGee är engelsman eller kanske skotte. Han arbetar som inspiratör, kursledare m.m. inom företagsvärlden och har skrivit flera böcker. Hans senaste heter *S.U.M.O.*, som står för *Shut up, Move on!*, som står för *Shut up, Move on!*. Det står t.o.m. © efter, så han tycks ha registrerat uttrycket som sitt varumärke. Boken är översatt av Bitte Wallin och utgiven av Brain Books 2006. Den har 151 sidor, och många tecknade vinjetter med en glad sumo-brottare.

Boken har undertiteln *Din personliga guide till att komma vidare i livet & nå framgång*. Det låter "amerikanskt" som man brukar säga om böcker som lär ut snabba knep att bli lycklig och rik. *Shut up, Move on!* kan också låta lite aggressivt. Paul förklarar att *shut up!* inte betyder håll käften! Utan snarare: stanna upp, lyssna, se, tänk

över situationen, släpp taget. Nästa steg är *Move on!*, dvs gör något så du kan gå vidare.

Boken har fem kapitel: Byt T-shirt, Utveckla ett fruktbart tänk, Tillåt dig en flodhästfas, Glöm inte badbollen, Lär dig latin, Spola Doris Day. Jag ska inte avslöja hemligheterna bakom dessa rubriker, som sammanfattar essensen av kapitlen.

SUMO är varken aggressivt eller amerikanskt utan en högst praktiskt inriktad strategi att komma vidare i eller ur svårigheter. Under processens gång kan jag ta hjälp av några eller alla av sju frågor:

1. Var hamnar det här på en skala från ett till tio?
2. Hur viktigt kommer det här att vara om ett halvår?
3. Hanterar jag det här på ett vettigt sätt som leder framåt?
4. Hur kan jag påverka eller förbättra situationen?
5. Vad kan jag lära mig av det här?
6. Vad kommer jag att göra annorlunda nästa gång?
7. Vad kan jag hitta som är positivt med den här situationen?

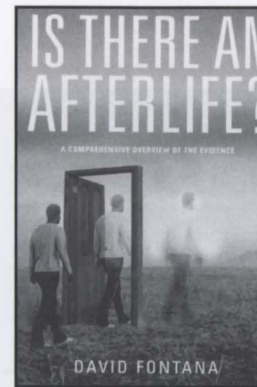
Paul beskriver hur processen kan tillämpas och övas i olika problem och konflikter, med exempel från sitt eget liv. Den är praktiskt inriktad, ofta med en humoristisk knorr. Boken är knappast avsedd som självhjälp vid svårare psykiska problem, utan snarare i konkreta livssituationer, sådana som vi alla möter. Där kan den inspirera att komma vidare. Som ett av exemplen på "SUMO-visdom" säger han: *Låt inte dina drömmar bli liggande i papperskorgen. Lämna rösten som säger: "Det går inte." Gå vidare till rösten som säger: "Varför inte?"*

Nils-Olof Jacobson

Liv efter döden?

David Fontana är engelsk professor, psykolog och parapsykolog. Han har skrivit flera böcker i båda ämnena, bl.a. en bok om meditation. Hans nya bok heter *Is there an Afterlife?* med undertiteln *A comprehensive overview of the evidence*. Och det stämmer verkligen – 496 sidor, dessutom med liten stil. Det finns 12 sidor litteraturlista och 15 sidor index. Boken är publicerad 2005 av det engelska förlaget O Books.

I 18 kapitel går David igenom parapsykologins hela material med anknyt-

ning till överlevnadsfrågan. Det första kapitlet, *Evidence from modern parapsychology*, är ett av de kortaste. David menar att den moderna laboratorieinriktade forskningen i varje fall antyder att någon aspekt av människans medvetande kan överbrygga tidens och rummets begränsningar. Det ger grunden för de följande kapitlens genomgång av mest historiskt material, från början av parapsykologin på 1880-talet och framåt. Det handlar till största delen om studier av "medier", alltså personer som har upplevelser som de tolkar som kontakt med "andevärlden". David går igenom i stort sett samma områden som jag diskuterade i boken "Liv efter döden?" 1971, men mycket mer detaljerat och omfattande. Han är ju också på hemmaplan, eftersom väl det mesta av denna nu historiska forskning gjordes i England.

David har blivit kontroversiell bland somliga av sina kollegor genom sitt stöd för "röstforskningen", alltså vad som kallas EVP – *Electronic Voice Phenomenon*, och framförallt ITC, *Instrumental Trans-Communication*. David har därvid samarbetat med Anabela Cardoso, en av de främsta nutida forskarna på området. Han berättar om egna försök under så kontrollerade former som möjligt (och har också efter bokens utgivning tillsammans med Anabela rapporterat nya arbeten på området). Han menar att ITC som forskningsområde kan bli mycket viktigt både för överlevnadsforskningen och för hela parapsykologin.

Vad utmynnar då allt detta material i? Finns något "bevis" för ett "Afterlife"? Nej, det går inte att bevisa något genom att studera ett historiskt material. Oavsett hur starkt ett fall av mediumistisk kommunikation eller upplevda minnen av tidigare liv kan synas tala för överlevnad, så kan skeptikern alltid peka på några detaljer som är ofullständigt dokumenterade eller inte helt övertygande. Till slut blir det ändå en trosfråga. Därtill kommer ju att vi, även om

Bokfloden

vi tror på överlevnad, inte kan veta hur ett "afterlife" i så fall ter sig. David ägnar sista kapitlet åt spekulationer kring detta.

Han medger att frågan ännu inte har något slutgiltigt svar, och avslutar boken:

"Ultimately our acceptance of the reality of survival may not come solely from the evidence but from personal experience and from some inner, intuitive certainty about our real nature. We are who we are, and at some deep level within ourselves we may be the answer to our own questions. If your answer is that you are more than a biological accident whose ultimately meaningless life is bounded by the cradle and the grave, then I have to say I agree with you."

Nils-Olof Jacobson

Kan vatten läsa?

Masaru Emoto är en japansk företagare som har blivit känd som forskare om vattnets inre krafter. Han blev 1992 "Doctor of Alternative Medicine" vid "Open International University". Detta är dock ingen tung akademisk merit. "Open International University" finns i Indien, Sri Lanka och något mer land, och ger doktorsexamen per korrespondens till den som först betalar en rejäl slant och sedan skickar in några uppsatser.

Masaru är mest känd för sina fotografier av vattenkristaller. Han utvecklade en metod att fotografera vatten under djupfrysning, på ett standardiserat sätt så att olika vattenprover kan jämföras. Vid en viss temperatur bildas kristaller som bara består 15–20 sekunder, så det gäller att vara snabb med kameran. Rummet där arbetet görs håller en temperatur av fem minusgrader. En "normal" vattenkristall liknar en snökristall, som ju är lättare att fotografera (om vädret tillåter).

Det finns en tidigare bok av Masaru på svenska, *Vattnets dolda budskap*. Hans nya bok heter *Vattnets sanna kraft*, med

undertiteln *Upptäck och hela dig själv*. Den har 114 sidor text och 32 sidor foton, är översatt från engelska av Alf Galfvensjö och utgiven 2006 av Damm förlag.

Boken visar foton av vatten under olika förhållanden. Naturligt kallvatten ger vackra kristaller, även vissa sorter japanskt buteljerat mineralvatten – medan andra inte alls kan bilda kristaller. Kranvatten från olika orter ger olika bilder. Det är inte så konstigt, det kan väl förklaras fysikaliskt-kemiskt.

Det kontroversiella med Masarus arbete är att han menar att vatten har intelligens – det kan lyssna och läsa. Om man skriver t.ex. orden "din däre" på en pappersremsa, tejpar fast den på vattenglas och låter det stå några timmar, så ger Masarus metod sedan en bild av en missbildad kristall. Om de skrivna orden i stället är "kärlek och tacksamhet", så blir det en vacker kristallbild. Dessa ord visar sig dessutom kunna förbättra kristallstrukturen i vatten som varit utsatt för olika sorters ogynnsam påverkan. Masaru menar att orden "kärlek och tacksamhet" är de mest verksamma för att påverka vattnet i harmonisk riktning.

Om man i stället för att skriva talar till vattnet och upprepar orden, så blir det liknande resultat.

Vattnet reagerar också på musik. Det gillade inte ett stycke "heavy metal"; Masaru menar dock att det var texten snarare än själva musiken som var destruktiv.

Klassisk musik ger olika typer av vackra kristallbilder, där Masaru tolkar in likheter mellan kristallernas och musikens karaktär.

Masaru återkommer till begreppet *hado*, ett japanskt ord som uttrycker en psykbiofysisk energi eller vibration. Det finns flera olika typer av apparater för att mäta vad som anses vara biomagnetisk energi; de flesta är utvecklade i Ryssland. Masaru fann att en sådan apparat kunde mäta hado. Han beskriver kort ett invecklat system att ange nivån av hado för olika livsmedel, sjukdomar, strålande apparater som mobiltelefoner mm. Vatten kan då impregneras med den komplementära nivån av hado, och får läkande verkan.

Principen är densamma som att neutralisera buller genom att med ett dataprogram analysera ljudstrukturen och sedan sända ut den motsatta strukturen ur en högtalare. Resultatet blir att de två ljudvågorna släcker ut varandra, och det blir bullerfritt i ett begränsat område. Denna princip används redan tekniskt i somliga bullriga miljöer.

Masaru har utbildat japanska alternativmedicinare i behandling med hado-

berikat vatten, och han ger några fall-beskrivningar där sådan behandling har fungerat även vid svåra sjukdomar.

Vad kan man tro om allt detta? Masaru har i vissa New Age-kretsar blivit en stor guru om vattnets inre kraft. Så vitt jag vet har ingen annan upprepat hans arbete med vattenfotografering och fått liknande resultat. Det kan därmed inte värderas ur vetenskaplig synpunkt. Å andra sidan är han ingalunda den ende som tillskrivit vatten förmåga att bära information. Denna princip är ju t.ex. själva grunden för homeopatin, och har tillämpats av andra forskare som Viktor Schauberg och Johann Grander. Deras arbete har i varje fall gett resultat som fungerar i praktiska tillämpningar.

Vår kropp består ju till 60–70% av vatten. Att vårt biologiska system påverkas av tänkandet betraktar i varje fall jag som ett faktum. Denna påverkan kanske delvis sker via vattnet? Tänk om Masaru har rätt, att vattnet i vår kropp kan inte bara lyssna utan också "läsa tankar"?

Även om jag finner boken totalt ovetenskaplig och delvis ganska flummig, så var den rolig att läsa och gav en del att fundera på. Jag kanske rentav ska öva mig att of-tare, i flera sammanhang, tänka "kärlek och tacksamhet".

Nils-Olof Jacobson

Ett spännande föredrag om Remote Viewing
Talare: Lyn Buchanan
Om en mänsklig förmåga använd i krig och fred

SIXTH SENSE Pris 250 kr Kl 18.30 3 april 2007 Tempel Riddare Orden Kammargatan 54-56 Stockholm

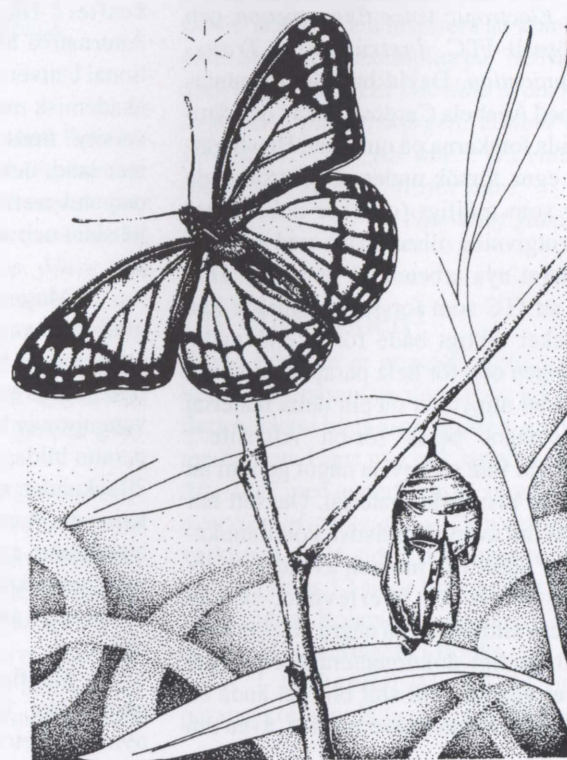
Säkra en plats genom att redan nu sätta in 250 kr på bankgiro 5064-2131 till Sasser Media Lab AB. Ange namn och eventuell organisation.

Arrangör: Torbjörn Sasser, Tel 070-728 00 20 Sasser Media Lab AB och Soul Travel Magazine

www.soultravel.se

ECKANKAR i Sverige <www.eckankar.se>

Eckankar har urgamla rötter. Ordet ECK är synonymt med Helig Ande. ECKs andliga övningar transformerar perspektivet och du upptäcker dig själv som Själ, en Gudsgnista som samlar erfarenheter för att bli en medarbetare med Gud och just nu har en kropp. En av våra andliga övningar är att sjunga HU (uttalas hjo) som en kärlekssång till Gud (HU är ett urgammalt namn på Gud). Andliga drömmar, tidigare liv och Själsfärder kommer in på ett naturligt och spännande sätt. En kort introduktionsbok på svenska kan laddas ner gratis från hemsidan eller köpas för 30 kr plus porto från ECKANKAR Center, Box 287, 55114 Jönköping, eller via Internet. I Stockholm firas ECK-andakt 31/3, 28/4 och 26/5 på Ringvägen 74 nb, 13.00–14.00. En retreat anordnas på Åland 29 juni – 1 juli. Både sökare och finnare är välkomna!

Från Internet

Livet är härligt och oändligt eftersom det inte finns någon egentlig död. När vi lämnar jordlivet blir vi mottagna av nära och kära på andra sidan. Där lever våra själar som andar tillsammans i en ljus fin dimension, tills vi bestämmer oss för att gå ner igen i en ny kropp.

Från Lightsoul, mediet Jill Peterssons hemsida,
<http://home.swipnet.se/s/lightsoul/doc/medium.htm>

Det finns en stor mängd indicier för att vi faktiskt reinkarnerar. En del av dessa indicier kommer från regressioner till hypotetiska tidigare liv. Det finns olika förklaringsmöjligheter för vad människor upplever i regressioner. En av dem är förstås reinkarnation. Många upplevelser skulle kunna betraktas som symboliska eller kryptomnetiska, men säkert inte alla! Idag utförs en regression vanligen utan hypnos.

Från Jan Erik Sigdells hemsida
http://christian-reincarnation.com/main_swedish.phtml

...aposteln Paulus förstod att kroppen gömmer en oanad storhet. "Vet ni inte att er kropp är ett tempel för den heliga anden, som ni har fått av Gud?", skriver han i Första korintherbrevet.

Från Anna Bornsteins hemsida
<http://annabornstein.com>

Jag har upp till nu arbetat tillsammans med över tusen personer, och varje möte har påvisat hur enastående vi människor egentligen är. För mig har det varit och är en ynnest att få vara med under den process som bidrar till att människor "vaknar upp" till ökad medvetenhet om sin inneboende potential, och hur de börjar använda den kraften för att förändra sitt liv till det bättre.

Från terapeuten Gunnar Martin Aronssons hemsida
<http://www.gmaaction.kulturservn.se>

Den Allmakt, som uppbär livet och hela universum, kräver, att vi inga andra gudar skola hava än de, som tjäna denna makt. Denna allmakt är livsföringens gud och livets sanne upprätthållare. Det är till denna Allmakt vi ska offra, om vi vill finna den sanna livslyckan och varaktiga livsglädjen, och om vi vill vara med att föra utvecklingen vidare mot högre kosmiska mål i det fria skapandets tecken!

Are Waerland

Från Hälsoportalen Gaia
<http://www.gaia.st/>

Författarinnan Karin Thelander har sagt detta:

– Ensamheten nuförtiden är inte något socialt problem. Den är en sjukdom i vårt sätt att se. Ensam blir man när man uppfattar sig själv som en sorts punkt, och andra som andra punkter. Punkterna kan aldrig nå varandra. – Men det är en synvilla! Om man bara blir fri från den synvillan, då känner man att man aldrig är ensam.

Allt hör ihop.

Att känna samhörighet med allt är lycka.

På djupet av våra själar har vi en längtan att förenas, att vara ett. Detta är vägen ur kriserna. Bortom kriserna väntar den stora gemenskapen.

Vi vill inte vara ensamma. Vi vill vara tillsammans. Som en brasiliansk indian har sagt: "Ensam är du bara en vattendroppe, tillsammans med dina bröder är du ett vattenfall."

Från Åsa Freijs hemsida
<http://www.sokaren.se/INDEX401.HTML>

Citat:

Att vara nöjd med lite är svårt, att vara nöjd med mycket är omöjligt.
 Marie von Ebner-Eschenbach

Jag vill hellre vara fattig i en stuga full med böcker än kung utan lust att läsa.
 Thomas Maculay

När du står inför ett vägval, välj inte på måfå, sätt dig ner och vänta, ta ett djupt andetag och lyssna på vad ditt hjärta säger, välj sedan den vägen.
 Annelie Jakobsson

Att skratta ofta och mycket; att vinna intelligenta människors respekt och barns tillgivenhet; att förtjäna ärliga kritikers uppskattning och uthärda falska vänners svek; att uppskatta skönhet; att leta fram det bästa hos andra människor; att lämna efter sig en värld som är lite bättre tack vare ett friskt barn, en trädgårdstappa eller förbättrade sociala förhållanden; att veta att åtminstone en levande varelse har kunnat andas lättare för att man levat. Detta är framgång.
 Ralph Waldo Emerson

Det finns ingen Mening med Livet, det är Livet som är Meningen.
 Gunilla Nilsson

Det finns bara *en* framgång – att kunna leva sitt liv på sitt eget sätt.
 Christopher Morley

Från hemsidan Frivillig enkelhet
<http://hem.fyrstorg.com/enkelhet/>

Sökaren refuserar

I Sökaren nr 6, 2006, ondgör sig redaktör Sven Magnusson för att ha blivit refuserad i andra tidningar vad gäller debattinlägg om begreppet Intelligent Design. Då kan det ju vara intressant för Sökarens läsarskara att få vetskap om att Sven Magnusson själv refuserar artiklar i Sökaren om inte dessa passar in i vederbörandes idealiserade världsbild.

Själv försökte jag få 2 st artiklar publicerade i Sökaren om professorn i religionshistoria Vilhelm Grönbech och hans omfattande litteratur om vikingarnas själls-liv. Dessa artiklar refuserades pga att det inte var klokt att framställa, citat: "tjuvar och mördare" i så positiv dager. I Sven Magnussons världsbild får vikingarna enbart ses som tjuvar och mördare, inga andra nyanser om vikingarnas stävanden till självförverkligande får finnas i denna.

Till saken hör att Vilhelm Grönbechs litteratur om vikingarnas själls-liv tillhör de mest anmärkningsvärda jag läst inom religion, new age, yoga etc, därför ville jag gärna skriva om denna i Sökaren.

Lars Hedström

Svar:

Min ambition är att fylla Sökaren med kloka och välskrivna artiklar i väsentliga ämnen för att läsarna skall få det bästa som finns tillgängligt. Allt som erbjuds för publicering kan inte införas, precis som det är i alla andra tidningar och tidskrifter.

Lars Hedströms texter var enligt min mening inte av sådan klass att de skulle publiceras.

Hans replik till mig ovan ger en ofullständig och felaktig bild av min uppfattning om vad han skrivit.

SM

Vår behandling av djuren

Hej! Jag har lite idéer om att slakten skulle kunna vara rättvis mot djuren. Det är ganska långt, men man får ta sig lite tid och tänka på djuren.

Dagens slakt är orättvis. Man föder upp djur för att slakta dom. Hästar föder man inte upp för att slakta, tror jag, så det är inget fel att äta häst. För hästar slaktar man när dom t.ex. lider eller är sjuka, och då kan man göra kött av det tycker jag, om

det går att äta (om man inte blir sjuk av köttet om hästen var sjuk). Men man måste slakta på ett snällt och smärtfritt sätt såklart, och det gör man inte alltid, vad man hör. Men sen så är det mycket mycket fel att slakta en häst för att den t.ex. inte kan tävla eller tävla bra. Man tar ju inte bort en människa för att den är utvecklingsstörd eller för att den inte kan tävla.

Om man klagat på att det blir för många djur om man inte skulle slakta, så har man tänkt konstigt. Man föder ju ofta upp t.ex. grisar och kor för att slakta dom, för att få köttet. Och man kan då inte skylla på att det blir för många, för vi kan ju se till att inte föda upp så många djur och vi kan se till att ha dom kastrerade eller att hona och hane inte jämt går ihop. Då tänker många säkert att då kan man lika gärna föda upp dom och slakta än att inte föda upp alls. Men det är ju orättvist! Då blir ett gäng "slaktdjur" och ett annat gäng husdjur. Tänk själv att hamna i "slaktgruppen"!

Men man skulle kunna göra som jag sa att man föder bara upp djur som går att hållas levande i en bra miljö och låter dom leva sitt liv, precis som människor skulle få göra, och sen när djuret blir riktigt gammalt eller lider så det måste avlivas kan man ta det till kött. Och det är inget orättvist att man tar vara på köttet. Men man måste sköta slakten på, som sagt, ett snällt och smärtfritt sätt. Och man ska inte (som man ofta gör med hästar) ta bort dom för att de t ex inte kan tävla bra, det borde bli förbjudet.

Om det här sättet "slår in" kommer det att bli sällsynt att äta kyckling, för många kycklingar kommer nog inte att behövas tas bort, men honorna lägger många ägg på ett år och ägg är inget fel att äta, för då tar man dom direkt innan dom föds, så de inte blir för många. Och om man vill äta kyckling så kan man, om det inte finns nåt just då att köpa, äta någon vegetarisk grej, som smakar precis som kyckling. Många äter ju ofta för mycket kött och kan istället äta vegetariskt några gånger i veckan (det är jättegott).

I naturen jagar rovdjur och tar "bytesdjur", och en del rovdjur är även "bytesdjur" själva. Men där är det inget orättvist eller fel, för där är inte djuren uppfödda för att bli byten. Där har alla fått sitt sätt att hitta föda på och att försvara sig själva. Där kan de ha levt sitt liv innan (och inte som ett "slaktdjur"). När man slaktar djuren kan de ju inte försvara sig.

Fisk tar man oftast från haven/sjön och om man dödar dom direkt de kommer upp på land och gör allt på ett smärtfritt och snällt sätt så är det inget fel i det. För då blir det ju typ som i naturen. De fiskarna föder ju inte vi upp till slakt. Men många låter ju fiskar själv dö på land, och fatta vad dom då lider! Det är djurplågeri! Jag förstår att det kan vara svårt att döda alla på en gång när de får många samtidigt men man får hitta på nåt sätt. Men man föder ju även upp fisk till slakt, och det är fel, även om man gör det för att hålla haven i trim. Men vi tar väldigt mycket fisk på en gång (tror jag). Man skulle kunna ta en del från ett hav, sen ett annat och sen låta det havet vara i några månader och sedan ta där igen, så det hinner bli mer fisk.

Men nilaborre, hörde jag på tv, att man hade odlat in i vattnet, och det var väl inget fel i det, men det var bara det att den åt upp alla andra fiskar. Så på det sättet blev det ju fel, men nu är det ju gjort.

Jag hoppas att ni förstått vad jag menar och jag vill gärna veta vad ni tycker så skriv gärna till min mejl om vad ni tycker och vad ni vill ändra på här i världen o.s.v. Ett stort gäng skulle kunna ta upp det här så kanske man kan påverka det positivt.

Glöm nu inte att höra av er.

Mvh Lisette

PS. Tycker ni att det är fel i "naturens gång", att djur jagar och dödar varandra, eller är det bara slakten ni tycker är fel? DS

Svar:

Idag behandlas djur i livsmedelsindustrin inte väl av människan. Djur får lida. Men om människans moraliska utveckling fortsätter, kommer hon säkert i en framtid att behandla djuren bättre.

Vegetarism är en naturlig följd av djurvänlighet. Men så länge människor vill äta djur, måste dessa våra medvarelser behandlas väl i samband med uppfödning och slakt. De skall inte vållas lidande.

Det är inte nödvändigt att äta djur. Tvärtom torde det för de flesta vara en hälsofördel att inte göra det.

En vegetarian går inte miste om god mat. Vegetarisk kost är mycket välsmakande, både som råkost och som värmebehandlad lagad mat.

Beträffande rovdjuren så har de ju skapats i/av naturen, och detta är inget som människan kan göra något åt. Men nog vore världen trevligare om alla djur och alla människor levde i fred med allt levande.

SM

Replik från Rolf Ejvegård

I Sökaren nummer 6, 2006, påpekar Sven Magnusson att jag inte åtskiljer "intelligent skapare" från "intelligent skaparkraft". Det är helt riktigt att jag gör detta misstag. Distinktionen är viktig. På annat ställe i samma nummer påpekar Sven att frågan gäller "hur evolutionen skall förklaras" – som en serie slumpändelser eller en process styrd av ID, d.v.s. av en intelligent kraft. Diskussionen gäller således inte en (eller varför inte flera) skapare utan den plan (design) som utvecklingen följer. Utvecklingsplanen i sig ger intryck att vara genomtänkt och inte något hasardspel. Problemet är att hur jag än vänder mig så sitter ändan där bak. Hur uppstod ID? Var det genom en slump eller var det genom någon skapare, som torde vara intelligent, eftersom de producerade ritningarna i mångt och mycket ger ett intelligent intryck? I planritningarna kan möjligtvis ha lagts in vissa moment av slumpfaktorskaraktär. Är det så att Darwin och hans anhängare just fastnade för dessa delmoment och sedan gjort en felaktig analogislutledning att hela planen är slumpmässig? Om vi antar att teorin med ID är den riktiga så återstår inte bara frågan varifrån ID kommer utan också vad vitsen med den är. Kan man från den ID-styrda evolutionen utläsa vad alla dessa livsformer sammantaget syftar till? Alltså, hur uppstod ID, hur fungerar denna kraft och vad syftar den till?

Rolf Ejvegård

Svar:

Min uppfattning är att vi kan tro att det finns en intelligent skaparkraft bakom universum men att vi inte närmare kan beskriva denna. Tankar kan vi dock ha. Jag tänker mig att världsgrunden är andlig (icke materiell) tänkande, viljande och intelligent skapande. Om den världsbilden är riktig, förklarar den mycket.

Jag tror att det kan finnas inslag av slump i evolutionen, men att det framför allt är ett skapande med syfte att ta fram väl fungerande livsformer.

SM

Uppdatering av reflektioner om reinkarnation

I Sökaren 1/07 sid. 20–24 har Sven Magnusson skrivit tre intressanta artiklar om reinkarnation. I den sista artikeln tar han upp kritiska reflektioner av parasykologen William Roll som hör till motståndarna mot reinkarnationsidén och ifrågasätter att ett fall

av vad slag det vara må kunde tolkas som reinkarnation. Det rör sig om fallet Imad Elawar (inte Eleway) i Libanon, som har undersökts av Ian Stevenson. Roll menar att Imad i sina "minnen" har blandat ihop två kusiner, Said och Ibrahim Bouhamzy (så stavade Stevenson namnet), vilket dock Stevenson aldrig har påstått, utan han anser det vara klart att Imad var Ibrahim. En annan motståndare till reinkarnationstanken, Leonard Angel, har i tidskriften *Skeptical Inquirer* skrivit en lång negativ artikel om fallet, till vilken Stevenson skrev ett bittert svar [1] i vilket han också anser tidskriften vara ovetenskaplig, eftersom den ansåg att Stevensons svar var för långt och måste kortas ned fastän Angels artikel var betydligt längre. Stevenson skriver: "...jag tycker fortfarande att detta är ett av de starkaste fallen som jag har undersökt".

En annan person, biologen Julio Cesar de Siqueira Barros, har omfattande och grundligt oanalyserat Stevensons uppställning [2]. I Stevensons ursprungliga uppställning framstod 49 uppgifter om Ibrahim som riktiga, 6 som fel och en som tvivelaktig. I de Siqueira Barros stränga provning framstår 39 uppgifter som riktiga och ett antal som otydliga, som till exempel att Imad betecknade Said som sin bror medan han var hans kusin, att han körde lastbil (det amerikanska ordet "truck" betyder lastbil och inte truck) medan han *ägde* en lastbil och en buss (men förmodligen inte körde själv), att han skulle ha varit domare medan han var tjäns-teman vid rätten och liknande. De Siqueira Barros drar slutsatsen: "Även med denna synnerligen försiktiga oanalys av uppställningen framstår de riktiga uppgifterna som långt flera än de oriktiga. De tycks dessutom vara starkare. ... För mig tycks fallet erbjuda att antal indicier för reinkarnation... *Skeptikernas* kritik ser mindre ut som en ursprunglig åsikt och snarare som en *plagiering*..."

Att Roll försöker framställa detta som ett fall, som, om reinkarnationen finns, skulle tyda på att Said skulle ha inkarnerat i två personer – tydligen i avsikt att få det att se ut som orimligt – är hans egen taktik.

"Älskarinnan" Jamileh lär i verkligheten ha varit en prostituerad [3], så om Said besökt henne ibland, är det nog inte orimligt om också Ibrahim gjorde det någon gång. Rimligt är det väl heller inte att enstaka uppgifter om Ibrahim och Said blandas ihop li-tet, om det stod varandra nära.

I den första artikeln av Magnusson nämner han helt riktigt att det bland de första kristna fanns en form av reinkarnations-tro. Till detta vill jag gärna tillägga att de

gnostiska kristna har återupprättats av den moderna kyrkohistoriska forskningen. I Tyskland blev en monumental teologisk encyklopedi, *Theologische Real-Enzyklopädie* (TRE), färdig för bara ett par år sedan. I denna står om de kristna gnostikerna, att "ingen av texterna medger antagandet om att deras läror skulle ha sitt ursprung i en förkristen gnosticism och att man inte heller kan räkna med förstadier". Det har nämligen hittills varit en taktik, att försöka få dem att framstå som om de inte vore verkligt kristna, utan att de skulle delvis ha baserat sina läror på en äldre gnosticism. Om kathareerna skrivs i TRE: "Kristligheten i deras liv, men också i deras tro, kan påvisas på alla punkter ... värderingen som 'okristliga' kan inte längre upprätthållas".

Jan Erik Sigdell

(www.christian-reincarnation.com)

Referenser:

1. http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m2843/is_n3_v19/ai_16836673
2. http://paginas.terra.com.br/educacao/criticandokardec/imad_elawar_revisited.html
3. <http://www.victorzammit.com/book/chapter24.html>

Svar:

Enligt Rolls framställning har både Sleimann och Imad vad som synes vara minnen av Sids liv, och Imad har minnen av både Sids och Ibrahims liv. Detta kan betyda att det i dessa fall inte rör sig om minnen av verkliga tidigare liv, utan kanske om ett fenomen som liknar psykometrifeno-menet, dvs minnen av händelser kan finnas bevarade i miljön och uppsnappas av människor, som identifierar sig med minnena.

En rimlig slutsats blir att man bör vara försiktig med att tolka minnen av tidigare liv som avgörande bevis. Tveksamhet kan vara på sin plats.

Samtidigt finns det fakta som pekar på reinkarnation, såsom när en kroppsskada, som lett till döden, exakt motsvaras av ett födelsemärke hos en person som har minnen av att ha varit den tidigare levande personen med den dödliga skadan.

SM

Medvandrerska sökes

av New Age-intresserad man, 53, boende i södra Sverige. Du bör vara i åldern 35–55 och intresserad av sökande och livsutveckling. Svar till "C", Sökaren f v b.

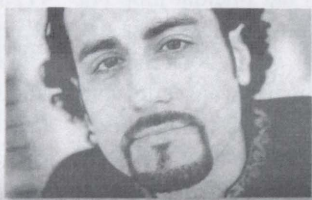
Nima Daryamadj

Frågor i Aftonbladet

nima.daryamadj@aftonbladet.se

För i tiden var det okej att sga barnen, våldta frugan och slå slaverna. Handikappade saknade värde, bögar var sjuka och ursprungsfolk var vilda. Alla kunde de behandlas godtyckligt. I dagtar viaständ från många av de ismer som dominerat historien, men det var inte så länge sedan som racism, rasism, kolonialism med mera var självklara företeelser.

I vår syn på djuren är vi alla nazister

Företaget Nutana och dess vegetariska produktserie Hålsans kök.

Scenariotekniken med man i lotusställning, klädd i "sörv" byggde denna kropp - tröja. Lotusställen kommer från buddhismen och hinduismen. Bägge uppmanar vegetarismen!

Men vi kan inte ta åt oss äran av att ha avskaffat dem. Födda i rätt tid har vi fått det mesta gratis. Det borde skapa viss ödmjukhet.

går grymheterna, upphöjda till ejliv.

vara fria (liberi), att de en dag kom

kan åtminstone be om nåd. Djuren

Djurens rättigheter hävdas

I Aftonbladet 19 januari skriver som kolumnist Nima Daryamadj att i vår syn på djuren är vi alla nazister. "Kolla in filmer på stor-slakterier och säg att deras industriella dödande inte har en aura av Treblinka över sig."

Han skriver också bland annat att brott mot andra arter är det enda förtryck som inte bara har överlevt utan även hyllas.

Daryamadj ger inte mycket för män-

niskans etiska intelligens.

"Många av de människor som vi idag beundrar idiotförklarades av sina samtida. Alla de hjältar som stod upp för barnens, kvinnornas, färgades, handikappades, ursprungsfolkens eller homosexuellas rättigheter mötte motstånd, precis som djurrättsrörelsen gör nu."

Våra munnar är mordplatser och våra magar massgravar, påpekar Daryamadj.

Intelligent Design diskuteras

Intelligent design diskuteras ibland i pressen. En liten del av detta kommer till Sökarens kännedom.

I VLT 13 januari finns en debattartikel av Olle Åhs under rubriken "Utmaningar för ateister". Åhs nämner Richard Dawkins, som beskrivs som en "nydarwinist", vilken hävdar att universum har skapat sig själv, att utvecklingen är blind och bygger på slumpvisa mutationer som stegvis har lett fram till dagens olika levande arter och att det inte har funnits någon medveten riktning i utvecklingen. I en sådan åskådning finns inte någon plats för Gud.

Åhs anser att det finns flera utmaningar mot den ateistiska och nydarwinistiska världsbilden, vilka ifrågasätter dess riktighet. En av dessa är att den andra termodynamiska lagen säger att kaos har större sannolikhet än ordning. Om vi tänker på den mänskliga hjärnan, som är det mest komplexa organ vi känner till, så finner vi att den har utvecklats trots lagen som säger att kaos är mer sannolikt än ordning. Måste vi då inte, skriver Åhs, erkänna närvaron av ett mystiskt X som trots allt möjliggjort bildandet av hjärnan?

Åhs citerar nobelpristagaren Max Planck, en förgrundsgestalt inom kvantfysiken, som sagt: "Det finns ingen materia i sig! All materia uppstår och består endast genom en kraft som bringar atomens delar i

svängning och håller den samman i det mest oansenliga av solsystem ... Så måste vi bakom denna kraft anta en medveten intelligent ande. Denna ande är all materias yttersta orsak. Det är inte den synliga men förgängliga materien som är det verkliga, det sanna ... utan den osynliga, eviga Anden är det sanna! ... /så/ tvekar jag inte att kalla denna hemlighetsfulla skapare just så som alla jordens kulturfolk under tidigare århundraden har benämnt honom – Gud!"

I Svenska Dagbladet 13 januari har f d professorn i teoretisk ekologi Torbjörn Fagerström en understreckare för en ateistisk världsbild. Han menar att människan delvis är ett fuskbygge! Det finns i naturen, hävdar han, en massa exempel på dåliga konstruktioner. Bland annat nämner han matstrupen. "Detta fuskbygge består i att matstrupen ligger bakom luftstrupen, så att all mat och dryck måste korsa luftstrupens öppning, vilket förutsätter att struplocket (epiglottis) sluter till den senare i exakt rätt ögonblick för att förhindra att maten slinker ner i fel strupe." Fagerström erinrar om att inte så få människor dött av att sätta i hal-sen.

I verkligheten fungerar ju den ytterst komplexa organism som människokroppen är, alldeles utmärkt – även om åtskilliga individer tyvärr råkat få en kropp som delvis avviker från vad som är riktigt – för att ta

ett enda exempel: klumpfot.

Fagerström bortser i sitt resonemang från alla de sofistikerade lösningar som finns hos det levande, inklusive människokroppen, för att i stället framhålla vad han tycker är några "korkade" lösningar.

Vi kan förresten hjälpa Fagerström med ett par korkade konstruktioner. Så dumt det är att människan bara har ögon framåt, under pannan! Alla vet att man ibland skulle behöva ha ögon även i nacken... och egen-skapen att exempelvis armar och ben växer ut igen, om de förloras.

Fagerström negligerar fullständigt alla de starka motargument mot den ateistiska hypotesen, som Sökaren flera gånger beskrivit. Kanske känner han inte till dem.

Eileen Caddy ur tiden

Eileen Caddy gick över i en högre dimension på kvällen den 13 december bland familj och vänner på centret Findhorn i Skottland. Hon blev 89 år gammal.

Eileen har sedan länge räknats som en av världens 50 mest inflytelserika andliga personligheter. Hennes böcker läses nu av mer än en miljon människor över hela världen, på trettio språk. För undertecknad var hon inte bara en andlig lärare och en omtänksam personlig vän, utan också det bästa exemplet som jag har upplevt på hur en människa kan förverkliga den gudomliga potentialen i alla delar av sitt liv.

Eileen ville att vi hellre skulle fira hennes liv än sörja över hennes död. Likväl blir det för undertecknad en annorlunda jul när jag vet att hon inte längre finns i vår dimension.

2006 12 18

Roald Pettersen

Indre Ledelse Forlag

Se även

<http://www.indreledelse.no/intervju.htm>

En sällsam fest

När Theresia Ek fyllde 105 år den 8 december hade hon öppet hus i Mariahemmets vackra salong. I tre timmar tog hon emot över 40 nära vänner och till slut såg hennes bord ut som en enda blomster-rabatt.

Theresia hyllades med talkör, tal, verser, musik på piano och munspel och kvalificerad operasång. Men höjdpunkten var den hyllning som frambars av Per Ragnar, nämligen Svenska Vegetariska Föreningens "Årets morot 2006".

"Moroten" är en hedersbetygelse som tilldelas personer som har gjort den vegetariska tanken särskilt stora tjänster. Materiellt bekräftas utnämningen av en vacker keramiktallrik som Per Ragnar nu överlämnade och av en vecka som gäst på Masesgården, Och Theresia tackade och deklamerade själv på sitt oslagbara sätt.

Bland de många som hurrade för Theresia fanns förutom hennes barnbarn och barnbarnsbarn med familjer flera kända personer inom hälsorörelsen, förutom Per Ragnar t ex Karl Otto Aly (som spelade

munspel och berättade historier) Johan Wretman, Wildfrid de Flon (Hälsofrämjandets i Stockholm ordförande), tre tidigare ordföranden i Hälsofrämjandet i Stockholm, Edith Maria Larnefeldt, Rolf Rosendahl och Anna-Lisa Stenudd, Svenska Vegetariska Föreningens ordförande Henrik Sundström och föreningens tidigare ordförande Monica Engström, Birgitta och Jan Stålhammar. Birgitta hade gjort en lång, tankvärd intervju med Theresia. Den publicerades i Sökaren just inför födelsedagen. Där var vidare Gunnar Stenudd, Ingrid Liljestrand. Monica

Den nya regeringens spår

Den nya svenska regeringen sätter sina avtryck i vårt samhälle. Ett exempel: Den tidigare regeringen, med dess samarbetspartier, ville införa hårdare regler för minkuppfödning. Dessa genomförs nu inte.

Allianspartierna har bland annat kritiserat att minkarna enligt förslaget till skärpta bestämmelser skulle ha tillgång till simvatten. (I Tyskland har minkar simvatten, eftersom det är naturligt för dem att simma.)

2004 inrättades Djurskyddsmyndigheten; bland annat forskades det om alternativ till vetenskapliga försök med djur. Men nu läggs denna myndighet ned, och forskningen om alternativen upphör. Djurskyddet överförs till Jordbruksdepartementet, och pengarna till djurskyddet halveras.

Många har på olika sätt protesterat mot nedläggningen av Djurskyddsmyndigheten.

Nu utkommen

WOLFGANG WEIRAUCH

Naturandar och vad de säger

Över tusen frågor om allt mellan himmel och jord ställs till en rad naturväsen som bor vid en gammal vattenkvarn. Många av deras svar är så insiktsfulla att man häpnar! 227 sidor, vackert inbunden.

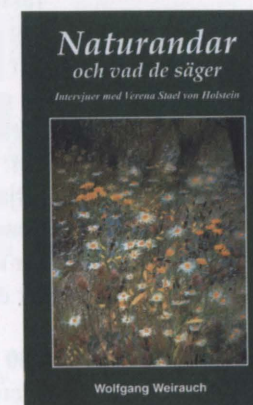
Kan köpas i bokhandeln eller direkt från förlaget: sätt in **260 kr** på vårt **plusgiro 441 55 86-9** och ange boktitel, namn och adress på talongen, så kommer boken hem i brevlådan! Endast Sverige.

Nova Förlag

046-12 12 48

info@novaforlag.nu

www.novaforlag.nu

Åstradsson, Barbro Bjerlöv, Lennart Carnby, Birgitta och Christer Arnell, Are Waerlands dotter Sigyn Waerland, den förnämliga tallrikens kompositör och framställare Anette Svedberg, samt den mycket betydelsefulla Ewa Sangwall, som leder arbetet på Vegetariska Föreningens kansli men också mer än någon annan i alla bemärkelser omhuldar Theresia Ek och nu med den äran bar ett delat värdskap för hela den lyckade och för oss alla unika festen.

Eskil Svensson

Gåvor till Sökarens stödfond

Marianne Edin, 50:-, Roland Cederlund, 100:-, Tom Hasting, 150:- Hanna Westh, 50:- Claes Asker, 50:-, Hans Sjöstedt, 50:-, Martin Møllhausen, 50:-, Halvar Areskough, 250:-, Eric Kennhed, 250:-, Enar Andersson, 250:-, Bertil Ölund, 250:-, Kaj Pollak, 200:- Björn Zakrisson, 750:-, Göran Olsson, 600:- Bengt Holsby, 50:-, Charles Borg, 150:-, Toini Syrjänen, 50:-, Tore Alsing, 50:-, Bodil Gustavsson, 50:-, Gudrun Isaksson, 50:-, Kerstin Berglund, 50:- Tina Grefveberg, 500:-, Lars Breneby, 50:-, Tilly Andersson, 50:-, Carl-Gustav Hultgren, 50:-, Folke Burstedt, 50:-, Ilene Stenson, 500:-, Ragnar Sandström, 50:-, Bo Eriksson, 100:-, Kerstin Hennix, 50:- Gunnar Rogberg, 100:-, Margareta Lönnerberg, 50:-, Lars-Göran Fridh, 100:-, Rune Löfberg, 250:-, Maj Ölund, 50:-, Annica Pierrou, 50:-, Per-Erik Andersson, 200:-, Sören Jansson, 250:-, Kerstin Ström, 50:-, Sigbritt Therner, 50:-, Ulf Beijer, 50:-, Sigmund O:son Lif, 100:-, Nils Arozenius, 75:-, Bernt Pettersson, 50:-, Gullevi Fahlander, 50:-, Dan Waern, 50:-, Vivi Nordfors, 50:-, Arne Bohlin, 50:-, Rolf Axelsson, 100:-, Edvin Wiktorsson, 1.000:- Jan Rosengren, 50:-, Ruth Kellerman, 50:-, Ewy Wilhelmsson, 50:-, Inger Lindström, 100:-, Mats Stenmarck, 50:-, Yngve Nordenstam, 150:-, Arne Håkansson, 50:-, Sigvard Strandberg, 50:-, Elisabeth Lannge, 50:- Birgitta Södergårdh, 100:-, Leif Ingevalds-son, 150:-, Raimo Timonen, 150:-, Kurt Persson, 250:-, S G Stenson, 250:-, Margareta Preinitz, 250:-, Reidar Stavby, 50:-, Ivan Pettersson, 50:-, Roland Bergman, 50:-, Torsten Andersson, 50:-, Gordon Rooth, 50:-, U-K Hallgren, 50:-, Ulla Romberg, 50:-, Roland Persson, 50:-, Ziv Holm, 50:-, Anders Pålsson, 100:-, Annette Årleby 100:-, Per Romée, 100:-, S. Saaristo, 100:-, Bo Carlstedt, 150:-, Marie Johansson, 250:-, J E Jansson, 250:-, Rolf Wiktorsson, 50:- Rolf Garemark, 50:-, Lennart Kalén, 50:-, Göran Brusewitz, 250:-, Jörgen Engvall, 150:-, Alf Forsén, 250:-, Yvonne Dahlqvist, 250:-.

Forts i nästa nr.
STORT tack! Red.

Att vara eller inte vara!

Reportage AGNETA MILDE

Att vara eller inte vara! Varsågod! Nu kan du få vara med på en hel satsang med Florian Tathagata för att se hur lätt det kan gå att få en klar insikt om vem man är. Norskan Merete får här en hel del råd som passar för alla som lagt tid och energi på sitt sökande. Hon blir vägledad av Florian i nästan två timmar, så texten har komprimerats. Centralt är följande:

Ständigt reagerar vi på varje anspänning* med att tänka kring hur vi skall bli av med den och det begränsar våra liv. Det är en ständig aktivitet inom oss som aldrig finner ro, möjligen någon gång när vi har semester.

(*Denna gång översätts "contraction" med anspänning och "awareness" med medvetenhet.)

Florian frågar Merete, hur det känns när vi försöker att inte ha den erfarenhet som vi faktiskt har.

Merete:

– Den blir kvar. Jag försöker att tänka ut något som skall göra det bättre.

– När vi inte vill känna det som faktiskt äger rum i kroppen, rör sig energin uppåt till huvudet. Fann du någon lösning?

– Nej.

– Jag har aldrig funnit någon heller. Tankandet dyker upp när det är något vi inte gillar. Eller du pratar och pratar med någon vän i telefon och när ni lägger på luren är allting som förut.

Merete får peka ut var i kroppen hon känner någon anspänning.

– De flesta av oss går omkring med en anspänning i magen. Vi kanske inte ens märker det längre och knappt hjälper det att sova. Vi lever som vandrande anspänningar. Låt oss försiktigt undersöka allt från början. Du är här nu. Kroppen är här, tankandet är här och känslorna är här. Allt sker i detta nu. Något är medvetet om att kroppen är här – vad är det?

– Jag finner inga ord för det.

Rymd – medvetenhet

Nu får Merete i uppdrag att vända uppmärksamheten mot det som är medvetet om alla olika upplevelser.

Florian:

– Bry dig inte om hur du känner dig eller hur kroppen

känner sig utan låt uppmärksamheten vändas mot själva medvetenheten. Du är bara medveten om att du är här. Notera varje förändring av energins rörelse. Upplever du nu att kroppen är i medvetenheten eller är medvetenheten i kroppen?

– Det finns en medvetenhet överallt omkring mig.

– Är kroppen inrymd i denna medvetenhet?

– Ja.

– Så vem är du? Är du kroppen eller är du rymden där medvetenheten äger rum?

– Rymden.

– Hur är det att vara rymd? Buddisterna kallar det rymd eller ibland medvetenhet. Somliga kallar det Gud. Hur är det?

– Fridfullt.

– Händer det att tankar kommer?

– Inte mycket.

– Hur är det med känslor?

– Inte många.

– Hur känns kroppen?

– Mycket lättare.

– Så nu vet du vem du är. Jag sa att det var lätt.

Guds hjälpreda

Alla i rummet får frågan:

– Hur är det att vara den rymd i vilken allt dyker upp? Låt oss mötas som denna rymd och se hur energin rör sig i systemet, bara så vi ser om det dyker upp någon anspänning. Florian fortsätter:

– Vi är för det mesta så upptagna med att observera oss själva att det blir ett fängelse. I stället för att släppa våra upplevelser fria försöker vi oupphörligen ändra våra upplevelser. Men du själv, den där kroppen, är ju en upplevelse. Försök ändra det faktum att du är här nu. Kan du det? Det ögonblick du börjar ge dig i kast med detta har upplevelsen ändrats, eller hur? Vi försöker alltid ändra på något som konstant ändras helt naturligt. Men vi gillar inte hur det ändras, så vi börjar involvera oss i denna förändring. Vi litar inte på den naturliga förändringen utan tänker: "Så här vill jag ändra det!" Vi har ersatt livets vilja med vår vilja. "Kanske kommer Gud att göra ett misstag, så jag skall hjälpa honom lite! Kanske förbereder han en erfarenhet som inte är bra för mig, så jag skall vara på min vakt. Han kan räkna med mig!" Är det inte lustigt, hur vi tänker?

180 grader till friden

Merete berättar att hon känner mer av sin kropp nu än tidigare, att det flödar i fötterna. De kommer fram till att hon upptäcker sitt system inifrån i stället för att observera det. Det är mer som

att notera än observera, att notera utan ansträngning. Återigen känner Merete en anspänning och hon guidas till att upptäcka skillnaden mellan att fokusera på sin anspänning och oundvikligen dra dit energin och att vända uppmärksamheten 180 grader så att hennes fokus blir vidgat till att vara medvetenheten som inkluderar allt. Det sista skapar frid.

– Vad gör du?

– Jag gör ingenting.

– Ja, du vilar bara som rymd. Detta är "hands off". Du manipulerar inte. Du fixar inget eller tänker omkring det, bara vilar. Finns det något sökande efter att det skall vara annorlunda?

– Nej.

– Hur känns det att vara här och nu?

– Vissa tankar kommer, men de stör inte.

– Nej, du kan även uppleva en tidsrymd mellan tankarna, vissa perioder på 30 sekunder. Är du intresserad av vad som försiggår i tankandet?

– Nej.

– Finns det något intresse för någon specifik erfarenhet?

– Nej, jag tror inte det.

Inkludera tårna!

Tillsammans kommer de fram till att medvetenheten inrymmer Meretes kropp, Florians kropp och alla andra i rummet. Merete upptäcker också att anspänningen i magen släppt och att friden kommer när hon släpper kroppen fri att vara som den är.

Florian:

– Ja, allting får vara där. Allt är omfamnat. Inkludera hela Meretes kropp i denna medvetenhet, även de lägre delarna som vi ofta inte känner. Vi är vandrande huvuden och de som blivit lite mer medvetna har hjärtat med. Kolla, har även ansiktet slappnat av?

– Ja.

– Trots att du inget gör och jag absolut till hundra procent inte gör någonting! Om jag försökte skulle du känna en spänning. Finns det någon skillnad mellan att du är rymd och jag är rymd? Kan vi ens skilja på ditt medvetande och mitt medvetande? Har det någonsin varit en skillnad?

– Nej.

– Att upptäcka att vi inte är innehållet utan den rymd i vilken innehållet träder fram kallas att vakna upp. I kroppen sker en ständig förändring. Förändras medvetenheten?

– Nej.

– Det är det enda som är stilla. Du rör dig inte för du är denna medvetenhet. Det är din sanna natur. Vi vet inte vad det är, bara att det är. Kan du göra något för att bli rymd eller är du rymd?

– Jag bara är rymd. Jag känner bara hur jag tittar på hur saker händer i kroppen och sinnet, men jag tar inte del i det.

– Ja, det är fullständig avidentifikation. Det du är kan du inte göra. Försök att inte vara medvetenhet. Gör allt, spänn dig, tänk tankar och se om du fortfarande är medvetenhet.

– Ja, det är jag.

Meretes röst är skir som en vindpust. Ibland hörs bara ett hm, vilket inte kommer på pränt.

Låt kroppen vara!

– Det är bra att göra detta medvetet ibland. Nu slappnar du av. Är du fortfarande medvetenhet?

– Ja.

Merete, fotograferad av Trude Eng

– Din erfarenhet har ändrats, men det kunde inte påverka din medvetenhet, det faktum att du är rymd. Utan denna medvetenhet skulle du inte vara förmögen att säga ett enda ord om dina erfarenheter. Så det vi är har inget att göra med kroppens erfarenheter. Om vi skulle vara beroende av någon speciell erfarenhet skulle vi tro att vi hade förlorat det igen. Visst är du rymden som omfattar varje erfarenhet?

– Ja.

– Kroppen är så tacksam när vi låter den vara. Omedelbart börjar en massa spänningar lossna från systemet.

– Tack!

Nu beskriver Florian engagerat ett fenomen han upptäckt massor av gånger. Personerna som just upplevt sitt sanna jag bockar av det som en skön erfarenhet och går tillbaka till att leva precis som förr. Det börjar med en rörelse i systemet mot att kolla "Vad tänker jag? Vad känner jag?" Spänningar börjar komma så fort denna observation startar.

– Detta får inte bockas av. Du är den enda som kan göra slut på detta. Jag har sett hur det hjälper att bjuda in folk till att leva som detta, i stället för att det är något vi kan ha. Detta är att vara. Annars försöker vi fånga det, tänka på det och när vi gör det till en erfarenhet är det som om vi ställer det i hyllan som en trofé.

Observation skapar distans

När detta observerande börjar, skapas en upplevelse av två och det kommer in ansträngning. Många meditatörer hamnar i den här fällan, enligt Florian.

– Vi är bortom observatören. Vi är själva rymden där observation kan ske. Sinnet är du i form av en observatör och det är observationen som skapar objektet. Sinnet skapas genom att du observerar det. Detta är att vara, men att observera är att göra. Du delar upp dig själv så att du även kan observera dina känslor.

Florian berättar om hur han upptäckte att observationen bara ägde rum när han upplevde olust och hot. Han observerade inte när han såg solnedgången, bara när det fanns smärta och ett behov att skydda sig. Då började han distansera sig i ett försök att komma på vad som höll på att hända. När något kändes obekant, skapades denna distans till livet, vilket slukade en massa energi.

– Det här är den största fällan på sökarnas väg. De flesta fastnar där. De kultiverar denna observation, men är verkligen inte

närvarande. Det är som att vara åskådare till livet. Du är inte HÄR – NU – KLART – FULLT! Att vara medvetenhet kräver ingen energi. Medvetenheten observerar inte, bara noterar.

En subtil skillnad – att vara eller inte vara

Merete konstaterar att medvetenheten är enorm, men att det inte känns bra att försöka beskriva den.

Florian:

– Det finns ingen anledning att beskriva den. Du är den. Allt vi ägnar oss åt är ett litet skifte hos uppmärksamheten. Från observationens perspektiv upplever vi ett begränsat själv – jag. Från medvetenhetens perspektiv finns det inget jag. Du måste tänka på det för att finna det. Mina problem, min kropp, min smärta – någonting händer, men vi blir inte involverade på något sätt. Vi låter systemet vara som det är.

Vi får veta att detta är grunden. Om man insett detta, är det svårt att åter tro på att man måste göra något för att komma hem. Merete intygar att hon gått med denna tro i många år.

Florian:

– Men vem är det som ”kommer hem” utifrån att vi är rymd?
– Ingen. Min upplevelse nu är att det alltid funnits där, men att jag missade det på något sätt.

– Ingen kommer hem. Ingen är hemma. Jag är hemmet. Denna rymd är ett hem för allting. Allting inryms i detta. Fantastiskt! Detta är inte märkvärdigt, inget ”big bang”, bara så subtilt.

– Mycket subtilt! När sinnet kommer in behöver jag vara alert.

– Ja, när du säger ”detta är skönt” kommer du snabbt att falla i sömn igen. Du kan inte ta en paus från att vara medvetenhet. Det är möjligt att ta en paus från att vara den som observerar, men du kan inte ta en paus från det du är. Antingen lever du det eller så lever du det inte. Det är som att vara gravid. En liten bit gravid existerar inte.

Merete noterar att sinnet just nu håller sig lugnt, men undrar hur hon skall förhålla sig om det börjar tjattra igen. Florian frågar tillbaka vad hon kan göra från perspektivet att hon är rymd för allting.

– Ingenting, bara vara det.

– Du lever detta 24 timmar om dygnet, det är det som är det roliga. Från observatörens perspektiv tror du att du kan göra en massa. När upplevelsen blir till ett yttre objekt, börjar du manipulera, förändra och vända på den. Det finns så många tekniker på marknaden. I stället, säg bara: ”Ok, låt det vara! Klart!” Om du vill göra slut på hela, fåniga kampen – var det! (Be it!) Har du bara sett detta finns ingen väg tillbaka. Då och då kan medvetandet svänga tillbaka till observatören och ibland till full identifikation, men även detta är du medveten om.

Integrering nödvändig

Florian berättar att han själv haft stor nytta av att alltid inkludera hela kroppen i medvetandet om han någon gång skulle känna sig avskuren och separerad.

– Om du känner kroppen kan du inte vara separerad.

– Och om det uppstår ett drama, så upplever jag bara det.

– Ja, kommer det, så kommer det! Vad som gör det värre är om vi börjar observera det och försöker göra någonting åt det. Du är bara den rymd där obehaget får visa sig. Och även om du är rymd, så dyker det fortfarande upp saker. Enligt min erfarenhet är det allt som du inte ville uppleva som dyker upp. Verklig integrering är när du blir ett hem för allt som du tidigare stördes av och försökte fly ifrån. Denna insikt är början på den enda sanna och möjliga integreringen.

Florian, lärare

Vi får höra hur Florian genomgått två år av intensiv integrering, då mycket kraftfulla saker kom upp. Han hade trott att all yoga, terapi och meditation han sysslat med skulle ha rensat honom, men insåg att han skickligt hade lyckats skyla över sitt mörker med allt det han tidigare gjort. Så mycket energi och pengar hade satsats på att försöka bli av med det. Efter att ha frågat runt bland andra som ger satsang, fick han klart för sig att alla gjort samma erfarenhet. Allt måste komma hem i dig. Det finns ingen annan väg.

Att leva som en inbjudan

Merete låter sig inte avskräckas. Hon känner sig glad över att inte längre behöva använda sig av ”acceptera-tekniken”, att hon är själva accepterandet och inte behöver tänka eller göra något.

– Nu kan du fortsätta leva som en stor inbjudan till allt som vill komma hem i dig.

– Ja, det kommer jag att göra!

– Allting som får komma hem i dig ökar din förmåga att älska ovillkorligt. Rymden är så ofattbart oändlig att allt som kan komma hem får dig att älska djupare. Vilken överväldigande vördnad! Och du kommer att bli förvånad så lite som behövs för att bara vara. Inget behövs. Du är bara.

– Tack!

– Tack för att du var tillgänglig för detta utforskande, så att det kunde visa sig för dig!

Merete kontaktades ett kvartal efter satsangen med Florian. Hon berättade att hennes liv nu kändes fantastiskt. Hon har slutat att vara en observatör av sig själv och lever i nuet. Kreativiteten blomstrar i alla riktningar, och man ser på Trudes foton att Merete välkomnar livet.

Merete, klient. Fotograf: Trude Eng.

ETT LEVANDE KOSMOS?

Kan något som *inte* har liv och medvetande ge upphov till något som *har* liv och medvetande? Eller är vi levande och medvetna därför att kosmos är levande och medvetet?

Den danske författaren Martinus ger både överraskande och logiska svar på dessa och många andra frågor om livet och dess mening. Det är frågor som allt fler människor idag ställer sig och inte kan finna svar på i de traditionella religionerna eller naturvetenskapen.

Den fundamentala och upprätthållande kraften i universum är en allomfattande kärlek. Den är, enligt Martinus, ”världsalltets grundton”. Han visar med sin världsbild att alla våra erfarenheter – på gott och ont – slutligen leder fram till harmoni med denna grundton.

Vill du veta mer om denna världsbild kan du gå in på nedanstående länkar:

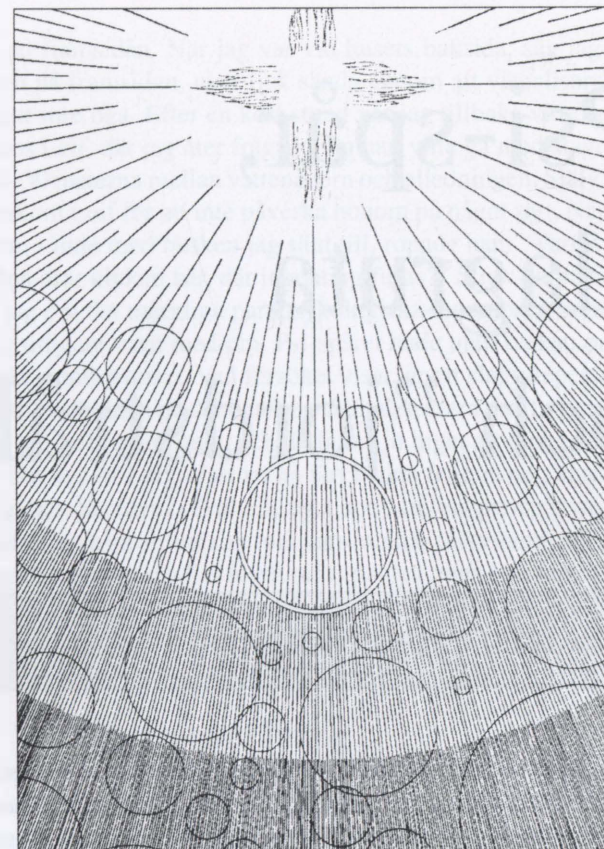
www.martinus.dk

www.martinuscenter-stockholm.net

Litteratur och försäljning: www.varldsbild.se

Eller kontakta oss på telefon 08-23 80 23

Bokutlåning: på ditt Lokala bibliotek

© Martinus Idealfond 1963

Förklaring av symbolen: www.martinus.dk

Rättelse

Lysvik 18 januari 2007

Hej Sven!

Såg i Sökaren nr 1, 2007 att ni satt in fel foto på mig i reportaget från Brobyggekongressen ”Vägar till helande för människa och jord”.

Bilden visar en av föreläsarna, Kajsa Dahlström från föreningen Globträdet. Sänder ett foto av mig om ni vill rätta till detta i nästa nummer.

Texten ”Ingrid Krianon vill bygga broar mellan kyrkan och nyandligheten” är korrekt.

Vänlig hälsning

Ingrid Krianon

Vi beklagar felet!

SM

Se här!

Två intressanta kurser + föredrag/konsert

Ana Pogačnik: "Wake up, the Earth is changing"

Föredrag med konsert: Ons 9 maj kl.19

Rudolf Steinerskolan i Göteborg

Kurs: 10 - 13 maj på Kinnekulle vid Vänern

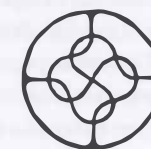
Jorden förändrar sin "svängning" och därmed också sin allmänna aktivitet. Eftersom vi är del av Jorden kommer också vår "svängning" och personliga energisfär att förändras. Allt som kommer att sägas i föredraget kommer efteråt att bli "översatt" till improviserad pianomusik.

Kursen: I ett spännande och vackert landskap vill vi genom övningar och ledda meditationer m.m. stämma in oss till Jordens nya svängning och upptäcka vägar att hitta sambanden mellan våra egna inre processer och Jordens omvandling. Språk: lätt engelska. Anmälan senast 15 april.

Ajra Pogačnik: "How to become a drop of homeopathic remedy for the Earth"

Kurs 11 - 15 juli Furholmen söder om Stockholm

Jorden är inne i en intensiv omvandlingsprocess och vi med den eftersom vi är Jorden. Genom att arbeta med ett personligt "språk" gentemot Naturen kommer du kunna förbli i balans med Jorden. Vi vill arbeta mest praktiskt och ute i naturen. Språk: lätt engelska. Ajra är geomant och terapeut och har nära kontakt med elementarvärlden, djursjälar och änglavärlden. Anmälan senast den 20 juni.

arr: ALDA förening
för Geomanti

Info och anmälan

Helle: 0156-14144

geomanti.alda@telia.com

Psi-spår, slagruta och "jordstrålning"

Av GÖTE ANDERSSON

I min lilla skrift "PSI-spåret" har jag helt kort beskrivit försök på stora avstånd, som går ut på att jag sitter i mitt hem och visualiserar en avlägsen plats, dvs någon av mina skickliga slagrutepersoners hem. Det kan då röra sig om flera mils avstånd. Jag visualiserar att jag går inomhus eller utomhus på den fjärran platsen, och slagrutepersonens uppgift blir då att med sin slagruta följa psi-spårets väg för att se vart det tar vägen. Ofta får slagrutaren veta en bestämd utgångspunkt varifrån han/hon sedan får följa spåret och känna vart det går. Jag talar i förväg om en utgångspunkt för att detektören inte skall anstränga sig i onödan och försöken inte skall bli olidligt tidsödande; försöken är nog så krävande ändå. Att jag anger en bestämd utgångspunkt innebär ingen ledtråd, eftersom detektören inte vet om mitt spår projiceras inomhus eller utomhus.

Jag kan berätta om ett typiskt sådant fjärrförsök från mitt hem i Gillberga, sydvästra Värmland, till Täby strax utanför Stockholm. I Täby bor fysikern Jens Tellefsen, PhD, och hans fru Kristina. I början av 90-talet besökte jag dem i deras hem. En tid efter besöket fick jag idén att göra ett fjärrförsök till deras hem, och eftersom Kristina är känslig med pekare, en variant av slagruta, var det min mening att hon skulle spåra min fjärrprojektion. Jag satte mig således tillrätta i mitt hem och visualiserade deras hem på följande sätt: Jag är vid deras grind, som jag i tanken öppnar, varefter jag sedan går en liten gång som leder till villans ytterdörr, föreställer mig att jag öppnar dörren och kommer in i en hall. Från hallen går jag upp för en trappa, som jag trodde svängde till höger, varefter jag visualiserar att jag kommer upp i ett rum på övre våningen, och därefter går jag diagonalt över golvet fram till en vägg, där en tavla föreställande en indian hänger. Jag upprepar denna sändning flera gånger i mitt inre så att projektionen skall ge ett starkt avtryck och lättare kunna detekteras.

Sedan ringde jag till Täby på vinst och förlust, för jag visste ju inte om Jens och Kristina var hemma. Lyckligtvis var de i sin bostad, och jag frågade Kristina om hon ville detektera min projektion, vilket hon var positiv till. Det enda jag meddelade henne i förväg var att grinden var utgångspunkten men att hon sedan skulle ta reda på vart spåret tog vägen. Efter en stund ringde hon upp mig och sa: "Jag känner psi-spåret från grinden, in i

hallen, sedan en bit upp i trappan, men just där trappan svänger till vänster upphör kontakten med spåret."

Denna information förbryllade mig ett kort ögonblick, men strax förstod jag – mitt minne hade svikit mig under sändningen, felaktigt trodde jag att trappan svängde till höger, och spåret hade därför gått i väggen vid trappans sida. Fortfarande, utan ledtrådar från min sida, bad jag att hon skulle fullfölja detekteringen på övre våningen, där spåret kunde komma upp från min manöver in i väggen bredvid trappan. Efter en stund återkom hon till telefonen och svarade: "Spåret kommer upp i övre rummets golv och går sedan diagonalt över golvet fram till indiantavlan."

Försöket har en kvalitativ aspekt som är mycket intressant: helt följdriktigt upphörde detektörens kontakt med spåret där trappan svängde till vänster av den enkla anledningen att jag som sändare hade fel minnesbild av trappan, då jag felaktigt trodde att den svängde till höger. Fjärrförsöket får betraktas som lyckat, eftersom inga ledtrådar fanns som kunde leda detektören, med undantag från den initiala informationen att utgångspunkten var grinden utomhus, vilket inte har någon avgörande betydelse för det övriga händelseförloppet. Lyckade försök av denna typ ger den nyttiga kunskapen att psi-spåret kan projiceras över avsevärda distanser: Kanske avstånd inte har någon avgörande betydelse? En annan intressant aspekt är ju att spåret av allt att döma kan gå i svängar och t.o.m. i vinklar, något som skiljer det från kända former av fysiska energifält.

Fjärrförsök av ovannämnda typ har jag vid det här laget gjort tillsammans med duktiga slagrutepersoner minst 100-talet gånger, mer eller mindre avancerade. I genomsnitt blir 2 försök av 3 lyckade. Förutsättningen är givetvis att slagrutepersonerna har äkta förmåga och dessutom är inövade och väl förtrogna med denna speciella typ av försök. Det är kanske onödigt att påpeka att detektorerna bör vara utrustade med ganska stort tålmod för att stå ut med mina ingivelser. Under forskningsdagarna i början av 90-talet, som arrangerades av Jens Tellefsen Och Nils-Olof Jacobson, gjordes ett fjärrförsök som innebar att jag projicerade psi-spåret hem till slagrutemannen Sixten Ekberg, bosatt 2 mil norr om mitt hem. Försöket var ganska avancerat och ledtrådar var uteslagna. Nils-Olof valde ut ett objekt i Sixtens hem som jag fick projicera spåret till. En detaljerad skiss av målplatsen var förstås förutsättningen för att Nils-Olof kunde bestämma vilket rum och objekt jag skulle sända till. Kontakt mellan mig och Sixten var naturligtvis utesluten under experimentets gång, vilket noga kontrollerades av experimentledaren. Här finns inte utrymme

att gå in på detaljer rörande detta försök, men jag kan berätta att försöket bedömdes som godkänt då Sixten detekterade spåret till rätt rum på övre våningen i sitt hus och till en stor Moraklocka som var det målobjekt Nils-Olof valt ut. Vid de försök som går ut på att lägga ut psi-spår till försvunna husdjur och personer, som jag tidigare berört i Sökaren, är det ju också frågan om fjärrförsök, då sändarplatserna ofta kan ligga flera kilometer och t.o.m. mil från dem man skall ta ut rätt kurs till.

Slagruta och "jordstrålning"

Ämnet "jordstrålning" har inte intresserat mig särskilt mycket och jag vill ställa mig neutral till frågan om fenomenet existerar eller inte. Om man räknar in underjordiska vattenådror till jordstrålning, är det en annan sak, som jag givetvis tror på och som kan detekteras med slagruta. Med jordstrålning menas annars det påstådda gitternät som skall finnas i naturen och som benämnes Curry- och Hartmann-linjer eller -fält. Hartmann-linjerna sägs gå i riktning nord-syd samt väst-öst med ett mellanrum av 1,5 meter mellan linjerna. Curry-linjerna sägs gå diagonalt dvs. nord-väst, syd-öst samt nord-öst syd-väst och med ett mellanrum av 4 meter.

De entusiaster som håller på med dessa typer av påstådda energier uppger att det kan vara hälsovådligt att ha sin säng där linjerna korsar varandra, t.ex. Curry-kryssen. Vissa företrädare, av det mera fanatiska slaget, menar att de flesta åkommor orsakas av dessa energilinjer.

Min erfarenhet är att ingen av mina allra skickligaste slagrutepersoner känner av denna typ av jordstrålning med sina slagrutor, med undantag av vattenådror som de får starka utslag för. Ett vanligt argument man kan höra från dem som sysslar med dessa linjer är att man måste *tänka* på jordstrålning för att kontakt skall ske med det man söker. Är påståendet riktigt?

Det är min erfarenhet att den som går med slagruta alls inte "måste" tänka under själva detekteringen. Självklart ingår tänkandet vid sändningen i samband med psi-spår-försök, men det är ett helt annat moment.

Vid mina allra första kontakter med skickliga slagrutepersoner har jag testat om de kan känna mitt psi-spår som de aldrig ens hört talas om i förväg och som jag inte informerat om. Ett exempel: En bekant till mig berättade i början av 90-talet att en man boende i Värmskog ett par mil från mitt hem, Leif Andersson, var säker i att finna vattenådror och el-ledningar och även vissa metaller med sin slagruta. Jag for hem till honom i avsikt att testa om han kunde detektera mitt psi-spår, som jag inte berättade något om i förväg för honom.

Jag frågade till att börja med om han ville pröva slagrutan på en vattenådra som fanns på hans tomt, samt en el-ledning 25–30 meter öst om vattenådran. Det blev rejäla utslag, först på vattenådern, som han passerade, och sedan avancerade han hela sträckan med slagrutan ända fram till el-ledningen, där det blev ännu ett starkt utslag. Nu måste erkännas att testet inte var vetenskapligt – detektören visste ju om att el-ledningen låg där den låg, och en skeptiker kan hävda att det var självsuggestion.

Vid detta tillfälle lade jag märke till att ett slags prydnadsbuske fanns mellan vattenådran och den nedgrävda el-ledningen och tyckte att den vore lämplig som målobjekt i samband med psi-spår-försök: om detta fick dock Leif ingen som helst information i förväg. Det som berättats om här ovan, ägde rum i trädgården på husets framsida.

Nästa steg i händelseförloppet var att jag sa till Leif att jag helt kort skulle bege mig till husets baksida, medan han fick stanna

kvar på framsidan. När jag var vid husets baksida, såg jag inte busken på framsidan, utan fick sända genom att visualisera den för mitt inre öga. Efter en kort stund var jag tillbaka vid framsidan hos Leif, där jag åter frågade om han ville gå med slagrutan de 25–30 meterna mellan vattenådern och elledningen. Själv gick jag bakom Leif för att inte påverka honom på något sätt. När han så kom i linje med busken jag sänt till, ropade han: "Varför i all världen drar klykan här, där ingenting finns?" Strax därpå berättade jag om det märkliga parapsykologiska fenomenet, som han aldrig tidigare varit med om. Psi-spåret hade utan tvekan passerat rakt igenom huset. Vad försöket visar, är att slagrutepersonen inte "måste" tänka på det han/hon skall detektera. Leif visste inte då att psi-spår existerade, och då fanns ju inget att tänka på. Det har visat sig att Leif, efter att ha lärt känna fenomenet, kan både sända och detektera såväl sitt eget som andras psi-spår mycket bra. Han har ofta anlitats av folk vars hundar försvunnit, med stor framgång. Hundarna har återfunnits på den plats han tagit ut: en hund, tyvärr drunknad, låg exakt där han fått en krysspunkt där flera söklinjer strålade samman. Hundägarna har skrivit intyg som bekräftar sanningen i det jag här nämnt.

Att "avstöra" jordstrålning

De personer som håller på med att "forska" om jordstrålning, menar att man kan "avstöra" exempelvis Curry-linjer och Curry-kryss. I detta syfte används bl a olika slags metallspiraler. Ofta görs detta kommersiellt, och det är tydligt att många människor vill få sina hus eller lägenheter "avstödda", då de blivit oroade av det påstådda strålningsfenomenets farlighet. Vänner till mig anlätade för några år sedan en mycket känd slagruteman, tillika medlem i Svenska slagruteförbundet, som avstörde de nämnda linjerna och kryssen. Han satte upp några slags spiraler av metall i taket i mina vänners hus och framhöll sedan att huset var "avstört" och rent från farlig jordstrålning. Själv får jag ofta besök av personer som är intresserade av jordstrålning och är medlemmar i Svenska slagruteförbundet. Några dagar efter att mina vänners hus blivit avstört, fick jag ett sådant besök av två personer som var medlemmar i nämnda förbund. Den ene av dem uppgav att han ofta anlätades av folk som oroades av strålningsfenomenen, genom att först detektera linjerna och kryssen och därefter avstöra dem. Då det inte är så lång väg till mina vänners hem, bad jag de båda experterna att följa med och kontrollera med sina pekare hur det var med jordstrålning i vännernas hem. Givetvis nämndes ingenting om att huset tidigare blivit "avstört"; min avsikt var att se om det hela var testbart. De båda detektorerna fick genast utslag för curry-linjer och curry-kryss i huset som några dagar tidigare blivit avstört av en annan expert på jordstrålning. Avstörningen fungerade tydligen inte.

Ibland har personer, som läst min bok, kontaktat mig och påstått att de kan avstöra jordstrålning på avstånd, rent mentalt. En sådan person kontaktade mig en gång 2002 och bad mig göra en skiss över mitt hem, vilket jag gjorde och sedan skickade till honom. När han sedan kontaktade mig och sa att platsen där jag bor nu var avstörd, så kontaktade jag en annan slagruteperson som höll på med att detektera curry- och hartmann-linjer och bad honom att testa i mitt hem. Naturligtvis berättade jag inte för honom att mitt hem strax innan blivit "mentalt avstört" av en annan person. Det visade sig att detektören ändå fick utslag för både Curry- och Hartmann-linjer. Avstörningen fungerade alltså inte.

Det saknas inte självförtroende hos många av dem som sysslar med jordstrålning och annat, men tyvärr gör de sig inte besväret att göra vetenskapliga test. Vad som förvånar mig är att

om dessa detektorer av jordstrålning deltar i blindtest, så lyckas de sällan. I närheten av mitt hem vet jag var nedgrävda elledningar ligger samt var ett par vattenådror flyter fram, vilka matar en brunn i närheten. De skickliga slagrutepersoner som jag samarbetat med, detekterade dessa helt rätt från första början. Men det slår helt fel för dem som håller på med jordstrålning, när de besöker mig. Även mina psi-spår misslyckas de med. En fraktion inom slagruteförbundet har närmat sig det ockulta och detekterat tomtar, troll, småknytt och annat smått och gott, fantasier jag gör bäst i att inte gå närmare in på. Det är synd att det hederliga gamla slagrutefenomenet används till nonsens. Det är nästan så att jag frestas hålla med Jesper Jerkert och skeptikerna ibland: mycket inom new-age handlar inte om förnuft, utan om tro och fantasier.

Många tycker kanske att jag ”kastar sten när jag sitter i glashus”, då jag ju själv håller på med kontroversiell forskning, alltså psi-spåret. Till mitt försvar vill jag nämna att jag besvärat mig med att göra dubbelblinda test och att jag aldrig använt fenomenet i kommersiellt syfte. Inte ens när jag blivit ombedd att söka efter försvunna personer, har jag tagit betalt. Som jag tidigare berört i Sökaren, är det nog ett fåtal individer som har den äkta känsligheten med slagruta. Det är lätt att få utslag genom ren självsuggestion; så tillvida har skeptikerna rätt. För mig förefaller det lätt att genom suggestion få ”utslag” för både Curry- och Hartmann-linjer. Då linjerna antas ligga som ett gitternät, Curry-linjer med 4 och Hartmann-linjer med 1,5 meter från varandra, är det inte så svårt att suggerera att man tror sig få utslag för den påstådda energin. Detektorerna vet ju på förhand, genom litteratur eller kurser, hur linjerna skall gå och då är det lätt att i enlighet med denna information suggerera sig. Det ligger i sakens natur att det inte på samma sätt går att skylla på självsuggestion när det gäller testen med psi-spåret: Då kan det röra sig om att finna rätt kurs till ett gömt eller tappat föremål som befinner sig hundratals meter bort, eller rätt kurs till försvunna personer som är flera kilometer bort.

Slagrutan är ett ”paranormalt” instrument som bl a kan användas till att detektera psi-spår.

Dessa mina tankar om jordstrålning kan synes provocativa för dem som tror på denna sorts energifenomen. Min avsikt är att efterlysa mera vetenskapliga test, så att man inte tar allting för givet, t.e.x. avstörningar och liknande.

Trots min agnostiska läggning, vill jag ändå rekommendera de kloka orden i Nya testamentet: ”Söken och I skolen finna!” Fast det är viktigt att söka med förnuft och inte i blind tro.

Ur Göte Anderssons inledning till sin bok ”PSI-spåret”:

Det finns märkliga fenomen och upplevelser som på grund av sin gåtfullhet har fått benämningen ”paranormala” eller ”parapsykologiska”. Para betyder vid sidan av, eller parallellt. Med detta menas att fenomenen ligger vid sidan av det vanliga. Parapsykologi som vetenskap är ganska ung, men bedrivs vid flera universitet. Man brukar dela in de paranormala fenomenen i två huvudkategorier, ESP, *extra sensory perception* (telepati och klärvoajans räknas dit) och PK, psykokinesi, vilket innebär den föregivna förmågan att påverka objekt i yttrevärlden med enbart tanken eller viljan.

Samtliga paranormala fenomen brukar samlas under den gemensamma beteckningen PSI, som är den 23:e bokstaven i det grekiska alfabetet. Till PSI brukar man räkna slagrutefenomenet, som hos den breda allmänheten är mest känt som ett sätt att finna underjordiska vattenådror. Den klassiska slagrutan består av en Y-formad grenklyka från något smidigt träslag, exempelvis rönn eller sälg. Grenklykan hålls på bestämt sätt för att utslag skall erhållas. Vid utslag dras grenklykans spets nedåt. (Det finns dock vissa känsliga personer som får utslag både uppåt och nedåt.)

Det måste poängteras att det är lätt för en person, som inte har den äkta förmågan, att få falska utslag genom självsuggestion

och okontrollerade muskelrörelser i handlederna.

Det rör sig om en känslighet för strålning. Den människa som håller i slagrutan, mottar olika energistimuli från omgivningen och överför dessa till slagrutan, som ger utslag.

Slagrutan är alltså själva visaren, som omedvetet styrs av den känslige genom av stimuli orsakade handledsrörelser.

Jag har i experimentsyfte isolerat handleder, underarmar och även halva händerna med aluminiumfolie på några personer, som har den äkta förmågan. Det har då visat sig att förmågan försvinner. Om man sedan gör en liten öppning i folien, så börjar ett svagt utslag att ge sig tillkänna, vars styrka kulminerar efter det att folien avlägsnats helt. Detta kan tyda på att det är nervsystemet i underarmar och handleder, som fungerar som känsliga detektorsystem.

Så vitt jag vet är det ingen som ännu löst problemet *hur* slagrutefenomenet fungerar, men *att* det fungerar är det ingen tvekan om.

1987 fick jag idén att det finns s k PSI-spår, ett slags tanke-spår, och började experimentera utifrån den idén.

Man kan säga att det har det rört sig om en upptäcktsfärd i en osynlig men icke desto mindre reell del av vår verklighet.